

E. Germain:

Till leninismens försvar – Till Fjärde internationalens försvar

Inledning

Vid 4:e Internationalens 9:e världskongress 1969 antogs en inriktning mot gerillakrigföring i Latinamerika (se [Den revolutionära vägen för Latinamerika](#) som förutom resolutionen om Latinamerika innehåller ytterligare texter om detta). Denna inriktning innebar att man övergav den traditionella trotskistiska strategin som byggde på masskamp i stället för gerillakamp. Det är därför inte så underligt att denna fråga blev mycket debatterad i 4:e Internationalen. ”Argentina och Bolivia – Ett bokslut” är ett av de viktigaste inläggen i denna diskussion. Kring detta dokument samlades oppositionen, ”minoriteten”, mot den förda linjen.

E. Germain (=Ernest Mandel) *Till leninismens försvar – Till Fjärde internationalens försvar* är ett försök att försvara majoritetslinjen. En noggrann läsning visar dock att Mandel är på reträtt när det gäller huvudfrågan, gerillainriktningen (däremot plockar han en hel del poäng när det gäller andra frågor), och debatten i 4:e Internationalen slutade med att oppositionen mot gerillalinjen i det stora hela vann, åtminstone såtillvida att gerillainriktningen övergavs.

Samtidigt med detta dokument publicerar vi även minoritetsdokumentet, [Argentina och Bolivia – ett bokslut](#).

6 maj 2007 *Martin Fahlgren*

Innehåll

I. Partibygge och väpnad kamp: Det riktiga och det felaktiga sättet att närma sig frågan.....	1
1. En felaktig metod	1
2. En förnyad framställning av vårt fall	3
3. Det bolivianska provet	7
4. Strategin för den väpnade kampen under Torres-regimen	10
5. Kamrat Moreno, POR:s rådgivare.....	12
6. Den bolivianska sektionens påstådda politiska misstag	16
7. Det argentinska provet	20
8. Våra meningsskiljaktigheter med PRT.....	25
9. Det bortglömda exemplet: Peru.....	28
10. Ett andra bortglömt exempel: Kina 1925-27	30
11. Ett tredje bortglömt exempel eller Hur kamrat Camejo omarbetar den kubanska revolutionens historia	32
12. Lärdomarna av kampen mot fascismen.....	34
II. Faran för opportunistisk-svanspolitik.....	37
13. Är ultravänsterism i dag den ”största faran” inom 4:e Internationalen?	37
14. Svanspolitik i förhållande till reformismen.....	39
16. Elektoralistisk svanspolitik	41
16. Svanspolitiken en ny ”stadieteori” för revolutionen	44
17. Svanspolitik i förhållande till småborgerlig nationalism	48
18. Svanspolitik i förhållande till imperialistisk nationalism.....	53
19. Svanspolitiken upphöjd till princip	56
III. Betydelsen av den nuvarande diskussionen inom Fjärde Internationalen.....	59

20. Fångad i en objektiv dialektik	59
21. Den nionde världskongressen som vändpunkt	61
22. Världsrevolutionens ojämna utveckling hinner upp Fjärde Internationalen	65
23. Kampen för ett revolutionärt parti.....	68
24. Innebörden av Övergångsprogrammet	73
25. Nödvändigheten av att bygga ett internationellt ledarskap	74
26. Den nuvarande diskussionen och byggandet av Fjärde Internationalen	77

Sedan 9:e Världskongressen (3:e kongressen efter Återföreningen) har diskussionen inom 4:e Internationalen utvidgats och fördjupats. Efter att ursprungligen ha uppstått kring frågan om den väpnade kampens plats i den revolutionära politiken för Latinamerika, har den nu spridits till frågan om förhållandet mellan väpnad kamp och revolutionär masskamp i förrevolutionära och revolutionära situationer i allmänhet, den nuvarande inriktningen mot uppbygget av revolutionära partier i det kapitalistiska Europa, värderingen av den nuvarande perioden och våra uppgifter såsom dessa framställs i 9:e Världskongressens politiska resolution. Medan vi besvarar såväl de argument kamrat Hansen utvecklar i sitt dokument *In Defense of the Leninist Strategy of Party-Building* (Till försvar av den leninistiska strategin för partibygget) som minoritetens argument i dokumentet till IEC-mötet i december 1972, *Argentina och Bolivia – Ett bokslut*, skall vi försöka klargöra vad som, enligt vår åsikt, är de nuvarande meningsskillnadernas innehåll och ursprung.

I. Partibygge och väpnad kamp: Det riktiga och det felaktiga sättet att närma sig frågan

1. En felaktig metod

Kamrat Hansens viktigaste misstag vad gäller metoden han använder för att definiera strategiska och taktiska uppgifter, och samtidigt en av de viktigaste källorna till de meningsskillnader som uppstått mellan majoriteten och minoriteten inom 4:e Internationalens Förenade Sekretariat och Internationella Exekutivkommitté, belyses av följande citat ur kamrat Hansens ovan nämnda diskussionsinlägg:

”Jag upprepar: Det finns tre viktiga positioner i den ”stora ideologiska debatten” (i Latinamerika): (1) De som i likhet med stalinisterna tror på eller argumenterar för möjligheten av en ”parlamentarisk väg till makten; (2) Trotskisterna som försvarar den leninistiska synen på partibygget och kämpar för att tillämpa den, med Hugo Blanco som ett utmärkt exempel. (3) De som står under inflytande från i synnerhet kubanerna och försvarar den väpnade kampens ”strategi” i motsats till både förkämparna för en ”parlamentarisk väg” och anhängarna av den leninistiska uppfattningen.” (*International Information Bulletin*, nr. 3, april.)

Det är metodologiskt felaktigt och missvisande att använda Lenins syn på partibygget som ett *alternativ* i debatter kring de av själva klasskampens utveckling resta taktiska och strategiska nyckelfrågorna. Bara för att visa hur fel det är, skall vi nämna en rad sådana debatter, som satts igång i den internationella arbetarrörelsens historia under det 20:e århundradet.

Sedan 1905 har den revolutionära rörelsen i de underutvecklade länderna varit splittrad mellan förkämparna för den permanenta revolutionens teori och de som försvarar tesen om stadie-revolutionen, med ett borgerligt-demokratiskt stadium som måste fullbordas innan det proletärt-socialistiska kan påbörjas. Skulle vi vägra att ställa upp med de förra mot de senare under förevändning att det finns en ”tredje strategi”, den ”leninistiska strategin för partibygget”?

Sedan 1914 har den internationella arbetarrörelsen varit djupt splittrad på frågan om vilken inställning man skulle anta gentemot ett imperialistiskt krig. Leninister försvarar den revolutionära defaitismens strategi (eller skulle vi säga: taktik?). Reformister och centrister av alla schatteringar säger att arbetarna kan försvara sitt eget imperialistiska fosterland, förutsatt att det inte är angripare, att det är politiskt mer ”progressivt” än konkurrenterna, osv., osv. Skulle vi ställa upp ett tredje alternativ till debattens två sidor, den ”leninistiska strategin för partibygget”?

Sedan 1917 har den internationella arbetarrörelsen diskuterat om det är nödvändigt att krossa den borgerliga statsapparaten och bygga upp en högre typ av demokrati, kallad sovjet-

demokrati, som en förutsättning för proletariatets makterövring och kapitalismens störtande, eller om den parlamentariska borgerliga demokratin och dess statsapparat skapar den nödvändiga institutionella ramen för kapitalismens störtande. Skulle vi vägra att ställa upp på de förras sida mot de senares under förevändning att det finns en ”tredje strategi”, den ”leninistiska strategin för partibygget”?

Sedan 1930 har den revolutionära rörelsen varit djupt splittrad på frågan om vilken attityd den skall inta gentemot en ökande fara för en fascistisk diktatur. Somliga försvarar inställningen att det är nödvändigt att förena sig med den borgerliga demokratin samtliga försvarare (inkl. de borgerliga partierna och staten) mot fascisterna. Andra säger att vi skall hålla oss neutrala i kampen mellan fascism och borgerlig demokrati, t.o.m. att vi skall koncentrera attackerna mot ”socialfascisterna”, dvs. de reformistiska arbetarbedragarna. Åter andra säger att endast en enhetsfront av alla arbetarklassorganisationer kan krossa fascismen genom utomparlamentariska massmobiliseringar och aktioner. Skulle vi vägra att inta den tredje positionen och föra fram ytterligare en inriktning utöver de tre i debatten företrädda huvudlinjerna, den leninistiska strategin för partibygget”?

Kamrat Hansens metod att närma sig frågan om den väpnade kampen är alltså felaktig i tre avseenden. För det första förstår han inte att frågan om väpnad kamp i Latinamerika – liksom frågan om den permanenta revolutionen, om sovjetdemokrati kontra parlamentarisk demokrati eller om enhetsfronttaktiken mot fascismen – inte är något ”falskt dilemma” som uppkommer i huvudet på missledda individer, utan *ett problem som uppkommer ur själva klasskampens utveckling*, vilket kräver svar från alla revolutionärer. Man kan vara för eller mot, men man kan inte undvika frågan genom att tala om något annat. Att besvara denna fråga riktigt, är naturligtvis *inte tillräckligt* för att säkra revolutionens seger. Trotskij kunde formulera det riktiga strategiska svaret för revolutionen i de underutvecklade länderna, utan att helt förstå den leninistiska strategin för partibygget. Detsamma gällde inte så få anhängare av revolutionär defaitism under det första och andra världskriget och även anhängare av begreppet sovjetmakt efter 1917 i hela världen. Men ett riktigt svar på dessa strategiska eller taktiska nyckelfrågor är en *nödvändig förutsättning* för en segerrik revolution. Även om det inte är tillräckligt att bara tillämpa den permanenta revolutionens teori i ett halv-kolonialt land för att garantera segern, så kan man vara säker på att man inte kommer att leda klassen till segern, om man undviker att besvara denna nyckelfråga.

För det andra är det omöjligt att skilja ”strategin för partibygget” från strategiskt och taktiskt riktiga politiska prioriteringar. Det finns inte något sådant som en ”leninistisk syn på partibygget”, som är skild från och oberoende av ett program, en riktig strategisk inriktning och en riktig taktik. De påstådda ”anhängarna av den leninistiska synen på partibygget”, som i februari – april 1917 var redo att förena sig med mensjevikerna och inte förstod nödvändigheten att kämpa för sovjetmakt, skulle ha lett den ryska revolutionen till ett säkert nederlag. Det är därför den leninistiska strategin för partibygget inte står i motsats till inriktningen mot väpnad kamp under specifika förutsättningar i dagens Latinamerika, utan tvärtom förutsätter att denna inriktning antages. Utan en sådan inriktning riskerar er ”leninistiska strategi för partibygget” att bli vad den blev i händerna på Kamenev, Molotov och Stalin mellan februari och april 1917: ett hinder och inte en drivande kraft på vägen mot revolutionens seger.

För det tredje: genom att ställa den leninistiska strategin för partibygget i motsättning till den objektiva revolutionära kaninens brännande behov, gör man leninismen en allvarlig björntjänst. Genom att framställa partibygget som något skilt från och oberoende av den levande klasskampens behov, hjälper vi leninismens alla motståndare, alla spontanister och liknande, att stärka antileninisternas förvirring fördomar. När det uppkommer ett behov av strejkvakter i en strejk och de strejkande splittras i en debatt mellan denna kampmetods anhängare och motståndare, att då komma och skrika att det finns en ”tredje väg” – den ”leninistiska

strategins för partibygget” – kommer säkerligen inte att bidra till att klargöra debatten för de strejkande. Inte heller kommer det att bidra till att rekrytera de bästa strejkande arbetarna till den kärngrupp, som försöker bygga det revolutionära partiet.

Vi kan alltså bara eftertryckligt upprepa ställningstagandet vi gjorde i vårt dokument av november 1970. Behovet av att inta en otvetydig ställning för den väpnade kampens ”metod” – oberoende av om det är en ”strategi”, ”taktik” eller ”inriktning” – under den nuvarande perioden och de specifika omständigheterna i Latinamerika, uppkommer ur klasskampens själva behov och ur de arbetande massornas egna erfarenheter. Att undvika frågan genom att inta en ”tredje position” innebär en björntjänst för uppbygget av leninistiska kamppartier, vilket kamrat Hansen helt riktigt vill placera i centrum för det latinamerikanska avantgardets uppmärksamhet.

En gång i tiden förstod kamrat Hansen själv allt det här. I sin artikel: *OLAS-konferensen: taktik och strategi för en kolonial revolution* (ISR, nov-dec -67), skrev han:

”Frågan om väpnad kamp togs alltså upp på OLAS-konferensen som en av görande skiljelinje mellan revolutionärerna och reformisterna i kontinental skala. I detta avseende utgjorde den ett eko av den bolsjevikiska traditionen.” (s.5)

Och den 1 mars 1963 offentliggjorde SWP:s Politiska Byrå ett uttalande red titeln *För den trotskistiska världsrörelsens snabba återförening*, vilket innehöll följande avsnitt:

”Under loppet av en revolution som börjar med enkla demokratiska krav och slutar med sönderslitandet av de kapitalistiska egendomsförhållandena, kan jordlösa bönders och halvproletära krafter gerillakrigföring, under en ledning som påtar sig uppgiften att genomföra revolutionens till slutet, *spela en avgörande roll genom att underminera eller påskynda en, kolonial eller halvkolonial makts fall*. Detta är en av de viktigaste lärdomarna av erfarenheterna sedan det andra världskriget. *Den måste medvetet införlivas med strategin för uppbygget av revolutionärt marxistiska partier i koloniala länder.*” (*Fourth International*, nr 17, okt-dec -63, s.71)

Man frågar sig varför det som var sant våren 1963 och hösten 1967 upphörde att vara sant våren 1969, för att inte säga våren 1971, och varför kamrat Hansen inte svarade kamraterna Germain och Knoeller så här: i den stora debatt som nu pågår i Latinamerika mellan förespråkarna för och motståndarna till den väpnade kampens strategi (eller taktik), ställer vi oss på de förras sida mot de senare. I denna mening tjänade 9:e Världskongressens resolution om Latinamerika ett nyttigt ändamål och speglar den bolsjevikiska traditionen. Frågan är naturligtvis inte avslutad. Det återstår att precisera hur denna strategi förhåller sig till den permanenta revolutionens strategi, till uppbygget av leninistiska avantgardepartier, etc. Men även om den väpnade kampens metod inte är något universalbotemedel, så förblir den inte desto mindre en nyckelfråga som måste besvaras och inte får undvikas.

En debatt längs dessa linjer skulle inte ha lett till någon djup splittring inom Internationalen. Kamrat Hansens sätt att närma sig frågan 1971 – som står i motsättning till hans sätt att närma sig den 1967 kan bara öka skillnaderna.

2. En förnyad framställning av vårt fall

En mängd ovidkommande saker har smugglats in i diskussionen. Vi skall inte slösa bort allt för mycket tid på att kasta ut dem. Alla vet att det finns motståndare till den leninistiska organisationsteorin (inte bara bland den väpnade kampens förespråkare). Alla vet också att det fortfarande finns några anhängare av ”foco”-teorin kvar här och där. Men objektivt sett försvaras dessa positioner inte av någon inom 4:e Internationalen, inklusive den argentinska sektionen. Det är alltså meningslöst att dra in ovidkommande saker som ”focism”, ”guevarism”, fetischiseringen av ”gerillakrigföringen på landsbygden”, för att inte tala om ”terrorismens strategi”, i diskussionen, eftersom ingen försvarar dessa positioner inom den

trotskistiska världsrörelsen. Låt oss kort sammanfatta vad 9:e Världskongressens resolution handlade om, vilket har uttryckts fullständigt klart av dess anhängare i olika diskussionsinlägg sedan 1969. Under de givna förutsättningarna, med den sociala och ekonomiska instabiliteten i Latinamerika, den kubanska revolutionens djupa inflytande på massrörelsens avantgarde, arbetarklassens traditionella lednings svagare kontroll över detta avantgarde, massmobiliseringsringarnas explosiva karaktär som leder till snabba sammanstötningar med armén, arméns framträdande som den borgerliga maktens huvudsakliga stöd – inte bara materiellt utan också politiskt – och dess relativa styrka jämfört med den extrema bräckligheten hos de härskande klassernas samtliga politiska grupperingar, är en lång period av gradvis uppgång för masskampen under relativt borgerligt demokratiska villkor (även om de är stadda i förruttnelse) ytterst osannolik (utom i Chile, som vi sade). Den troligaste varianten är att en direkt sammanstötning mellan massrörelsen och armén är oundviklig efter en kort period av mass-explosioner, en sammanstötning som skulle kunna leda till ett långvarigt inbördeskrig, om inte kapitulationer eller katastrofala nederlag krossar massrörelsen. Även om fienden tillfälligtvis lyckas upprätta en militärdiktatur, kunde ett sådant inbördeskrig fortsätta, för en tid anta gerillakrigets form och bidra till att häva stiltjen i masskampen efter det partiella nederlaget. Vilka olika sammansatta former kampen än kan anta, är det nödvändigt att outtröttligt förbereda massorna för dessa oundvikliga sammanstötningar, så att arbetarna och de fattiga bönderna inte får möta armén vapenlösa och oförberedda.

Denna analys är inte något generaliserat universalbotemedel. Den är framför allt en prognos och ett perspektiv. Den är inte tillämpbar på alla länder, oberoende av tid och plats. Den är inte någon slutgiltig värdering av en historisk period. Så länge massrörelsen inte får ett stormigt uppsving, står inbördeskriget uppenbarligen inte på dagordningen. Så länge våra kärnor är så svaga att de saknar politisk tyngd inom massrörelsen och ännu mindre kan hjälpa massorna att beväpna sig, vore det galenskap att börja ”förbereda väpnad kamp”. Där de traditionella reformistiska småborgerliga eller borgerliga ledarskapen fortfarande kontrollerar massrörelsen, som i många halvkoloniala länder, är dessa slutsatser också omotiverade. Analysen är inte heller tillämplig där den ruttnande bourgeoisin fortfarande härskar i borgerligt-demokratiska former. Den är specifik för en given fas i ett givet sammanhang och den har just nu praktisk betydelse för vår rörelse endast i ett fåtal latinamerikanska länder. Om och när detta sammanhang förändras, måste vi analysera förändringen och göra det öppet. Just nu finns det inga tecken på någon sådan förändring.

Kamraterna i minoriteten förnekar häftigt att detta var vad resolutionen om Latinamerika innebar. De tolkar resolutionen som en allmän uppmaning till ”gerillakrigsföring på landsbygden”, vilken senare delvis korrigerades till en uppmaning till ”gerillakrigsföring i städerna”. Ett noggrant studium av själva resolutionen stöder inte detta minoritetens påstående. Det finns ingen anledning att förneka att 9:e Världskongressens resolution om Latinamerika innehåller åtskilliga ofullständiga och konstlade formuleringar om gerillakrigsföring på landsbygden och kontinentalt inbördeskrig, som står öppna för olika tolkningar och försöker innefatta alltför många olika varianter och successiva stadier av kampen i en eller ett par enstaka satser. Resolutionen avspeglade en begynnande, och därför otillräcklig, medvetenhet om och erfarenhet av ett nytt problem, som vår rörelse ställdes inför *sitt praktiskt ingripande arbete. Det vore förvånande om mak kunde ha klarat av det utan förenklingar, över drifter och partiella misstag.

I detta läge finns det ingen anledning att fortsätta debatten om ”focism” och ”guevarism” som inte försvaras av någon inom 4:e Internationalen, i stället för att diskutera majoritetens åsikter såsom dessa uttrycks av de kamrater som talar för majoriteten. Vore det inte mera intelligent av minoriteten att hävda att den lyckats förmå majoriteten att ändra sin ursprungliga inställning, vilket vi skulle förneka, för vi delar inte minoritetens tolkning av vad 9:e

Världskongressens dokument om Latinamerika handlar om – och sedan ge sig in på diskussionen av majoritetens, uttalade och inte påstådda inställning?

För att komma bort från sterila anklagelser och motanklagelser av abstrakt karaktär, är det nödvändigt att konkret analysera utvecklingen i Argentina och Bolivia sedan den senaste världskongressen – de enda länder där 4:e Internationalens sektioner beslöt sig för att tillämpa inriktningen mot väpnad kamp innan 9:e Världskongressen gjorde sitt kända ställningstagande – och avgöra huruvida den objektiva situationens utveckling har rättfärdigat denna inriktning eller visat den vara felaktig. Även om någon av de kamrater som polemiserar mot 9:e Världskongressens ställningstagande öppet försökt tillbakavisa denna övergripande värdering, så har vi emellertid påträffat ett försök att ifrågasätta den på ett förtäckt och indirekt sätt:

I samband med kamrat Mandels analys av den ekonomiska utvecklingen i Latinamerika, skriver kamrat Anibal Lorenzo från *La Verdad* (Moreno)-gruppen:

”Dessa (två) förlorade år (i Bolivia) är tillräckligt, hoppas jag, för att tillbakavisa de schema som är i omlopp angående det ”ökande förtrycket”, ”omöjligheten att använda legala metoder” eller den formel som den trotskistiska teoretikern Ernest Mandel, vilken begår samma fel, förde fram i februari-numret 1971 av *Cuarta Internacional*:

”Men vi måste undvika alla illusioner om ett återvändande till den klassiska borgerliga parlamentariska demokratins konstitutionella system, om ett återvändande till ett klimat där massrörelsen gradvis kan organiseras och utvidgas, steg för steg och på ett legalt sätt. Detta motsvarar varken de militärreformistiska regimernas syften eller möjligheter och inte heller intressena hos den ‘nya oligarki’ som stöder dem.”

”I två år gjorde revolutionärerna ett fel, som var motsatt det Mandel varnar för. Faktum är att händelserna snarare liknade den klassiska modellen från Ryssland (!) än gerillaschemat, med den avgörande skillnaden att det inte fanns något bolsjevikparti, som kunde erbjuda ett perspektiv för upproret.” (Anibal Lorenzo: ”The Lessons of Bolivia”, *International Information Bulletin*, nr 3, juli 1972, s.13)

De ”fel” våra bolivianska kamrater påstås ha gjort skall vi behandla längre fram. Men försöket att jämställa erfarenheten från den ryska revolutionen med erfarenheten av den ”klassiska borgerliga demokratins konstitutionella system” är förvisso en nyhet inom den trotskistiska litteraturen. Jämställandet av två (!) års legalitet i Bolivia – i verkligheten bara några få månader! – med en sådan period är minst sagt en viss överdrift. Kamrat Lorenzo närmar sig en förfälskning av kamrat Mandels artikel, mest på grund av sin oförmåga att förstå vad vi diskuterar. Ty *omedelbart innan* och *omedelbart efter* avsnittet han citerar, preciseras sammanhanget i vilket kamrat Mandel gör sitt påpekande och detta leder till en helt annan tolkning än kamrat Lorenzos. Så här lyder dessa tre avsnitt:

”Inte heller innebär det att de arbetande massorna och revolutionära organisationerna bör vara likgiltiga inför de exakta former, som antas av utsugningen och förtrycket de lider under. Varje legal eller halvlegal möjlighet att sprida propaganda och agitation eller att organisera avantgardet måste utnyttjas energiskt, varje inskränkning av de demokratiska friheterna för arbetarklassens organisationer måste betraktas som en attack mot hela rörelsen och bekämpas med all kraft.

Men vi måste undvika alla illusioner om ett återvändande till den klassiska borgerliga parlamentariska demokratins konstitutionella system, om ett återvändande till ett klimat där massrörelsen gradvis kan organiseras och utvidgas, steg för steg och på ett legalt sätt. Detta motsvarar varken de militärreformistiska regimernas syften eller möjligheter och inte heller intressena hos den ‘nya oligarki’ som stöder dem.

... Perspektivet som följer av denna analys är en rad förrevolutionära och revolutionära konvulsioner, avbrutna av tillfälliga nederlag och försök från den latinamerikanska bourgeoisins sida att tillämpa lösningar av den ’militärreformistiska’ typen, som efter en viss tid leder till nya konvulsioner och nya kraftmätningar. Uppbygget av ett dugligt revolutionärt ledarskap för prole-

tariatet och halvproletariatet i städerna och på landsbygden är den enda utvägen ur svårigheterna. Detta är mer än någonsin den viktigaste uppgiften. Den väpnade kampens strategi, i intimt förbund med massrörelsen där man näste uppnå djupare förankring, är det enda sättet att bygga upp ett sådant revolutionärt parti i de flesta latinamerikanska ländernas nuvarande historiska situation.”
(*Cuarta Internacional*, nr 3, s.40-41)

Motsättningen mellan kamrat Mandels och kamrat Lorenzos analys består alltså inte i Mandels påstådda oförmåga att inse behovet av att utnyttja legala möjligheter eller i hans påstådda oförmåga att förbinda sådana möjligheter med massrörelsens uppsving i en given fas eller i hans bristande intresse för partibygget. Motsättningen beror ytterst på kamrat Lorenzos bristande förståelse för skillnaden mellan *ett kort legalt mellanspel* på ett eller två år, skillnaden mellan perioder av uppåt- eller nedåtgående militärdiktaturer och en *hel period* av den klassiska borgerliga parlamentariska demokratins konstitutionella system, då arbetarrörelsen gradvis kan organiseras och växa, stag för steg och på ett legalt sätt. Den beror kort sagt på kamrat Lorenzos oförmåga att förstå den kvalitativa skillnaden mellan borgerlig demokrati – även om den är degenererad och ruttnande – och en militärdiktatur (låt vara en tillfälligtvis försvagad sådan),

Vi vet att i hela världen undergrävs den borgerliga demokratin nu ständigt av repressiva tendenser mot ”starka stater”. Vi vet att armén och polisen – instrumenten för inbördeskriget mot arbetarna – ständigt förstärks. Vi har inga illusioner om en ”fredlig” väg till socialism någonstans, även i ett förhållande av de starkaste borgerligt demokratiska traditioner. Men det är en sak att säga att det bara finns en relativ skillnad mellan den ruttnande borgerliga demokratin och en försvagad militärdiktatur, och något helt annat att förneka att det överhuvudtaget finns någon väsentlig skillnad mellan dem.

Det i detta avseende mest förbluffande uttalandet härrör från kamrat Peter Camejo, I en artikel till vår mexikanska sympatiserande sektionens diskussionsbulletin, skrev han:

”Det är en sak att notera och avslöja det brutala förtryck som militärdiktaturen utövar mot arbetarrörelsen, dess försök (J) att ingripa i fackföreningarna, dess tillfälliga(!) direkta ingripande L en avantgardistisk fackförening. Men det är en annan sak att förlora verkligheten ur sikte, att inte se det faktum att det är lättare att arbeta revolutionärt(!) i fackföreningarna i Argentina än i de flesta latinamerikanska länder, eller i Europa för övrigt.” (s.7 i *Kommentarer till kamrat R:s dokument av Peter Camejo*)

Om detta nu skall betyda något, så har kamrat Camejo nått den punkt där han på allvar försöker försvara inställningen att det är ”lättare” att bedriva ”revolutionärt” arbete i fackföreningarna i ett land där det finns en militärdiktatur; där vänsterns och den yttersta vänsterns samtliga politiska organisationer, inklusive det promoskovitiska kommunistpartiet (och med socialistpartierna som enda undantag), är illegala; där armén *ofta* ingriper i fackföreningarna för att avsätta den valda ledningen, så snart dessa väljer en ledning som betraktas som revolutionär; där fabriker som FIAT-fabriken i Córdoba kan ockuperas av armén; där valda fackföreningsledare kan kastas i fängelse och hållas kvar utan rättegång i månader om inte år (vilket hände Tosco); där revolutionära fackföreningsmilitanter kan kidnappas i fullt dagsljus, torteras och dödas, vilket hänt i dussintals fall som avslöjats av *La Verdad*-gruppens egen press. Sådant har uppenbarligen inte hänt i Västeuropa under de senaste tjugo åren, utom i länder som Spanien, Portugal eller Grekland. Kamrat Hansen, som satte igång ett berömvärdt korståg mot ultravänsterismen”, borde allvarligt fundera på varför denna sjukdom nu plötsligt dyker upp hos hans närmaste allierade, i form av tesen att det är ”lättare” att bedriva revolutionärt arbete i fackföreningarna under en militärdiktatur än under den borgerliga demokratins villkor. Eftersom vi naturligtvis önskar bedriva vårt revolutionära arbete i fackföreningarna under ”lättast” möjliga villkor, borde vi kanske i själva verket välkomna

upprättandet av militärdiktaturer av Lanusse-typen, i enlighet med detta typiskt ultravänsteristiska resonemang?

3. Det bolivianska provet

Bolivia utgör den klaraste bekräftelsen av vår tes att någon varaktig period av borgerlig demokrati är omöjlig i Latinamerika under nuvarande förhållanden. När helst massrörelsen får ett våldsamt uppsving, blir det en livsviktig fråga för denna rörelse att förbereda sig på väpnad kamp mot arméns oundvikliga och nära förestående försök att krossa den.

När general Torras grep makten i en situation som kännetecknades av massmobiliseringarnas och massaktivitetens snabba utveckling, så visade detta otvivelaktigt att högerkrafterna i armén, som försökt ta makten under general Miranda, gjorde en tillfällig reträtt. Massrörelsens uppsving hade splittrat armén. Den härskande klassens viktigaste uppgift var nu att vinna tid, för att kunna ena armén igen. Under detta ”demokratiska mellanspel” skulle massrörelsen hållas i schack genom en del eftergifter. Torres skulle fylla denna funktion, tills armén var redo att slå till.

4:e Internationalens bolivianska sektion, som hade börjat förbereda sina kadrer för väpnad kamp under Barrientos-diktaturen och inriktat sig mot gerillakrigföring under diktaturen, förstod vikten av att göra en vändning så snart Ovando-diktaturen tillät en halvlegal öppning för verksamhet bland arbetarklassen. Den började publicera en halvlegal tidning, trängde sig åter in i fackföreningarna, och reste en hel rad ändamålsenliga krav: frisläppande av de politiska fångarna, återupprättande av full facklig frihet, återlämnande av COB:s byggnader och egendomar, återupprättande av gruvarbetarnas löner från 1965 (vilka hade sänkts avsevärt under Barrientos-diktaturen), skapande av ett representativt organ för alla arbetarklassens organisationer. Partiet var emellertid fortfarande olagligförklarat av regimen, några av dess viktigaste ledare satt i fängelse (de släpptes inte förrän i oktober 1970, när massorna stormade fängelserna). En del av dem utsattes också, tillsammans med företrädare för andra arbetarklastendenser, för tortyr.

När Torres tog över efter Ovando i oktober 1970, legaliserades den bolivianska sektionen. Under Torres-regimens tio månader – den enda perioden av ett fullt legalt arbetarklass-uppsving sedan förtrycket under Paz Estenssoro 1964 – förklarade POR att armén endast tillfälligt tolererade den omfattande arbetarklassaktiviteten, och att den febrilt förberedde en militärkupp för att krossa massrörelsen:

”Om armén inför arbetarnas mobilisering lät general Torres bilda regering i oktober (1970) för att bromsa upp massorna och avväpna dem politiskt, så har detta nu misslyckats, och armén har därför bestämt sig för att byta ut Torres och återgå till knytnävens politik. Torresregeringen befinner sig i en mycket besvärlig situation. Den åtnjuter inte arméns stöd och kan inte heller räkna med de bedragna massornas stöd...

Därför säger vi att den revolutionära processen i Bolivia står inför två faror. Å ena sidan finns hotet från en fascistisk kupp, understödd av USA-ambassaden och de argentinska och brasilianska diktaturerna, en kupp som förbereds av den bolivianska arméns divisioner. Å andra sidan finns den militära och civila reformismen, som försöker invägga massorna i säkerhet och har utvecklats till ett hinder för revolutionens seger.” (POR:s 1:a maj-appell 1971 – *Combate*, ny serie, nr 5, 1-14 maj 1971)

Detta var det ständiga temat i POR:s alla ingripanden från denna tid fram till augustikuppen: att varna arbetarna för att kuppen var nära förestående, att den var oundviklig och att arbetarna omedelbart måste organisera sig mot faran.

POR:s politiska linje omfattade en hel rad dags- och övergångskrav (inkl. ett helt program för den agrara revolutionen), men den centrerades kring tre avgörande krav:

1) Omvandling av Folkförsamlingen till arbetarnas och det arbetande folkets verkliga maktorgan, genom upprättandet av lokala församlingar (sovjet), som skulle välja och kunna återkalla delegaterna till den nationella församlingen.

2) Omedelbar beväpning av arbetarna och bönderna.

3) Utvidgning av den revolutionära processen till landsbygden.

Konsekvensen i denna linje var övertygande och bekräftades av händelserna. Avskuren från basförsamlingar i städer, kvarter, fabriker och gruvor förblev Folkförsamlingen en rent rådgivande församling, som Torres ville ha den, utan verklig makt och utan att kunna uttrycka massornas revolutionära vilja. Utan massornas beväpning kunde den sopas bort av kuppen, som reaktionen förberedde.

Och utan den revolutionära processens utvidgning till landsbygden stod det revolutionära proletariatet i gruvområdena och La Paz inför risken för fortsatt isolering och nederlag i den väpnade sammanstötning med reaktionen som var synlig vid horisonten.

Vilket alternativ fanns till denna korrekta inriktning från vår bolivienska sektionens sida? Den inriktning som följdes av reformisterna och centristerna i det Moskva-vänliga Kommunistpartiet, av Lora och Lechin, vilken helt inriktades på ändlösa debatter om stadgar, regler och pappersresolutioner, inkl. styrelsesammansättningen i COMIBOL:s nationaliserade tenngruvor (huruvida arbetarna skulle vara företrädare med 50 eller 51% av medlemmarna i dessa organ), men fullständigt struntade i frågan om proletariatets och fattigböndernas beväpning. Ett annat utmärkande drag för detta reformistiska, spontanistiska och syndikalistiska sätt att närma sig maktfrågan var en total likgiltighet för den agrara revolutionen.

Det är visserligen sant att Folkförsamlingen antog en resolution om hemliga ”förberedelser” för arbetarmiliser; men detta var en ren och skär pappersresolution och man gjorde inte något för att tillämpa den.

Vilken var den politiska kärnan i denna kriminella passivitet inför arméns öppna förberedelser för en reaktionär kupp? Loras närmaste man Escobar, som är hederligare och mera cynisk än sin ledare, uttryckte den klart i det första numret av Loras tidning *Masas*, som kom, ut i Santiago de Chile efter nederlagets

”I oktober 1970 behärskade arbetarklassen den politiska scenen utan vapen, som en ren massa. Från detta ögonblick stod det klart att det var nödvändigt att sätta ett gevär i de politiserade arbetarnas händer, för att kunna besegra *gorillorna* (de putschistiska generalerna). Och från detta ögonblick antog man allmänt – även vi marxister (!) – att de härskande militärerna skulle distribuera vapnen, eftersom de åtminstone kunde neutralisera gorillorna på högerflygeln genom att stödja sig på massorna och ge dem tillräcklig eldkraft.” (La Contrarevolución de Agosto de 1971, s.8 i *Masas*, nr 400, september 1971)

Escobars hederlighet går naturligtvis inte så långt att han erkänner att POR (Combate) inte delade dessa s.k. ”marxister” illusioner, att de ständigt uppmanade massorna att omedelbart beväpna sig och inte vänta sig några vapen från Torresregeringen.

Vilken position intog då de kamrater som nu kritiserar vår bolivienska sektion politik så hårt? Man kan läsa *La Verdad*; man kommer att märka att nödvändigheten att omedelbart beväpna de bolivienska arbetarna och bönderna för att göra motstånd mot den förestående kontra-revolutionära kuppen knappast nämndes, om det överhuvudtaget nämndes. Stor vikt lades vid debatterna i Folkförsamlingen, stor vikt lades vid denna ”första sovjet i Latinamerika”, i Loras och Lambertisternas pompösa stil; utan att man tog hänsyn till det faktum att en *obeväpnad* rådgivande och maktlös ”församling” utan representativa basorgan, som genast kunde mobilisera massorna och överföra deras revolutionära energi till den och som dessutom stod

inför en överhängande reaktionär kupp, knappast kunde kallas ”sovjet”, och att problemet att omedelbart skaffa vapen till arbetarna var den allt annat överskuggande nyckelfrågan, mycket viktigare än upprättandet av stadgar för Församlingen eller förslagen om sammansättningen av COMIBOL:s styrelse.

I ett försök att undvika denna nyckelfråga gav sig kamrat Lorenzo, som skrev för *La Verdad*-gruppen omedelbart efter augustikuppen 1971, in på långa utredningar om arbetet inom armén. Han instämmer, säger han, i vårt förkastande av Loras ”perspektiv av ett spontant uppror”. Men sedan ställer han ett perspektiv av ett uppror genom arbetet i armén i motsättning till Loras perspektiv av spontant uppror. Följande är den relevanta delen av hans tes:

”Det av Lenin och Trotskij planerade och ledda oktoberupploppet ledde å andra sidan till skapandet av den första socialistiska regeringen, För att uppnå detta begränsade bolsjevikpartiet sig inte till propaganda om behovet av ett väpnat uppror, utan formulerade ett program och en politik för upprorets genomförande med massorganisationerna som grundval. I detta program var arbetet inom armén avgörande...

Denna aktivitet som strängt taget utgör den medvetna förberedelsen för folkets beväpning och upproret, ignorerades fullständigt av de som propagerade upproret. Olyckligtvis ignorerades den också av gerillaanhängarna, som såg arbetet i armén som ett annat stadium och en annan front i sitt ”långvariga krig”. (Lessons of Bolivia, av Anibal Lorenzo, *International Information Bulletin*, juli 1972, s.13)

Sanningen är att den väpnade arbetarmilisen – Röda Garden – uppstod ur februari-revolutionen, huvudsakligen organiserade av bolsjevikiska avantgardistiska arbetare, långt innan det var tal om något ”väpnat uppror”. Det var dessa Röda Garden som tillsammans med arbetarnas, soldaternas och böndernas direkta val till sovjeterna gav dessa sovjeterna deras grundläggande natur som verkliga dubbelmaktorgan. Den tsaristiska arméns lösning var i första hand ett resultat av det imperialistiska kriget och inte av bolsjevikpropagandan i armén; denna propaganda spelade en viktig roll först i fasen omedelbart innan Oktoberupproret. Att tro att utan sovjeterna; utan att revolutionärerna redan har en avgörande vikt i dem; och utan att det finns någon väpnad arbetar- och fattigbondemilis; att i ett sådant läge tro att ”propaganda i armén” – som naturligtvis alltid är nödvändig – är nästa viktiga steg framåt, eller t o m den avgörande faktorn för förberedandet av det väpnade upproret, är verkligen att vända upp och ned på prioriteringarna.

Trotsky hade mycket otvetydiga saker att säga om folk som gömmer sig bakom behovet att utveckla revolutionär propaganda i armén *för att i praktiken förneka behovet av att omedelbart börja beväpna arbetarna*, för att uppskjuta bildandet av arbetarmilis till ett senare stadium:

”Men det vore barnsligt att tro att hela armén enbart genom propaganda kan vinnas över till proletariats sida och därigenom på det hela taget göra revolutionen onödig. Armén är heterogen och dess heterogena element är sammanlänkade av disciplinens järnkedjor. Propagandan kan skapa revolutionära celler i armén och skapa en vänlig inställning från de mest progressiva soldaternas sida. Mer än detta kan inte propaganda och agitation åstadkomma. Att lita på att armén skall försvara arbetarorganisationerna mot fascismen och t o m säkerställa överförandet av makten* till proletariats händer är att ersätta historiens hårda lärdomar med sockersöta illusioner. *I revolutionens epok kan den avgörande delen av armén gå över till proletariats sida endast ifall proletariatet i handling själv har visat armén sin vilja och förmåga att kämpa om makten till sista blodsdroppen. En sådan kamp förutsätter med nödvändighet beväpning av proletariatet.*” (Kriget och 4:e Internationals i Trotsky: *Writings 1933-34*, s.323. Våra kursiveringar.)

Vi ser att Trotsky vänder på de av kamrat Lorenzo utvecklade prioriteringarna. Långtifrån att ”förberedas” genom ”propaganda i armén” skapar beväpningen av arbetarna och fattig-

bönderna de nödvändiga förutsättningarna för en framgångsrik sådan propaganda, åtminstone i masskala. Om det inte finns någon väpnad arbetarmilis, så kan faktiskt de första tecknen på uppkomsten av självständiga soldatkommittéer i armén mycket väl bli en omedelbar start-signal för den kontrarevolutionära kuppen, eftersom fienden klart inser att armén är hans sista försvarslinje mot en segerrik revolution. Detta är just vad som hände i Bolivia, liksom tidigare i Brasilien.

Trotskij drar en mycket klar slutsats av detta resonemang:

”Ett revolutionärt parti måste ta initiativet till att beväpna förband av stridande arbetare. Och för att kunna göra detta måste det först befria sig från all slags skepticism, obeslutsamhet och pacifistiskt tänkande vad gäller frågan om arbetarnas beväpning.” (Ibid., s.323)

4. Strategin för den väpnade kampen under Torres-regimen

Kamrat Lorenzos artikel, som också totalt underskattar vikten av arbetarnas och fattigböndernas omedelbara beväpning under Torres' *interregnum* och ersätter den med propaganda i armén, framställer POR(Combate):s politik som om de fortsatte att förbereda isolerad gerillakrigföring och därigenom ”förlorade två värdefulla år”. Detta är en fullständig parodi på sanningen. Under Torres' mellanspel uppmanade vår bolivianska sektion *inte* till ”gerillakrigföring på landsbygden”. De krävde omedelbar beväpning av massorna. POR:s redan citerade 1:a maj-appell (*Combate*, ny serie, nr 5) sade i detta avseende:

”Låt oss inte lura oss själva. De otaliga blodbaderna har lärt oss något. På grund av denna erfarenhet uppmanar POR denna 1:a maj alla arbetare att organisera sina väpnade förband, sina arbetar- och bonderegementen. I varje fabrik, i varje gruva, i varje bondby och på universiteten är det nödvändigt att organisera väpnade förband, som kommer att utgöra fröna till den Revolutionära Folkarmén. Endast på detta sätt kommer vi att krossa fascisterna en gång för alla under krisen de förbereder, samtidigt som vi angriper den kapitalistiska regimen ställningar. Endast på detta sätt kommer revolutionen att segra och öppna vägen till uppbygget av socialismen.”

Samma nummer av *Combate*, vår bolivianska sektionens organ, innehåller en särskild artikel om organiserandet av väpnade förband på fackföreningsnivå mot det fascistiska hotet. Detta var inga enstaka tillfälligheter. POR:s hela agitation under månaderna före Banzers kupp centrerades kring dessa paroller.

Den bolivianska sektionen begränsade sig inte heller till litterär propaganda och agitation på detta område. *Den började ta initiativ för att tillämpa sin linje*. I livsmedelsarbetarförbundet i La Paz, där våra kamrater hade stort inflytande, satte man upp, ett väpnat ungdomsgard Kamrat Tomas Chambi, medlem av POR:s Centralkommitté, valdes av bofederationen i Pacajes till ansvarig för upprättandet av ett väpnat garde och genomförde denna uppgift (detta var det enda väpnade bondeförband som kom till La Paz och kämpade vid arbetarnas sida den 21 augusti 1971). En annan medlem av POR:s Centralkommitté fick i uppgift att organisera en väpnad milis av gruvarbetarnas fackförening i Huanini. I Santa Cruz-provinsen deltog våra kamrater tillsammans med andra vänsterkrafter i den väpnade jordockupationen, som genomfördes av flera tusen bönder. I La Paz-provinsen började man göra liknande försök.

Kamrat Lorenzos ovan citerade artikel skrevs omedelbart efter Banzers kupp. Den publicerades först i *La Verdad*-gruppens tidskrift *Revista de las Americas* (juli/oktober 1971). Det tycks som om han kommit på andra tankar, för ett år senare skriver han (som författare till utkastet till avsnittet om Bolivia i minoritetsdokumentet *Argentina och Bolivia – Ett bokslut*, inlämnat till IEC i december 1972) en massa om behovet att sätta upp väpnad milis. Det är naturligtvis alltid trevligt att se en kamrat omvändas till riktiga idéer, även om det dröjer. Vad som emellertid saknas i denna del av *Lärdomarna från Bolivia* är ett väsentligt element av

sanningen: nämligen att POR(Combate) inte bara försvarade samma linje 18 månader tidigare (när det var nödvändigt att försvara den) utan också började tillämpa den i praktiken.

I stället för detta enkla faktum serveras vi följande exempel på undanhållande av bevis och förvrängningar:

”Trots klasskampens utveckling i Bolivia, höll POR(González) envist fast vid sin ståndpunkt att en socialistisk revolution endast kunde ske via gerillakrig på landsbygden. Våra bolivianska kamrater ignorerade alla bevis som låg framför deras ögon och förblev fasta anhängare till den av 9:e Världskongressen antagna linjen, en linje som hade uteslutit nästan allt som hände kring dem (ett uppror i städerna, en reformistisk regim, öppet fackföreningsarbete, möjligheter till legala förberedelser, m.m.).

...Enligt deras syn på den kommande utvecklingen skulle Torres störtas och sedan skulle den verkliga kampen om makten följa, dvs. gerillakrigföring på landsbygden på ett nytt och högre plan, eftersom Torres' efterträdare skulle bli landets hittills mest brutala diktator. Detta var deras verkliga perspektiv. Det var därför de var så upptagna med att bygga något slags militärapparat; skild från och vid sidan av massorganisationerna.” (*Argentina och Bolivia – Ett bokslut*, s.31)

I ljuset av ovanstående citat och fakta kan kamraterna själv se vilken karikatyr av vår bolivianska sektionens verkliga ställningstagande dessa avsnitt är. Det är rent nonsens att säga att de förberedde ”gerillakrigföring på landsbygden” under Torres-regimen; de förberedde och hade redan börjat organisera arbetar- och bondemiliser. De sysslade med öppet fackföreningsarbete och hade på några få månader erövrat viktiga ställningar på detta område. De publicerade legala tidningar, legala flygblad och organiserade legala partimöten. I synnerhet talade de varje dag om för massorna att Torres skulle komma att störtas av högern, om arbetarna inte följde partiets uppmaning att beväpna sig. Vad som återstår av kamrat Lorenzos förvrängningar är det faktum att POR(Combate) verkligen ”var upptagna med att bygga något slags militärapparat”. POR:s ”militärapparat”, så liten den än var, *var en av de få som fanns i La Paz när högern slog till*. Till den anförtrodde man bevakningen av COB:s högkvarter natten den 20 augusti 1971. Det var denna apparat som ledde massorna vid stormningen av arsenalen, för att skaffa alla vapen man kunde komma över. Folk som fortfarande tror att man kan ”improvisera” en militär strid på ett spontanistiskt sätt, kan dra billiga vitsar om ”militärapparaten”. Arbetarna i La Paz uppskattade nog att den fanns den 20 och 21 augusti 1971. De kunde endast beklaga att den inte var större och att de inte hade förstått vikten av sådana förberedelser tidigare. De tycks ha lärt sig läxan sedan dess. Bara kamrat Lorenzo har ännu inte lärt sig sin läxa.

Kamrat González, som drog slutsatserna av reformisternas och entristerernas underlåtenhet att beväpna arbetarna och av vårt partis svaghet som inte på egen hand kunde kompensera de flesta andra arbetarpartiernas underlåtenhet, förutsåg faktiskt att Torres' nederlag under dessa förutsättningar var den troligare varianten. Händelserna har tyvärr gett honom rätt. I händelse av nederlag var kamrat González säker på att den bolivianska arbetarklassen inte skulle vara krossad, att kampen skulle fortsätta, och att lärdomarna skulle utnyttjas till att påskynda de militära förberedelserna. Även här gav händelserna honom ganska rätt. Men det är helt missvisande att framställa det som om POR(Combate) vägrade tro på möjligheten till en kamp om makten under Torres-regimens mera gynnsamma förutsättningar, att de i viss mening ”föredrog” diktaturen som skulle öppna vägen till det ”utvidgade gerillakriget”. Denna typ av smutskastning med stalinistiskt ursprung bör inte framföras i 4:e Internationalens diskussionsdokument, hur het debatten än må vara. POR(Combate) gjorde allt de kunde för att förbereda arbetarna för kampen mot den överhängande kuppen. Att skylla Banzers seger på våra kamraters påstådda inriktning mot ”gerillakrigföring på landsbygden” och att säga att deras politik ledde till en ”katastrof” är att fullständigt förvränga det historiska vittnesbörd, som finns i POR:s skrifter och verksamhet mellan oktober 1970 och augusti 1971.

Kamrat Lorenzo försöker även dra in oss i den s.k. ”felaktiga politiska analysen” av Torresperioden. Han citerar en mening ur den artikel vi skrev tillsammans med kamrat Martine Knoeller i november 1970, och i vilken vi varnar de bolivianska arbetarna, att trots det faktum att general Torres kom till makten ”med vänsterns stöd”, så skulle armén försöka krossa massorna så snart den återupprättat sin enhet. Vi sade åt arbetarna att inte vänta sig en långvarig period av borgerlig demokrati, utan att förbereda sig på en omedelbart väpnad sammanstötning med fienden. Nio månader senare ägde denna sammanstötning faktiskt rum. Det faktum att armén inte enades av general Torres utan av general Banzer är definitivt av underordnad betydelse. Vi förstod att det inte fanns lång tid till förberedelser för den väpnade sammanstötningen och att arbetarna måste vara beredda på den. Vi skrev inte ett ord om ”gerillakrigföring på landsbygden”, utan om behovet att förbereda massorna för denna sammanstötning. POR(Combate) sade inte ett ord om ”gerillakrigföring på landsbygden”, utan uppmanade också då massorna att beväpna sig mot det kommande halvfascistiska angreppet. I denna mening var både vi och det bolivianska POR beväpnade med 9:e Världskongressens resolution om Latinamerika – vilket är det bästa beviset för att denna resolution långtifrån att föreslå en universell ”gerillakrigföring-på-landsbygden”-linje, tvärtom förberedde alla som var villiga att lyssna på den avgörande betydelsen av att ta initiativ i ledningen av den väpnade kampen i alla dess former, som nödvändiggörs och möjliggörs av själva klasskampens utveckling.

5. Kamrat Moreno, POR:s rådgivare

Kamrat Lorenzo och minoritetsdokumentets övriga författare överöser med ironi och förakt linjen för ”gerillakrigföring på landsbygden” och ”inbördeskrig i kontinental skala”, som är ELN:s linje men också påstås vara POR(Combate):s. De gör ”inriktningen mot gerillakrigföring på landsbygden” ansvarig för POR(Combate):s (obevisade) politiska misstag under Ovando- och Torresregimerna och t o m för revolutionens nederlag i augusti 1971. POR tillämpade gerillakrigslinjen under Barrientosdiktaturen 1968. Denna diktators sista år, hade kamrat Moreno följande att säga om den ”väpnade kampens strategi i Bolivia” (ja, kamrat Hansen: Moreno skrev den väpnade kampens *strategi* och inte *taktik*):

”När vi tidigare ställde frågan om makten i Bolivia, betonade vi vikten av att fackföreningarna, COB och arbetar- och bondemiliserna tar makten och besegrar den nationella armén eller hindrar att den återupprustas. Nu är detta inte längre möjligt. Även om i en mycket mildare form, så tillämpades detsamma på alla andra (latinamerikanska) länder. Sättet på vilket vi ställde frågan om makten i Chile, Argentina. Brasilien eller Uruguay var genom kravet att de fackliga organisationerna eller arbetarklassens partier skulle organisera proletariatets beväpning och makterövringen. Det var en taktisk variant av den välkända strategin för en arbetar- och bonderegering. Det var ett nationellt institutionaliserat sätt att ställa frågan om makten, genom massrörelsens stora erkända organisationer: fackföreningarna.

Den försämrade ekonomiska situationen och den allmänna omöjligheten – med vissa undantag – att försvara eller genomföra de mest minimala ekonomiska krav gör eller kommer att göra de traditionella fackliga organisationerna alltmer vanryktade. Å andra sidan skapar USA-imperialismen i förbund med bourgeoisins starkaste sektorer bonapartistiska regeringar, stödda på de nationella arméerna och förtryckarstyrkorna, för att hindra något sådant från att hända. Bland dessa förtryckarstyrkor måste man medräkna USA-imperialismens egen förtryckarapparats hela tyngd, som står färdig att ingripa direkt när de andra styrkorna inte räcker till, som i fallet Santo Domingo. I denna situation måste såväl frågan om makten som frågan om dubbelmaktorganens utveckling och makterövringen ställas i andra termer.

I och med den kubanska revolutionen och mera exakt USA-imperialismens förändrade politik (upptrappningen i Vietnam) har klasskampen inträtt i en ny fas på vår kontinent: det finns inte längre någon möjlighet att erövra makten i nationell skala. Det finns just nu inte längre någon

möjlighet för ett socialistiskt Argentina, Bolivia, Peru, Brasilien, Guatemala eller Mexiko. Detta innebär inte att fallet Santo Domingo, med ett folkligt och arbetarklassuppror som tar makten och besegrar den nationella armén, inte kan upprepas. Denna möjlighet finns kvar. Vad som är omöjligt i detta stadium, där USA-imperialismen kommer att ingripa med all sin styrka för att krossa denna variant, är försvaret av makten i städerna. Av detta följer att arbetarmaktens organisation och utveckling omvandlas, genom vilken variant som helst, till frågan om den väpnade kampen, till frågan om att vinna befolkningen, särskilt bönderna och arbetarna för den väpnade kampen.

Genom själva sin natur *kommer en sådan väpnad kamp inte att kunna respektera gränserna och den tenderar att omvandlas till en front i ett kontinentalt inbördeskrig*. Om fackföreningarna tidigare var vårt redskap för att ställa frågan om makten, *så är nu OLAS med sina nationella kamporganisationer för väpnad kamp den enda organisatoriska vägen till makten*. Vi säger detta därför att de demokratiska parollerna eller övergångsparollerna för kampen om makten (Konstituerande Församling) omvandlas till småborgerliga pompösa krav, om de inte åtföljs av den revolutionära kampens konkreta dynamik så att särskilda klassorgan kan ta makten.

Enklast kan vi säga att den revolutionära marxismens övergångskrav maktfrågan alltid kombineras med ett sätt att upprätta dubbelmakt, att stödja och utvecklas arbetarklassens organ, för att krossa den borgerliga maktens organ. Lenin sade: 'Konstituerande Församling' och samtidigt 'All makt åt sovjeterna'. Vi har sagt 'All makt åt CGT' tillsammans med 'Konstituerande Församling'. I Bolivia sade vi 'All makt åt COB'. När maktparollerna skiljs från detta sätt att uppfatta dubbelmakten, omvandlas de till reformistiska paroller eller i bästa fall till superpropagandistiska paroller.

Vilka revolutionära klassorgan säger vi nu skall ta makten och kombineras med 'Konstituerande Församling', 'Ned med de reaktionära regeringarna', 'Förbund med Kuba', o s v *De fackliga organisationerna som tidigare? Nej! säger vi bestämt*. De organisatoriska klasskrafterna för makterövringen konkretiseras i 'Allt makt åt ELN i Bolivia'; åt FALN i Venezuela och så vidare på samma sätt. Så länge det inte pågår väpnad kamp i ett givet latinamerikanskt land, kan de organisatoriska krafterna för makterövringen formuleras propagandistiskt på basis av samma tema: ett kontinentalt inbördeskrig, låt oss förbereda den väpnade kampen, leve OLAS och dess väpnade kamp, o s v, kombinerat med de andra kraven för makterövringen." (*La Revolución Latinoamericana, Argentina y Nuestras Tareas*, 1. La Situación Mundial, s.12. Våra kursiveringar.)

Om dokumentet från 9:e Världskongressen verkligen hade ett perspektiv av generaliserad "gerillakrigföring på landsbygden" och "inbördeskrig i kontinental skala", så är det minsta man kan säga att kamrat Morenos dokument från 1968 var en värdig föregångare. Som alltid när kamrat Moreno gör en vändning, gör han den helt om. T o m i de mest "ultravänsteristiska" dokumenten från den internationella majoriteten, för att inte tala om de från våra bolivianska kamrater, letar man förgäves efter sådana extrema formuleringar som den som gör t o m de mest "minimala" eftergifter från bourgeoisins sida omöjliga (under Ovando krävde våra bolivianska kamrater återupprättandet av 1965-års gruvarbetarlöner och efter mobiliseringen i oktober 1970 uppnåddes faktiskt detta mål). Man letar förgäves efter de mest inbitna "gerillaanhängare" i 4:e Internationalens led, som 1968 upprepade kamrat Morenos visdomsord om att fackföreningarna höll på att bli "vanryktade". Våra bolivianska kamrater krävde återupprättande av fria fackföreningar och återlämnande av deras byggnader och egendom till dem, samtidigt som Moreno förklarade fackföreningarna i konkurs.

Man kan faktiskt fråga sig om den långa och passionerade polemik, som minoritetsdokumentet *Argentina och Bolivia – Ett bokslut* utvecklar mot anhängarna av "generaliserad gerillakrigföring på landsbygden" som den "enda vägen till den socialistiska revolutionen", verkligen är riktad mot 4:e Internationalens bolivianska och argentinska sektioner, för att inte tala om den internationella majoriteten eller 9:e Världskongressens dokument om Latinamerika – som naturligtvis aldrig försvarade så absurda ställningstaganden – eller om denna polemik i själva verket inte är det sätt vilket författarna till dokumentets första utkast, kamraterna Moreno och Lorenzo, väljer för att sona sina tidigare dödssynder och skänka den

övertäckade trotskistiska världsrevolutionen en ingående självkritik – olyckligtvis utan att nämna de verkliga bovarna bakom de tillintetgjorda felaktiga ställningstagandena.

Men det kommer mer. I sin artikel från 1968, *La Revolución Latinoamericana, Argentina y Nuestras Tareas* (Den latinamerikanska revolutionen, Argentina och våra uppgifter), utvecklar kamrat Moreno även följande detaljerade analys angående den stora betydelsen av gerillakrigföring på landsbygden i Bolivia, inte bara för den bolivianska utan också för den argentinska revolutionen:

”Den historiska betydelsen av den väpnade kampens början i Bolivia kräver en noggran analys och fördubblad aktivitet av oss i detta perspektiv. Vi skulle svika som marxister om vi inte utgick från en konkret analys av den nuvarande verkligheten. Ches död var ett hårt slag för den väpnade kampen, men den krossade inte den och oskadliggjorde inte heller gruppen som påbörjade den. *Inti Peredo* och hans hjältemodiga kamrater överlever och fortsätter kampen; *de utgör faktiskt redan det bolivianska proletariats och massornas nya ledarskap och maktorganisation*. På alla murar i Bolivia kan man läsa följande paroll: *Inti kommer inte att dö*. Detta konkreta, avgörande, grundläggande faktum är det första vi måste ta hänsyn till, när vi undersöker situationen i Bolivia. Varje teoretiskt-politiskt dokument som inte sätter detta faktum främst och inte betraktar det som grundläggande är en verklig katastrof... Det vore intellektuellt och sekteristiskt pedanteri i högsta potens. Inti och hans grupp överlever, liksom Fidel och hans grupp överlevde tidigare (efter Granmas landning), och ingen marxistisk analys av verkligheten i vår kontinents södra del, i vårt land eller i Bolivia, är möjlig, om den inte utgår från detta avgörande, oemotsägliga, konkreta och omedelbara faktum, som alla känner till...

Av detta följer att de latinamerikanska revolutionärernas främsta uppgift i detta ögonblick, den främsta uppgiften för OLAS såsom den organisation som är förmögen att föra väpnad kamp och för vårt parti såsom en del av OLAS i ett land som gränsar till Bolivia, är att rädda och sedan konsolidera ELN och Inti som dess obestridde ledare. Någon mer angelägen uppgift än denna finns inte.

Att rädda Inti är vår viktigaste taktiska uppgift; att utveckla den väpnade kampen i Bolivia är vår viktigaste strategiska uppgift såsom trotskister. Vi måste kräva att vår International och i synnerhet hela den trotskistiska rörelsen i Latinamerika koncentrerar sig på Bolivia. Alla förutsättningar gynnar en fortsatt väpnad kamp i Bolivia: en olösbar ekonomisk kris; bourgeoisins kris: den urbana bourgeoisins radikalisering och böndernas växande missnöje som ett resultat av Barrientos-regeringens nya skatter; grov- och fabriksproletariatets benägenhet till revolutionär kamp. Subjektiva förutsättningar motverkar det: partierna som ansluter sig till OLAS är fortfarande svaga och dåligt organiserade; det finns inget kampprogram som avspeglar massornas behov. Allt detta är viktigt, men i det givna ögonblicket är det abstrakt. Det viktiga och det grundläggande är att rädda Inti och hans grupp, ELN, att börja skapa en i massrörelsen rotad rörelse, som räddar honom och ger ELN möjlighet att utvecklas.

... Vårt ansvar är av största betydelse. Utan vårt och vår Internationals direkta ingripande kommer vi inte att kunna spela denna roll av största vikt, rädda Inti och utveckla ELN. En enda av våra unga kamrater, som dr mycket ung och oerfaren, har spelat och spelar fortfarande en roll av största vikt. Flera mycket dugligare kamrater kunde göra mycket! Med detta mål i sikte måste partiet ingripa på alla sätt: med pengar, mellankadrer och under håll från de provinser som gränsar till den väpnade kampen i Bolivia. Nog med prat! *Låt oss skyndsamt ingripa i den väpnade kampen i Bolivia, nyckeln till vår egen revolution.*” (*La Revolución Latinoamericana, Argentina y Nuestras Tareas, Capítulo Quinto: Nuestras Tareas*, s. 1-2. Våra kursiveringar.)

Vi behöver inte fortsätta dessa citat. De visar utan tvekan att kamrat Moreno under Barrientosdiktaturen 1968 gav vår bolivianska sektion rådet att helt underordna sig ELN och dess ”obestridde ledare”, som förde en typiskt *foquistisk* form av gerillakrig på landsbygden. Han såg denna *foco* som en avgörande faktor, inte bara för den bolivianska utan också för den argentinska och hela den latinamerikanska revolutionen. Han ville underordna allt utvecklingen av ELN:s kamp i Bolivia.

1972, tre år senare, upptäckte kamraterna Lorenzo/Moreno det bolivianska proletariatets massuppsving i städerna och gav vår bolivianska sektion motsatt råd: att omedelbart kasta sig in i en kamp om makten i städerna:

”Den 1:a maj invigdes en Folkförsamlingen i Bolivia, i vilken arbetarrörelsen utgör majoriteten. Detta faktum är av enorm betydelse. Det är ett uttryck för den rådande dubbelmakten i Bolivia. På ena sidan står Torres-regeringen och på andra sidan arbetarklassen. Därför finner vi det underligt att ELN, som inte börjat organisera aktioner i städerna, anser att det av fackföreningarna och vänsterpartierna eftersträvade ‘arbetarparlamentet’ ‘endast tjänar till att tygla eller avlänka den revolutionära processen’.” (*La Opinion*, 8.5.71, s.3)

”Detta visar på en bristande förståelse av fenomenets motsägelsefulla natur. Det är ingen överdrift att jämföra Folkförsamlingens uppkomst med de sovjeter som framträdde under den ryska revolutionen. Liksom Folkförsamlingen i Bolivia, var dessa sovjeter en produkt av det revolutionära uppsvinget. Detta är ett avgörande faktum. Torres blev ”påtvungad” denna revolution, oberoende av det faktum att de mest byråkratiska och reformistiska elementens hegemoni (i Församlingen) gör det möjligt för honom att fortsätta sitt bonapartistiska spel. Den nuvarande situationen i Bolivia är mycket lik den som rådde i Ryssland, när bolsjevikerna var i minoritet i sovjeterna och mensjevnikerna och socialrevolutionärerna skamlöst kapitulerade först inför bourgeoisies provisoriska regering och sedan inför Kerenskij.

Ingen skulle idag våga säga att sovjeterna då ‘endast tjänade till att tygla eller avlänka den revolutionära processen’. Deras förmåga att klargöra detta fenomen gjorde det möjligt för Lenin och Trotskij att utarbeta en politik för makterövringen. Det är uppenbart att varken Lechín eller Lora är den bolivianska revolutionens Lenin och Trotskij. Och om det berodde på dem, så skulle makten aldrig övergå i arbetarnas händer. Men det är viktigt att se hur Folkförsamlingen kan bli ett användbart medel, genom vilket de verkliga revolutionärerna kan driva processen framåt mot dess slutliga mål.

Det är uppenbart att Folkförsamlingens existens i sig själv inte garanterar att denna uppgift fullgöres. Frånvaron av ett verkligt revolutionärt parti, som det ryska kommunistpartiet, är ett mäktigt hinder som gynnar Torres & co. Den historiska erfarenheten visar hur mycket explosiva processer kan avlänkas eller rinna ut i sanden...

... Denna fara finns förvisso också i Bolivia. Men det vore kriminellt om vi, medvetna om denna aspekt, vägrade erkänna att legaliseringen av Folkförsamlingen utgör en stor seger för de arbetande massorna, en seger som måste fördjupas tills hela makten erövrats. Denna allmänna situation i Latinamerika gynnar detta perspektiv, trots Lechín & Co's ansträngningar att hålla processen inom de av Torresregeringen godkända gränserna. På detta sätt måste revolutionärerna betrakta den bolivianska situationen. Att använda sekteristiska skyggglappar kan endast hjälpa opportunisterna.” (*La Verdad*, 12 maj 1971)

Detta är en helomvändning. Inte längre all makt åt FLN, utan åt Folkförsamlingen. Fackföreningarna var inte längre vanryktade; de hade blivit den revolutionära processens viktigaste motor. Men analysen från maj 1971 verkar inte bättre än den från 1968. Frånvaron av sovjeter, frånvaron av vapen, förberedelserna för en kontrarevolutionär kupp, behovet av att varna arbetarna för denna snarare än att utfärda intetsägande proklamationer om ”makterövringen”, nödvändigheten att utan uppskov börja beväpna arbetarna och bönderna: alla dessa aspekter av situationen, vilka den bolivianska sektionen var fullt medveten om, undgick på något sätt vår rådgivares hökögön.

Trots rådets svindlande omkastningar, höll den bolivianska sektionen huvudet kallt, förstod vikten av att förbereda gerillakampen under Barrientos, men vägrade upplösa sig i ELN, vägrade kapitulera för *foco*-uppfattningarna, vidhöll behovet av nära förbindelse med gruvarbetarna, arbetarna i städerna och fattigbönderna. Den lyckades därför göra den nödvändiga omsvängningen till planering av proletariatets beväpning omedelbart efter massrörelsens nya uppsving, under ständigt vi makthållande av partiets självständighet, den programmatiska och

den politiska inriktningens självständighet. Författarna till de anmärkningsvärda råden från 1968 och 1970, som har motstått historiens prov så bra, drar sig ändå inte för att 1972 anklaga den bolivianska sektionen för att ha ”missat tåget” och t o m för att vara medansvarig för den bolivianska revolutionens nederlag, eftersom de påstås ha hållit fast vid ”gerillakrigföring på landsbygden”. Lite väl grovt, eller hur?

6. Den bolivianska sektionens påstådda politiska misstag

I sin anklagelseakt mot vår bolivianska sektionens påstådda politiska misstag, *Argentina och Bolivia – Ett bokslut*, för författarna fram sju huvudanklagelser mot kamraterna i POR(Combate):

- 1) De förstod inte skillnaderna mellan Barrientos- och Torresregimerna, mellan Kerenskij och Kornilov.
- 2) De deltog inte i det ”Politiska Kommandot”, en enhetsfront bildad av den bolivianska arbetarklassens massorganisationer.
- 3) De misslyckades vid varje steg med att utarbeta en riktig politisk linje för den växande massrörelsen.
- 4) De var långsamma och tvekan i sin förståelse av Folkförsamlingens betydelse.
- 5) De förde inte fram parollen ”All makt åt Folkförsamlingen”, utan vilken ”allt prat om väpnad kamp inte blir något annat än frasmakeri eller ultravänsteristisk äventyrs politik”.
- 6) Som ett resultat av sin tidigare inriktning mot ”gerillakrigföring på landsbygden”, var de isolerade från massrörelsen.
- 7) Efter nederlaget anslöt de sig till en principiös enhetsfront med den bolivianska revolutionens förrädare, FRA (den Antiimperialistiska revolutionära Fronten), och bidrog därigenom till att dölja massrörelsens bankrutta ledares brott och förräderi 1970-71. Denna front har dessutom ett borgerligt program.

Anklagelseakten verkar överväldigande. Men efter en noggrann undersökning måste man dra slutsatsen att *inte en enda av dessa anklagelser håller tätt*.

Gjorde den bolivianska sektionen ingen åtskillnad mellan Kornilov och Kerenskij, mellan Torres och Barrientos eller Banzer? Om en sådan ”underlåtenhet” skall ha någon mening, kan den bara betyda endera av två saker: antingen att våra kamrater förblev neutrala när Banzer revolterade mot Torres, att de vägrade kämpa mot Banzer tillsammans med Torres’ anhängare, må vara oberoende av dem, som bolsjevikerna kämpade tillsammans med men oberoende av Kerenskij mot Kornilov; eller att POR(Combate) i huvudsak följde samma linje under Barrientos och Banzer som under Torres. Båda slutsatserna är fullständigt ogrundade. Vittnesmålen säger att POR(Combate) kämpade tillsammans med Torres’ anhängare mot Banzer, och att de t o m i viss mån spelade en ledande roll i denna kamp. Vittnesmålen säger också att POR(Combate) var legalt och förde en linje för arbetarnas och böndernas massbeväpning under Torres, medan partiet verkade illegalt under Barrientos och Banzer och följde en inriktning, som gick ut på att förbereda väpnad kamp genom mindre avdelningar. Därmed faller den första anklagelsen.

Det är sant att POR(Combate) inte deltog i det ”Politiska Kommandot” 1970. Men var det ett misstag? Oturligt nog för minoritetsdokumentets författare var det ”Politiska Kommandot” inte någon arbetarklassens enhetsfront, utan en typisk koalition mellan borgerliga partier och arbetarpartier. En av dess viktigaste deltagare var det största borgerliga partiet i Bolivia, MNR, vars högsta ledare bar ansvaret för de fruktansvärda blodbaderna på gruvarbetarna 1964. En av dess första handlingar var att kräva ministerposter i Torres’ regering. Skulle POR ha

gjort gemensam sak med dessa gentlemän i ett gemensamt ”politiskt kommando”? Det tycker inte vi. Därmed faller också den andra anklagelsen.

Är det sant att POR(Combate) ”vid varje steg misslyckades med att utarbeta en riktig politisk linje för den växande masskampen”? Vi har redan analyserat två av dessa linjer, som utarbetades med ett års mellanrum. Under Ovando-regimen, i mitten 1970, krävde de ett fullständigt återupprättande av den fackliga friheten, befrielse av alla politiska fångar, återställande av gruvarbetarnas löner från 1965, och skapandet av ett valt representativt organ för alla arbetarorganisationerna. Var detta en felaktig linje för den ”växande masskampen”? Den var så ”felaktig”, att massorna ett år senare hade förverkligat vart enda ett av dessa krav! I början av 1971 centrerade POR sin politiska linje kring de tre ovannämnda kraven: demokratiska val av Lokala basorgan för de arbetande massorna, för att omvandla Folkförsamlingen till en verklig sovjet; omedelbar beväpning av arbetarna och fattigbönderna; revolutionens utvidgning till landsbygden via genomförandet av ett konkret och detaljerat program, publicerat av partiet. Det förefaller oss som om dessa två serier av krav, från 1970 och början av 1971, var helt riktiga och motsvarade den växande masskampens behov. Därmed faller den tredje anklagelsen.

Var POR ”långsamma och tvekande” i sin förståelse av Folkförsamlingens betydelse? Medlemmar av POR deltog i den från det första sammanträdet. POR som parti begärde att bli representerat på detta första sammanträde den 1 maj 1971. Denna begäran, som stoppades av Lora, togs sedan upp i en kommission dominerad av det Moskvavänliga kommunistpartiet, och efter mycken tröta bifölls den under Folkförsamlingens andra sammanträde i juli, som varade i fem dagar (med tre dagars plenarsammanträde och fem /?/ dagars kommissioner). POR skulle inbjudas som parti till det tredje sammanträdet, som var bestämt till september. Detta sammanträde hölls aldrig på grund av Banzers kupp. Ingenting tyder alltså på någon ”tvekan” från POR(Combate):s sida, eftersom de försökte bli företrädare i församlingen från den första sammanträdesdagen. Därmed faller också den fjärde anklagelsen.

Var parollen ”All makt åt Folkförsamlingen” den viktigaste parollen under perioden maj-augusti 1971? Minoritetskamraternas bevisföring är inte särskilt övertygande. Det fanns inga sovjeter. Bönderna – tre fjärdedelar av Bolivias befolkning – identifierade sig ännu inte med Församlingen. Inte heller soldaterna. Dessutom hade beväpningen av massorna ännu inte ens påbörjats. Under dessa förutsättningar förefaller parollen ”All makt åt Folkförsamlingen” minut sagt förhastad. Vi tror att POR(Combate) i allt väsentligt hade rätt, när de prioriterade sina tre ovannämnda krav.

Men även om minoriteten hade mer rätt angående denna fråga om parollen, så är det uppenbart att ett rent ”framförande” av parollen inte skulle ha förändrat något vad gäller kampens utgång. Militärkuppen var överhängande. Den avgörande frågan var att förbereda arbetarna och bönderna inför kuppen genom att beväpna dem. *Det är inte sant att ett framgångsrikt svar på en reaktionär kupp är omöjligt utan en central regeringsparoll.* Det fanns inte någon central regeringsparoll i Spanien i juli 1936; inte heller fanns det någon vid tiden för kampen mot Kornilov. Bolsjevikerna hade faktiskt för tillfället övergivit parollen ”All makt åt sovjeterna” efter julidagarna, och de tog inte upp den igen förrän efter Kornilovs nederlag (se Trotskijs *Ryska revolutionens historia*, vol.2, kapitel XIII med titeln ”Bolsjevikerna och sovjeterna”). Även den femte av anklagelsen faller alltså i allt väsentligt.

Är det sant att POR(Combate) 1970-71 var ”isolerade från massrörelsen” som ett resultat av sin tidigare inblandning i ”gerillakrigföringen på landsbygden” (som de uppmanades till av självaste kamrat Moreno så sent som 1968)? Det är absolut inte sant. För att visa det grundlösa i just denna anklagelse, är det tillräckligt att nämna att av de 180 medlemmar i Folkförsamlingen som representerade arbetar- och bondeföreningar hade POR(Combate) inte mindre

än 12 (jämfört med Loras 6): 3 representanter för livsmedelsarbetarförbundet; 2 för La Paz-departementets fackliga förbund; 2 för lärarnas förbund och 5 som representerade olika bondeförbund. Till och med i kamrat Morenos egna publikationer (som delvis lämnar fakta utan avseende, eftersom de underlät att konsultera den bolivianska sektionen) tillerkänns POR(Combate) en betydande representation i Folkförsamlingen (lika stor som Loras enligt dessa publikationer). Det minsta man kan säga är att om en liknande Folkförsamling idag samlades i Argentina, så skulle Verdad-gruppen, trots många års ”exemplariskt massarbete” och andra framgångar sp, våra kamrater, minoritetsdokumentets författare, är mycket stolta över, knappast vinna 6,5% av mandaten. Denna proportion uppnådde vår bolivianska sektion, som påstås ha varit ”isolerad” från massorna. Så även den sjätte anklagelsen faller.

Är det slutligen sant att FRA (den Antiimperialistiska Revolutionära Fronten) har ett ”vanligt borgerligt program” och endast är en täckmantel, som döljer de reformistiska och centristiska ledarnas bankrutt under perioden 1970-71? Det är sant att FRA förde fram en offentlig appell – som antogs mot den bolivianska sektionens röst och mot ett av denna framlagt utkast – vilken i huvudsak var klassarbetande till sin karaktär. Den bolivianska sektionen gjorde ett misstag, när den undertecknade denna appell. Förenade Sekretariatet har offentligt uttryckt detta och vi håller fortfarande fast vid det. Men följande fakta bör noteras:

a) Att FRA, i motsats till det ”Politiska Kommandot”, *inte* är en Folkfrontsorganisation, eftersom inte ett enda borgerligt parti deltar i den. Till och med de ”revolutionära väpnade styrkorna” under major Sanchez förklarar att de är för en socialistisk revolution och anhängare av marxismen-leninismen.

b) Att FRA:s *program* är öppet socialistiskt till sin karaktär och sitt syfte, vilket tydligt framgår av de första tre punkterna i dess grundläggande program:

”1. FRA är organiserat för makterövringen. Det bolivianska folket har redan uppnått en hög nivå av revolutionärt medvetande, vilket har förberett det inför kampen för socialismen som det politiska målet. På grundval av denna folkets politiska utveckling påbörjar vi organiserandet av en politisk, facklig och militär apparat, som leder fram till upprorskampen.

2. På grund av att den nuvarande regeringen utan tvekan är en diktatorisk och fascistisk regim, en agent för USA-imperialismen och oförmögen att lura någon del av folket vad gäller dess verkliga karaktär; på grund av att de bolivianska massorna besitter en avancerad politisk medvetenhet, så är det nödvändigt att organisera handlingen och kampen i alla dess former. Med detta mål i sikte är det av avgörande betydelse att omedelbart organisera ett Politiskt Avantgardekommando med deltagande av alla revolutionära sektorer, som förenar sig under fanan för kampen mot fascismen, för nationell frigörelse och uppbygge av socialismen.

3. Vår allians är av varaktig och organisatorisk karaktär, och inte ytlig och övergående, eftersom den är det oundgängliga instrumentet för folkets seger. Kampen för nationell frigörelse och socialism är till all natur både politisk och militär samtidigt. Därför genomförs våra styrkors allians och förening samtidigt på det politiska, fackliga och militära området.

Vårt patriotiska ställningstagande, att vi står öppna för en allians med progressiva sektorer, innebär inte något döljande av vår klasständpunkt, eftersom den allians vi upprättar kommer att stå i främsta ledet i kampen för nationell frigörelse och socialism och den uttrycket arbetarklassens ideologi.

Vi uttalar vår övertygelse att enbart störtandet av den fascistiska diktaturen inte kommer att skapa en revolutionär ordning. Precis som alla andra latinamerikanska länder som är underkastade den nykoloniala utsugningens regim, måste Bolivia nå höjdpunkten på sin historiska process av frigörelse och uppbygge av socialismen inom ramen för en revolutionär utveckling i latinamerikansk skala.”

Det är omöjligt att kalla detta ett ”borgerligt” program. Även om vi som trotskister skulle ha formulerat vissa delar av det annorlunda, så kan det inte förnekas att denna linje i allt väsentligt är den Permanenta Revolutionens. Man bör notera att även FRA:s offentliga appell, som vi kritiserade så häftigt, säger att den bolivianska kampens ledning skall ligga i proletariats händer.

c) Det är inte sant att POR(Combate), som en följd av sitt inträde i FRA, har tvingats upphöra med all kritik av reformisterna och centristerna vad gäller augustinederlaget 1971. Sektionens publikationer sedan FRA:s bildande intygar raka motsatsen. De innehåller åtskillig och hård kritik av reformisternas och centristernas bankrutt under perioden 1970-71.

Vad som däremot är sant, är att FRA:s bildande har stärkt den bolivianska sektionens politiska ställning i förhållande det moskvavänliga partiet, Lora och Lechíns anhängare. Genom att ansluta sig till FRA erkänner nämligen dessa partier och strömningar indirekt eller direkt det korrekta i den bolivianska sektionens inriktning innan augusti 1971. Detta framgår klart av följande ur det första numret av Loras exiltidning *Masas*:

”Hela folket och hela vänstern var fullt medveten en den överhängande kuppen och om att denna kupp skulle övergå i ett inbördeskrig. Oktober 1970 och januari 1971 varnade för högerens planer. Vänstern svarade helt enkelt med spekulationer och inte med en militär strategi för folket. Ingen tog proletariats beväpning på allvar. Vänsterns kärntrupper började leta efter vapen inom sina egna organisatoriska ramar. Detta visade sig vara en droppe i havet, i det, avgörande ögonblicket. De fackliga organisationerna som hade, störst möjlighet att organisera egna miliser, inskränkte sig till att behålla de gamla vapen man tagit från gruvpolisen” under oktoberkrisen 1970 (240 mausegevär och 11.000 patroner). Det fanns inga andra planer... Beviset utgörs av det faktum att vänsterpartierna inte vidtog några åtgärder föra att beväpna och organisera miliser i varje gruvcentrum och fabrik som en aktiv del av sitt arbete.” (*Causas de la Derrota*, s.4 i *Masas*, sept.1971)

Man borde jämföra detta avsnitt med det redan citerade ur *Combates* majnummer 1971, för att se hur briljant POR(Combate):s politiska ställnings tagande bekräftas som en följd av de andra arbetarpartiernas vändning, när de anslöt sig till FRA. Endast vår bolivianska sektion kan – tack vare en förståelse av den väpnade kampens roll som den avspeglas i 9:e Världskongressens resolution om Latinamerika – se de bolivianska massorna i ögonen utan att skämmas och endast de har ett bokslut över sin aktivitet under perioden 1970-71.

Under dessa omständigheter ansåg POR:s ledning att det var riktigt att ansluta sig till FRA, för att både objektivt och subjektivt höja det bolivianska proletariats revolutionära medvetande och nivån på dess revolutionära kampförberedelser. De var övertygade om att de obotliga reformisterna inte skulle hålla fast vid FRA:s linje länge, att de skulle vrida och vända sig inför utsikten att organisera den verkliga kampen, att FRA själv skulle delas i en reformistisk höger- och en revolutionär vänsterflygel, att reformisterna och centristerna ännu en gång skulle sätta sitt hopp till ”splittringar” i armén och diktators-koalitionen och börja manövrera med dessa krafter i stället för att förbereda massorna för diktaturens väpnade krossande. Denna av det bolivianska proletariats kollektivt assimilerade nya erfarenhet skulle kraftigt minska reformisternas och centristernas politiska inflytande och obarmhärtigt avslöja dem. Detta var vad de hoppades.

Man kan ha olika åsikter om FRA:s inflytande över den bolivianska arbetarklassen, och i ljuset av detta om visheten i just det här taktiska draget. Men det är inte felaktigt i princip att ansluta sig till en sådan enhetsfront med arbetarklassens organisationer och en klar socialistisk inriktning under arbetarklassens hegemoni. Så minoritetens sista anklagelse mot den bolivianska sektionen faller även den.

Det är nödvändigt att en gång för alla göra slut på den löjliga misstolkningen av vår bolivianska sektionens politiska och praktiska inriktning, som innebär att POR(Combate) drog sig tillbaka ”till bergen”. Detta har aldrig varit fallet under POR:s hela existens. Även när POR:s huvudsakliga inriktning var förberedelser för gerillakrigföring, så uppfattades detta alltid som baserat på gruvdistrikten, städerna och landsbygden tillsammans och alltid i nära samband med massrörelsen. Därför följde POR(Combate) *inte* kamrat Morenos råd från 1968 att upplösa sig i ELN och helt villkorslöst underordna sig OLAS’ kommando. *Nästan alla de kamrater i POR som dödats i strid eller av diktaturen sedan 1964, dödades i sin egenskap av massledare, fackföreningsledare eller i strider av masskaraktär.* Den verkliga debatten rör behovet eller omöjligheten för den bolivianska sektionen att ta initiativ till organiserandet av väpnad kamp i ljuset av ett konkret perspektiv för massupproret, inte ett tillbakadragande till ”gerillakrigföring på landsbygden” eller till ”små band i bergen”.

Betyder detta att den bolivianska sektionen är felfri, att dess ledare inte gjorde misstag, att den gjort allt som kunnat göras för att hjälpa den bolivianska revolutionen framåt under senare år? Vi skulle inte ge någon ett sådant *in blanco*-godkännande, inte heller oss själva eller hela den internationella ledningen tillsammans. Vi är förvissade om att den bolivianska sektionens ledning är av samma åsikt. POR(Combate) led och lider fortfarande av många svagheter. Den främsta är en otillräcklig förstärkning av partiet, en otillräcklig kapitalisering av dess bredare massinflytande i form av nya medlemmar och kadrer. Därefter har vi kaderns svaghet, som lägger alltför stort ansvar på en alltför begränsad ledning och bär ansvaret för det otillräckliga praktiska genomförandet av många av partiets riktiga beslut, inklusive sådana på den väpnade kampens område. Partitidningens oregelbundna publicering är en del av samma svaghet. Det är på detta sätt POR måste hjälpas, med konstruktiv kritik som bidrar till att övervinna dessa brister. Men ett stärkande av organisationen, kaderbygget, o s v kommer förvisso inte att uppnås med en felaktig politisk linje, eller genom att man eliminerar det som är POR:s viktigaste politiska erövring under senare år i massornas ögon: dess djupgående förståelse av arbetarnas behov att förbereda sig på en väpnad sammanstötning med fienden, så snart ett nytt steg i massmobiliseringen inleds. Långtifrån att utgöra ett hinder för kaderbygget, har denna teoretiska och praktiska erövring visat sig vara en av de viktigaste förutsättningarna för partiets stärkande.

7. Det argentinska provet

I debatten innan PRT:s 4:e kongress (våren 1968), dvs. innan splittringen mellan *Combatiente*-majoriteten och *Verdad*-gruppen, framfördes två olika analyser av klasskampens dynamik. Kamrat Moreno betecknade den objektiva situationen i Argentina som politiskt stabil, med en enad bourgeoisie och en djupgående nedgång för massrörelsen, som befann sig på sin lägsta nivå sedan 25 år (*La Revolución Latinoamericana y Nuestras Tareas*, s.15, 17). Han drog slutsatsen att PRT:s inriktning borde vara mot en defensiv arbetarkamp, kombinerad med hjälp till den bolivianska gerillan. PRT:s majoritet analyserade däremot – oberoende av de felaktiga teoretiska ställningstagandena som vi skall diskutera längre fram – situationen som djupt instabil, där arbetarklassens och den utarmade småbourgeoisins ökande missnöje oundvikligen skulle leda till massexplosioner.

Mindre än ett år efter denna debatt utbröt den första Cordobazon. Faktum är att kamrat Moreno på 9:e Världskongressen, en månad före den första Cordobazon, fortfarande höll fast vid sin felaktiga uppfattning från 1968. Nu, efter händelserna, har han som författare till *Lärdomarna från Argentina* (delen om Argentina i den till ”CEC i december 1972 överlämnade minoritetstexten) naturligtvis inga svårigheter att lägga märke till ”vändpunkten” i maj 1969, och den förrevolutionära situation denna vändning resulterade i. Men den revolutionära politikens konst är att förutse sådana vändningar, inte att överraskas när de

inträffar. Den består i att inte tala om ”verklig stabilitet” och ”den största nedgången på 25 år”, när det handlar om en massrörelse som befinner sig på randen till ett av sina våldsammaste utbrott under de senaste tio åren.

Den impressionistiska och statistiskt beskrivande karaktären av kamrat Morenos politiska metod framträder tydligt i hans senare analyser av både Argentina och Bolivia.

Massupproret har emellertid en begränsning, vilket minoritetsdokumentet helt riktigt påpekar, en begränsning som belyser ursprunget till meningsskillnaderna inom den trotskistiska rörelsen i Argentina. Det är sant att alla sex ”halvuppror” som ägt rum sedan maj 1969 har brutit ut i provinsstäder och att det större Buenos Aires-området ännu inte blivit vittne till liknande utbrott. Det är säkerligen ingen tillfällighet att större delen av de krafter som vid tiden för splittringen anslöt sig till majoritetsfraktionen (*El Combatiente*) i PRT kom från Córdoba, Rosario och Tucumán, där de första ”halvupproren” ägde rum, medan större delen av de krafter som anslöt sig till minoritetsfraktionen (*La Verdad*) kom från Buenos Aires med omgivning, där sådana ”halvuppror” ännu inte ägt rum.

Alla dessa ”halvuppror” ledde till sammanstötningar mellan massorna och armén, gendarmeriet och polisen i olika hög grad. Likaså har våldsamma ingripanden från arméns, gendarmeriets och polisens sida i fackföreningar, fabriker och mot revolutionära grupper och individer (godtyckliga arresteringar, kidnappningar, tortyr, mord) ständigt rum under hela perioden. Trots andra omständigheter än i Bolivia, ställdes frågan om den väpnade kampen också i Argentina inför ett brett arbetarklassavantgarde, inte som ett resultat av ”ultravänsteristiska” spekulationer eller ”foquistiska” äventyr, utan som ett resultat av själva klasskampens utveckling.

Ett revolutionärt parti värdigt namnet skulle förvisso se det som en av sina främsta uppgifter att förbereda massorna inför nya och större strider, att organisera och träna arbetarnas självförsvarsförbund, att inom ramen för sina egna relativt svaga styrkor planera och förbereda övergången från spontana, uppsplittrade och lokalt isolerade ”halvuppror” till en nationellt samordnad, förberedd och generaliserad resning. Just frånvaron av ”halvuppror” i Buenos Aires-området, vilket hittills varit den största svagheten i den argentinska arbetarklassens uppsving under de senaste åren, kan åtminstone delvis förklaras genom den större tyngd, som både statens repressiva apparat och den peronistiska fackbyråkratin besitter i huvudstaden. Men uppkomsten av samtidiga resningar i flera delar av landet skulle tänja ut den repressiva apparatens förmåga till bristningsgränsen och hindra den från att ingripa effektivt överallt. Samtidigt skulle det minska repressionens tryck mot Buenos Aires’ proletariat och på så sätt underlätta dess deltagande i uppsvinget.

Kapitalistklassen inser till fullo denna fara. Sedan den andra resningen i Córdoba står pansarbilar vanligen utposterade på centrala punkter i de större städerna, beredda på det värsta. När Mendoza-resningen mot fördubblingen av el-taxorna ägde rum den 5-7 april 1972, vidarebefordrande arméns underrättelsetjänst uppgifter om hotande massutbrott i Tucumán, Rosario, Córdoba och även vissa områden i Buenos Aires. Den 8 april 1972 drog general Lanusse genast tillbaka dekretet om el-taxornas fördubbling. Armén var inte beredd att möta samtidiga resningar i flera av landets nyckelstäder.

Den komplicerade politiska manöver som den argentinska bourgeoisin sedan dess genomfört, måste förstås i ljuset av den farliga situation för kapitalismen, som uppkom ur Cordobazon i maj 199 och ur framträdandet av väpnade kampgrupper. Den argentinska arbetarklassen är en av världens mest militanta. Den har en tradition av otaliga generalstrejker – den 1964 ägde rum under samtidig ockupation av åtskilliga fabriker. Denna oerhörda militans motverkades tidigare av Perons och fackbyråkratins klassamarbetspolitik, vilken i stor utsträckning präglade medvetenhet hos arbetarklassens massor. Men sedan slutet av sextioalet har två nya

faktorer gjort situationen farligare för den argentinska kapitalismen och skapat ett verkligt förrevolutionärt läge. Arbetarklassen börjar spontant använda sig av upproriska massaktioner, övervinner syndikalismen som kännetecknade så många av deras tidigare aktioner och söker efter en politisk lösning i form av en arbetarnas och folkets regering. Den peronistiska fackföreningsledningen börjar förlora kontrollen över ett nytt avantgarde både inom arbetarklassen och ungdomen, vilket söker efter en revolutionär väg och på den subjektiva nivån uttrycker den spontana radikaliserings av bredare skikt inom arbetarklassen.

I detta läge gjorde Lanusseregeringen sitt utspel om en ”stor nationell överenskommelsen med de politiska partierna och Peron, för att återupprätta en skenbar parlamentarisk demokrati via genomförandet av allmänna val. Syftet med manövern är kristallklart: att försöka bromsa upp den utomparlamentariska massaktionens utveckling mot en upprorisk generalstrejk; att kanalisera arbetarnas oerhörda militans tillbaka in i reformismens och klassamarbetets fåror samt att isolera och krossa de väpnade kampgrupperna.

Svårigheterna och farorna med denna manöver är talrika ur kapitalismens synvinkel. En verklig lösning på massornas explosiva missnöje är omöjlig under de givna omständigheterna. Den ekonomiska situationen låter inte bourgeoisin göra de materiella eftergifter som skulle kunna lugna massorna för en tid. För att skapa en varaktigare lösning på sina ekonomiska svårigheter skulle den argentinska kapitalismens tvärtom behöva krossa massrörelsen i brasiliansk stil och ytterligare sänka arbetarnas levnadsstandard, strömlinjeforma och ”rationalisera” ekonomin på arbetarnas bekostnad för att skaffa sig en ny plats på världsmarknaden (den ”gemensamma marknaden” kring Anderna, ökad köttexport till Västeuropa, m.m.). Under de nuvarande sociala styrkeförhållandena är detta omöjligt att genomföra, innan arbetarklassen lidit ett allvarligt nederlag.

Peron och den peronistiska ledningen kan å andra sidan inte bara kapitulera inför regimen och komma överens om en militär kandidat till presidentposten (eller någon annan borgerlig figur, som i arbetarnas ögon identifieras med arbetsköparna), utan att riskera förlora kontrollen över allt större sektorer av massrörelsen, vilket i sin tur snarare skulle öka än minska risken för massresningar mot bourgeoisin.

Ett överlämnande av makten till Peron själv – den ”radikalaste” tänkbara lösningen ur borgerlig synvinkel – kombinerar båda farorna, Arbetarna skulle betrakta det som en seger och deras militans skulle leda till ännu kraftigare uppsving än 1969.. De skulle ockupera fabriker, strömma ut på gatorna och presentera sin räkning för de senaste femton årens ouppfyllda löften och krav. Att undertrycka denna rörelse skulle vara mycket svårare (till att börja med nästan omöjligt). På grund av oviljan och oförmågan att genomföra radikala lösningar antingen i borgerlig mening (krossandet av arbetarrörelsen) eller i proletär mening (expropriering av kapitalisterna), skulle Perons återkomst till makten dessutom leda till att den gamle rävens eget anseende hos arbetarklassen snabbt föll, till en allt snabbare differentiering inom de peronistiska fackföreningarna och ungdomsorganisationerna och till uppkomsten av ett mycket bredare revolutionärt avantgarde än det som finns idag.

Mycket av denna analys kan man också återfinna i minoritetsdokumentets avsnitt om Argentina, liksom i La Verdad-gruppens analys. Om det fanns en slående skillnad mellan Combatiente- och La Verdad-fraktionernas analyser innan 1970, så är många faktorer i analysen gemensamma för båda grupperna idag, Arbetarklassens uppsving och den nuvarande situationens förrevolutionära karaktär i Argentina är alltför uppenbara fakta för att kunna ignoreras av någon.

Vad som återstår är troligen en skillnad i uppskattningen av den ”stora nationella överenskommelse”-manövernens möjligheter till framgång. Vi tror att möjligheten att verkligen dämpa arbetarnas otålighet och militans genom val och partiella politiska eftergifter till peronisterna

är ganska begränsad och av kort varaktighet. Kamrat Moreno tycks tro att manövern kan bli framgångsrikare. Den viktigaste skillnaden rör emellertid slutsatsen av analysen i förhållande till revolutionärernas grundläggande inriktning. Kamrat Moreno har fört fram en ”arbetarnas socialistiska pol” i de kommande valen som sin grups viktigaste ingripande. Vi tror att huvudinriktningen bör vara propaganda, agitation och praktiska förberedelser för en upprorisk generalstrejk i syfte att störta diktaturen, sammankopplat med propaganda för en arbetarnas och folkets regering.

Motsättningen mellan Verdad-tendensens egen karakteristik av den objektiva situationen i Argentina som förrevolutionär och huvudinriktningen mot parlamentariska val (genomförda under en militärdiktators beskydd) är alltför uppenbar för att kräva omfattande kommentarer. Kamraterna i Moreno-gruppen talar till Argentinas arbetare som om de befann sig i en situation liknande den i England före 1914 eller i USA 1938 eller 1946, dvs. i relativt stabila kapitalistiska länder, med en arbetarklass som är mycket militant ur facklig synvinkel, men som ännu inte uppnått politiskt klassmedvetande.

Men i en förrevolutionär situation talar en revolutionär marxist inte om för arbetarna, att det är ett steg framåt att ha arbetarkandidater i ett allmänt val. Han bör säga dem följande:

”Om en diktaturen slår till reträtt, så är det en följd av er kraftfulla utomparlamentariska kamp, en följd av sex Cordobazos och uppkomsten av grupper som kastat sig in i den väpnade kampen. Fortsätt på denna väg. Bygg upp lokala fabriks- och kvarterskommittéer för en permanent organisering av er mobilisering. Börja samla ihop alla radikaliserade fackföreningsmedlemmar, studenter, kvinnor och militanter, som är beredda att delta i dessa förberedelser. Samordna fackföreningarnas klasskampsfractioner i nationell skala och sammanbind dem med avantgardekommittéerna. Börja beväpna er. Var beredda på en förlängning av eller en snabb återgång till den hårda repressionen och nya sammanstötningar. Ge inte efter för parlamentariska illusioner. Den argentinska kapitalismen kan inte ge er en märkbar höjning av levnadsstandarden. Därför blir klasskampen häftigare för varje dag. Därför måste ni fortsätta på Cordobazos väg. Varje reträtt från arméns sida idag kommer endast att vara tillfällig. Omfattande sammanstötningar med armén är oundvikliga. Möt dem inte på ett spontant och oorganiserat sätt. Förbered er och organisera er för dem. Förbered en upprorisk generalstrejk.”

Medan Verdad-gruppen i den nu rådande förrevolutionära situationen i Argentina inte har en politisk inriktning som står i överensstämmelse med leninismen, så måste man olyckligtvis säga att även PRT(Combatiente) gör sig skyldiga till allvarliga avvikelser. Det är tragiskt att behöva betona att medan Argentina idag befinner sig i en förrevolutionär situation, där fler människor än i något annat land med undantag för Frankrike, England och USA säger sig vara trotskister, så är antalet kamrater som tillämpar en verkligt revolutionärt marxistisk inriktning ytterst begränsat.

För att på ett konstruktivt sätt kritisera 4:e Internationalens argentinska sektioners inriktning är det emellertid nödvändigt att klargöra en rad förvrängningar och oriktiga framställningar av PRT:s aktivitet, vilka förs fram i minoritetsdokumentet ”Argentina och Bolivia – Ett bokslut”. Dessa förvrängningar är en lika stor karikatyr som dokumentets framställning av den bolivianska sektionens aktivitet under perioden 1970-71.

Att säga att PRT endast genomför de aktioner och att de har vänt ryggen åt den verkliga klasskampen är helt falskt. PRT har troligen lika många om inte fler arbetarmilitanter än Verdad-gruppen, som är aktivt engagerade i fackligt arbete. De publicerar många särskilda tidningar för fabriker och fackföreningsorganisationer för övrigt ett skäl till att minoritetsdokumentets ”statistik” angående antalet artiklar om strejker i enbart *Combatiente* är ytterst missvisande. De är engagerade i organisationer för fackliga val på enhetsfronts- och klasskampsbasis och har spelat en ledande roll i flera viktiga strejker under perioden 1969-72.

Minoritetsdokumentets sätt att berätta historien om SITRAM-SITRACs nationella klasskampstendens-möten är mycket talande vad gäller halvsanningarna och förvrängningarna. Dokumentet undviker att nämna att PRT, i motsats till Verdadgruppen, var representerat i ledningen för SITRAM-SITRAC, den mest progressiva fackliga företeelsen i Argentina. De nämner inte att de PRT-medlemmar som var närvarande på plenarmötena var minst lika många som Verdad-gruppen. De nämner inte att medan de närvarande medlemmarna av Verdad-gruppen endast kunde agera som fackföreningsmedlemmar, eftersom Verdad-gruppens rykte som politisk grupp var mycket dåligt bland de församlade militanterna, så fick en kvinnlig PRT-kamrat, som var strejkledare i den pågående strejken och öppet talade för PRT, motta ihållande ovationer och hon togs genast upp i konferensens presidium.

Att säga att PRT:s och ERP:s militära aktioner har ”isolerat” dessa kamrater från massorna, eller att de har inskränkt sig till ”Robin Hood-aktioner” plus ”terrorism” är också orimligt. PRT:s och ERP:s viktigaste militära verksamhet ägde rum i nära samband med klasskampen. ERP-förband trängde in i ungefär 30 fabriker, där ett speciellt starkt förtryck rådde och där armén och arbetsköparnas beväpnade fabriksvakter terroriserade arbetarna. De avväpnade vakterna, samlade alla arbetarna till stormöten och hade långa diskussioner med dem om klasskampens nuvarande och kommande stadium i Argentina. Alla dessa aktioner var betydelsefulla framgångar.

Under den andra Cordobazon sammansmälte ERP:s väpnade förband i verkligheten med massorna och ledde många massaktioner. ERP:s fana vajade över de flesta barrikader, som rests av de kämpande massorna. Tusentals människor följde en under striderna dödad ungdoms kista och täckte den med ERP:s fana.

Så ”isolerade” från massorna är dessa kamrater, att peronistpartiets främste ledare, Campora, som Perón utsett till presidentkandidat, inte kan vinna gehör på peronistiska massmöten sedan Trelew-massakern om han kritiserar de väpnade kampgrupperna, utan tvingas ropa bra ”Leve den väpnade kampen”. Så ”isolerade” är de att CGT i Córdoba efter Trelew-massakern utlyste en 24-timmars generalstrejk som protest mot mordet, och i flera städer samlades tusentals arbetare bakom våra mördade kamraters kistor.

Så ”isolerade” från massorna är PPT och ERP, att diktaturen tvingades organisera en angivelsekampanj mot dem och täckte murarna i åtskilliga städer med avslöjanden om de ”terroristiska banditerna”. Så ”isolerade” är de, att frågan om amnesti för politiska fångar ur de väpnade grupperna och avskaffande av de repressiva lagarna mot dem har blivit ett av de viktigaste stridsäpplena mellan armén och Perón, där armén envist vägrar göra eftergifter på detta område. Man frågar sig varför bourgeoisin gör sig allt detta besvär för isolerade, ineffektiva och inflytelselösa grupper av ”ultravänsteristiska äventyrare”, som i alla fall inte påverkar händelseutvecklingen...

Enligt tillgängliga siffror är minoritetsdokumentets påstående att Verdad-gruppen är betydligt starkare än PRT inte heller sant. Den i dokumentet angivna siffran på ”anslutna” (”affiliates”) är ytterst missvisade. Dessa ”anslutna” är bara folk som undertecknat en vallista.

Att identifiera PRT:s och ERP:s aktioner som ”terroristiska” och jämställa dem med de ryska populistiska terroristernas aktioner, är dessutom att fullständigt missförstå situationen i Argentina. De minoritetskamrater som drar denna parallell, borde tänka på följande ord av Lenin:

”Låt oss göra en liten utvikning om kampgruppernas gerillaaktioner. Vi tror att det vore fel att jämställa dem med den gamla sortens terrorism. Den terrorismen var hämndeaktioner mot individer. Terrorismen var en sammansvärjning av grupper av intellektuella. Terrorismen avspeglade inte på något sätt massornas stämning, Terrorismen skapade inte några militära ledare bland massorna. Terrorismen var ett resultat av... bristande tro på upproret...

Gerillaaktioner är inte hämndeaktioner, utan militära operationer. De är lika lite jämförbara med äventyrsaktioner som de rörliga enheternas räder i fiendens rygg under ett uppehåll i striderna på det större slaga fältet kan jämföras med mordet på en individ i en duell eller genom lönnmord. Gerillaaktioner genomförda av kampgrupper – som för länge sedan bildats av socialdemokrater av båda fraktionerna i rörelsens alla större centra och i huvudsak består av arbetare – avspeglar otvivelaktigt på ett tydligt och direkt sätt massornas stämning. Kampgruppernas gerillaaktioner tränar direkt militära ledare bland massorna.” (Lenin, *Den nuvarande situationen i Ryssland och arbetarpartiets taktik*, s.117-118 i Works, vol.10.)

I denna anda handlade våra bolivianska kamrater, med verklig, om än blygsam framgång innan och under augustidagarna 1971. I samma anda försökte den argentinska sektionen handla, i varje fall fram till den andra Cordobazon och under upproret. Enbart detta borde vara tillräckligt för att diskutera kamraternas åsikter på ett allvarligt och genomträngande sätt och inte genom de karikatyrer som minoriteten presenterar i sitt dokument. Det bekräftar också på nytt vår åsikt att 9:e Världskongressens ställningstagande står i samklang med leninismens verkliga tradition.

8. Våra meningsskiljaktigheter med PRT

Inte desto mindre måste vi erkänna att Förenade Sekretariatet begått ett allvarligt misstag genom att inte inleda en uppriktig diskussion ned kamraterna i den argentinska sektionen mycket tidigare än strax innan det senaste IEC-mötet. Denna diskussion har nu påbörjats genom ett brev, undertecknat av några medlemmar av Förenade Sekretariatet och sänt till PRT:s ledning före det senaste IEC-mötet. Men det är alldeles för sent. Med hänsyn till den hjältemodiga kamp i vilken den argentinska sektionen var invecklad och den hårda repression den underkastades, ansåg vi det vara klokt att först skapa en atmosfär av broderlig solidaritet och samarbete med dessa kamrater, innan vi inledde en politisk debatt. Detta taktiska uppskov var felaktigt. Under tiden blev faran just att den argentinska sektionen skulle göra ytterligare misstag och allvarligt skada sina egna möjligheter till expansion och ökat inflytande – som hade ökat anmärkningsvärt – som en följd av dessa misstag.

Våra meningsskiljaktigheter med kamraterna i PRP sönderfaller i två kategorier: PRT:s allmänna ideologiska utveckling och synen på den revolutionära armén, som den utvecklats särskilt efter den andra Cordobazon.

Ideologiskt var PRT *från begynnelsen och innan splittringen* en kombination av trotskism och populistiska halvcastroistiska strömningar. Den populistiska halvcastroistiska strömningen hyser många felaktiga uppfattningar om den nuvarande globala verkligheten och de revolutionära marxisternas uppgifter i denna. Den har inte helt tillägnat sig den trotskistiska teorin om byråkratin vad gäller de sovjetiska och kinesiska byråkratierna, även om den står närmare denna teori än Castros föreställningar om Sovjetunionen. Deras syn på ”de två världslägren” drar inte skiljelinjen mellan ovillkorligt försvar av Sovjetunionen och alla arbetarstater eller varje verklig revolution mot imperialismen och försvar av byråkraternas privilegier och makt sant deras politik gentemot de arbetande massorna.

Detta fick kamraterna att inta en felaktig attityd till invasionen av Tjeckoslovakien; att allvarligt underskatta den kontrarevolutionära betydelsen av kommunistpartiernas politik i förhållande till de potentiellt revolutionära massrörelserna i Frankrike och Italien 1968 och 1969; att fullständigt missförstå den kontrarevolutionära effekten av Nixons besök i Peking och Moskva i förhållande till den vietnamesiska revolutionen.

Den eklektiska kombinationen av den permanenta revolutionens teori, som PRT:s ledning håller fast vid, med vissa maoistiska uppfattningar har lett dessa kamrater till en felaktig ”teori om två-möjliga-vägar” för proletariatets makterövring, en teori som de formulerar så här:

oktoberrevolutionens väg eller den vietnamesiska vägen. Det är en sak att förstå den mångfald av former, som den revolutionära kampen har tagit och kommer att ta, i framtiden. Det är en helt annan sak att blanda samman olika kampformer med olika programmatiska mål. Det finns ingen annan väg till arbetarnas och de fattiga böndernas direkta herravälde än upprättandet av sovjetmakten, en makt baserad på arbetarnas och fattigböndernas valda kommittéer. Det faktum att kapitalismen störtades i Kina genom en revolution ledd av Mao innebär att revolutionen från sin begynnelse var byråkratiskt deformerad, att arbetarklassen aldrig har utövat makten direkt i Kina. En revolutionär marxist som försöker leda sin egen klass till makten kan förvisso inte betrakta en sådan ”modell” som ett möjligt alternativ till Lenins och Trotskijs.

Kamraterna i PRT förstår helt riktigt att 4:e Internationalen idag endast är den första kärnan till den framtida revolutionära massinternationalen. På vägen mot denna massinternational kommer vår rörelse att få gå samman med många revolutionära massströmningar. Men vi anser att detta sammangående måste ske på basis av vårt program och våra principer, som utgör en syntes av erfarenheten från 150 år av revolutionär klasskamp. PRP-ledningen föreställer sig att detta sammangående sker med alla de krafter som är engagerade i objektivt revolutionär kamp över hela världen, oberoende av grundläggande programmatiska skillnader eller svår programmatisk förvirring.

I alla dessa frågor är det nödvändigt att ha en omfattande diskussion med den argentinska sektionen på ett broderligt men uppriktigt sätt. Vi kan inte förutsäga diskussionens resultat. Men det står klart för oss att en verklig assimilering av PRT till 4:e Internationalen är ett problem som måste angripas POLITISKT. Något annat sätt att öka trotskismens inflytande finns inte.

Även om de ideologiska frågor vi just nämnde kan tyckas sakna samband med den nuvarande revolutionära kampen i Argentina – vilket de naturligtvis inte gör – och även om PRT kan tyckas hålla på och korrigera en del av sina teoretiska misstag (anpassningen till maoismen går tillbaka under händelsernas tryck), så är det uppenbart att den uppfattning om den revolutionära armén, som PRT:s ledning utvecklat sedan den andra Cordobazon, får allvarliga resultat för den argentinska sektionens nuvarande verksamhet. Sektionens ledning har utvecklat en uppfattning om det gradvisa stärkandet av den revolutionära armén, vars främsta redskap ERP är, som den avgörande faktorn för kampen om makten i Argentina. Denna uppfattning leder de argentinska revolutionärerna på fel väg och riskerar att vända deras uppmärksamhet bort från den nuvarande fasens viktigaste uppgifter.

Under ett uppsving för en massrörelse av huvudsakligen proletär sammansättning, som spontant antar formen av ett ”halvuppror”, består den viktigaste uppgiften för partiets väpnade förband, som Lenin uttrycker den, av att träna och förbereda massornas egna militära kadrer. Nära förbunden med denna uppgift är uppgiften att anknyta till de på varandra följande vågorna av masskamp och sammanstötningar mellan massorna och fienden. Det revolutionära partiet försöker beväpna massorna med en önskan att beväpna sig själva. De väpnade förbanden visar att det kan göras i praktiken och vilken skillnad det gör i de kommande sammanstötningarna. Det viktigaste målet som måste nås är upprättandet av väpnade miliser i fabriker och kvarter, med vilka massorna kan identifiera sig och vilka öppet fungerar som de lämpliga massorganisationernas organ (fackföreningar på vänsterkanten, sovjetliknande kommittéer eller sammansatta organ av någon form som utvecklas ur själva kampen). En upprorisk generalstrejk för att störta diktaturen skulle kulminera i tillväxten av sådana väpnade förband, nära sammanbundna med massrörelsen.

Endast om detta uppror besegras i städerna på grund av en tillfällig nedgång i masskampen och uppsvinget under repressionens slag och om diktaturen därför hårdnar, men om partiets

styrka och dess förhållande till massorna samtidigt har förändrats kvalitativt på grund av dess roll före och under upproret, endast då kan den revolutionära arméns självständiga utveckling betraktas som det viktigaste instrumentet under kampens nästa fas, som efter 1945-46 i Vietnam. Arméns uppgift skulle i så fall vara att oroa och försvaga fienden, återge massorna deras självförtroende och börja kampen på nytt under gynnsammare förutsättningar vad gäller förtryckapparaters makt. Detta skulle kunna leda till ett nytt massuppsving, där den revolutionära armén på nytt skulle få smälta samman med beväpningen av de arbetande massorna.

Men att i det nuvarande stadiet basera sig på ett oundvikligt nederlag för massuppsvinget i ett industrialiserat land som Argentina och han som om detta nederlag redan var förestående, innebär en allvarlig missuppfattning av ett revolutionärt avantgardes uppgifter. Exempelen från den av ERP genomförda fabriksokupationen och den andra Cordobazon visar, att den växande medvetenhet hos massornas avantgarde om behovet att medvetet förbereda sig för upproret samtidigt kan leda till ett stärkande av partiet, av dess band med massorna, av de väpnade förbanden och till en snabbare omvandling av dessa väpnade förband till att bli massrörelser milis. Detta borde ha varit PRT:s inriktning efter den andra Cordobazon.

Synen på uppbygget av den revolutionära armén såsom det viktigaste redskapet i kampen om makten, ett uppbygga oberoende av massrörelsen, innehåller flera allvarliga faror. För det första leder det till militaristiska avvikelser, som systematiskt prioriterar militära operationer oberoende av massrörelsens behov och massornas stämning, vilket i själva verket försvagar det politiska inflytande de väpnade förbanden kunde få, om och när de är närmare knutna till masskampen. Militära operationer riskerar då att bli mål i sig, i stället för ett medel att hjälpa arbetarklassen att höja sitt medvetande och sina kampformer till den nivå, som krävs av den objektiva situationen.

En sådan militaristisk avvikelse tenderar att underskatta betydelsen av att sätta de väpnade aktionerna i intimt samband med partibygget, baserat på ett klart politiskt program. Partibygget kan reduceras till att man drar till sig folk enbart genom prestige från de väpnade aktionerna, och partiets politiska fysionomi riskerar då att försvagas avsevärt. En plötslig omsvängning i massornas stämning, förorsakad av att de tillfälligtvis lurats av någon fiendemanöver, skulle då lämna partiet oförmöget att ge några riktiga politiska svar och skapa risk för opportunistisk anpassning.

För det andra kan synen på uppbygget av den revolutionära armén såsom ett självständigt redskap i kampen om makten leda till en substitutionistisk avvikelse, där partiet grovt överskattar sina egna möjligheter och tar sig an uppgifter som det inte är starkt nog att gå i land med. Utrustandet av väpnade förband, dussintals eller t o m hundratals kadrers träning i väpnad kamp, kan åstadkomma mirakel i en upprorisk massrörelse, när dessa kadrer blir de naturliga ledarna för tiotusentals arbetare som kämpar mot armén och polisen. Men att låta små förband helt på egen hand, som i en envig, möta en mäktig armé och statsapparat baserad på tiotusentals väpnade individer, innebär att riskera tunga och onödiga förluster. De väpnade förbandens funktion är att hjälpa till att förbereda massornas beväpning, så att dessa kan delta i lösandet av sina egna uppgifter, som endast de kan lösa.

För det tredje leder synen på uppbygget av den revolutionära armén såsom ett självständigt redskap för makterövringen till en grov förenkling av det revolutionära avantgardets uppgifter, dvs. till en grov förenkling av förutsättningarna för en segerrik socialistisk revolution i Argentina. Det är sant att massornas militans har nått en utomordentligt hög nivå i detta land, och att endast arméns makt hindrar den förrevolutionära situationen från att omvandlas till en revolutionär. Men en revolutionär situation utgör inte på något sätt en garanti för revolutionens seger. Det avgörande kommer att vara den av massorna uppnådda

medvetenhetsnivån och avantgardepartiets politiska och organisatoriska styrka. Att visa massorna behovet av att bygga egna maktorgan, att misstro alla parlamentariska kombinationer, att förkasta klassarbete och klassförsoningspolitik i alla dess former, att misstro reformismen, stalinismen och peronismen: detta är lika viktigt som att beväpna massorna. Det revolutionära avantgardets nuvarande verksamhet i den förrevolutionära situationen i Argentina måste fästa åtminstone lika stor vikt vid denna fostran, propaganda, massorganisering och politiska beväpning av massorna som vid uppgiften att stärka partiets väpnade förband. Att uppfatta dessa väpnade förband som en revolutionär armé, som i det långa loppet kommer att leda massorna till makten, vänder bort uppmärksamheten från dessa brännande uppgifter.

Det är för att vi verkligen uppskattar PRT-kamraternas bidrag till den argentinska revolutionens utveckling och till 4:e Internationalens inflytande i Argentina och Latinamerika, för att vi verkligen beundrar deras uppriktiga hängivenhet för den socialistiska revolutionen och deras exemplariska mod och tapperhet, som vi känner ett starkt behov av att ta upp de allvarliga politiska svagheter de visat i sin tillämpning av den väpnade kampens strategi i Argentina under den senaste perioden. Om de inte rättar till dessa misstag, kommer mycket av deras hjältemod att ha varit förgäves och inte på ett avgörande sätt bidra till att leda det argentinska proletariatet till makterövringen. Om de rättar till sina misstag och verkligen tillägnar sig historiens lärdomar och på så sätt övervinner de svårigheter som hittills hindrat de våldsamma proletära massrörelserna från att störta den borgerliga staten i Argentina, skulle de kunna skriva ett avgörande kapitel i den argentinska revolutionens historia och i 4:e Internationalens historia.

9. Det bortglömda exemplet: Peru

Vi anser att sättet på vilket kamrat Hansen har satt uppbygget av ett leninistiskt avantgardeparti i motsats till inriktningen mot väpnad kamp omöjliggör ett klargörande av de latinamerikanska trotskisternas uppgifter. Analysen av klasskampen i Bolivia och Argentina sedan 9:e Världskongressen har på ett övertygande sätt visat att frågan om att fostra och förbereda massorna för den väpnade kampen är nyckelfrågor för själva klasskampen. Riktiga initiativ av trotskister i denna riktning innebär långtifrån en "underskattning" av frågan om partibygget. De utgör en oundgänglig förutsättning för uppbygget av ett revolutionärt avantgardeparti under förrevolutionära eller revolutionära förhållanden.

Kamrat Hugo Blancos analys av bondekampen i Convención-dalen i Peru är ytterligare en bekräftelse av riktigheten i vårt ställningstagande. I sin bok "Jord eller död" betonar kamrat Blanco det faktum att huvudorsaken till att det var omöjligt att utvidga bonderevolten utöver en viss gräns var den svaga, eller snarare nästan helt frånvarande revolutionära avantgardistiska organisationen. Denna organisation, FIR, var svagare och hade mycket mindre inflytande i nationell skala än den bolivianska eller argentinska sektionen av 4:e Internationalen, Vi är naturligtvis helt överens med honom. Vi har aldrig försvarat åsikten att "väpnad kamp" är en ersättning för partibygget, eller att man kan uppnå en segerrik socialistisk revolution enbart med hjälp av några vapen utan en revolutionär organisation med förankring i massorna.

Men Hugo Blancos historia bar en annan aspekt, som minoriteten alltför gärna förbiser. Trots att bonderörelsens uppsving i Convención-dalen fortfarande var regionalt begränsat; trots att situationen som helhet i Peru långtifrån var jämförbar med den förrevolutionära situation som kännetecknade Bolivia och Argentina; trots att det ännu inte var tal om något generaliserat massuppsving för arbetarklassen i landet, *växte den väpnade sammanstötningen och kampen oundvikligen fram ur t o m detta begränsade uppsving för bonderörelsen*. Kan man hitta

någon bättre bekräftelse av den nyckeltes vi ständigt och konsekvent försvarat sedan 9:e Världskongressen?

På sidan xx (kap 3) i ”Jord eller död”, där han behandlar den första förstärkningen av FIR då tre argentinska trotskister kom till dess hjälp, säger kamrat Hugo Blanco:

”Den satte dessutom fart på förberedelserna för väpnad kamp. Även om förberedelserna faktiskt hade inletts tidigare, började det uppenbarligen bli nödvändigt att påskynda dem *med hänsyn till klasskampens utveckling på landsbygden.*” (Mina kursiveringar – EG)

I kapitel 5 där han behandlar den uppkomna dubbelmaktssituationen, betonar Hugo Blanco helt riktigt att en sådan situation inte kan vara länge och att man måste dra oundvikliga slutsatser av detta, ur klasskampens synvinkel:

”Många av de ståndpunkter i fråga om La Convención och Cuzco som vi intog snabbt och utan tillräckliga förberedelser baserade sig just på vår klara insikt om att ”detta tillstånd kan inte bestå”. Bankexpropriationerna gjordes inte för att situationen skulle ”stabiliseras”, utan för att vi skulle få pengar till vapen för revolutionen. I juli eller augusti 1962 skrev jag till några kamrater och förklarade att den rådande situationen inte skulle räcka mer än sex månader. Varför övergick vi till gerillakrigföring utan tillräckliga förberedelser? Just av den orsaken! Därför att vi visste att det ögonblick hade kommit då de skulle ta itu med Chaupimayo och krossa oss om vi inte gjorde ett beslutsamt drag.” (sid.xx-xx)

När han beskriver kampens slutfas, säger Hugo Blanco:

”Vi hade att välja mellan att kallt låta oss krossas och att bege oss ner från bergen och slåss. Vi valde det senare, inte av romantiska skäl utan av politiska. Vi ansåg det nödvändigt att uppfostra massorna och att visa dem hur en sammanstötning mellan beväpnade bönder och fiendens sista väpnade styrkor skulle gestalta sig. De skulle få klart för sig att i samma mån som bonden träffades av kulorna kunde fienden möta samma öde, att den militära uniformen till stor del är en fetisch och att den inte är ett ogenomträngligt pansar som folk gärna inbillar sig.” (sid.xx)

Är detta inte exakt samma anda som den i vilken de bolivianska och argentinska kamraterna övergick till den väpnade kampen? Man skulle kunna tro att detta är en ren beskrivning av vad Hugo Blanco verkligen gjorde och tänkte 1962; – att han, efter att ha tagit del av kamraterna Hansens och Morenos skrifter i den nuvarande debatten, har börjat tvivla på sin tidigare verksamhet och dess riktighet och undrar om han inte var en ”ultravänsteristisk terrorist”. Men när kamrat Blanco i DAG gör ett bokslut över sin tidigare erfarenhet, drar han följande slutsats:

”Jag tror emellertid fortfarande att det var korrekt att välja den väpnade konfrontationen, även om alla gerillaförband hade massakrerats och det förtryck som bönderna utsattes för hade varit ännu allvarligare. Misstaget var inte att vi övergick till gerillakrig. Det var att vi underlät att från början bygga upp ett parti som skulle ha organiserat, utvidgat och centraliserat kampen (bl.a. den väpnade kampen) i alla dess former.” (s.xx)

Om det inte var fel att ge sig in i en väpnad sammanstötning, som vuxit fram ur en regionalt begränsade massrörelse som den i La Convención-dalen i Pizeru, hur kan man då säga att det var fel att ge sig in i en väpnad sammanstötning, som vuxit fram ur masskampen i Argentina och Bolivia, vilken var mycket ner omfattande och utbredd än den bonderörelse kamrat Blanco var invecklad i 1962?

Angående den mer allmänna frågan om inriktningen mot väpnad kamp, skriver kamrat Blanco:

”I båda fallen (Ryssland och Kuba) växte den (den väpnade kampen) emellertid fram efter det att massorna hade kommit att inse att väpnad kamp var den enda lösningen. Jag betonar massornas roll därför att det är denna faktor som ultravänstern inte förstår. Där tror man att vad som är nödvändigt är att *vi*, revolutionärerna, förstår att revolutionen måste använda våld.

På Kuba var det Batista som med sitt brutala tyranni övertygade massorna om att alla lagliga vägar var stängda för dem. När gerilla-focon uppstod insåg folket att den erbjöd den enda möjligheten till befrielse. (a. a. xx)

Sättet att angripa frågan förefaller oss i huvudsak riktigt. Det viktigaste kriteriet är om massorna förstår behovet av väpnad kamp. Detta var Lenins måttstock 1906. Kamrat Martine Knoeller och jag använde samma metod i vårt diskussionsinlägg om *Revolutionärernas strategiska inriktning i Latinamerika*. Frågan blir på så sätt konkret: Övertygade Barrientos' brutala tyranni breda sektorer av de bolivianska massorna om att väpnad kamp mot fiendens väpnade våld var nödvändig? Övertygade Onganias brutala diktatur de argentinska massorna om samma sak? Var de bolivianska och argentinska kamraternas vändning därför lämplig eller inte, enligt detta kriterium? Utgjorde inte massornas uppförande, när de själva började delta i upproriska uppsving en bekräftelse av det riktiga i våra kamraters antaganden? Är detta inte just 9:e Världskongressens linje för Latinamerika? Är det inte betecknande att när tusentals gruvarbetare kom till La Paz i januari 1971, orsakade de panik bland Torres' anhängare och deras tveksamma reformistiska och centristiska allierade, eftersom de demonstrerade under parollerna "Låt oss kämpa för socialism" och "Revolutionärt krig" och eftersom deras viktigaste omedelbara krav var vapen? Kan man under dess omständigheter förneka att våra kamraters inriktning mot väpnad kamp motsvarade massornas medvetande, nämligen att väpnad kamp var nödvändig?

10. Ett andra bortglömt exempel: Kina 1925-27

I själva verket är det ömsesidiga beteendet mellan inriktningen mot väpnad kamp och uppbygget av ett revolutionärt parti – i stället för en mekanisk motsättning – inte något nytt i den revolutionära marxismens historia. Det förekom redan i den ryska revolutionens sista fas 1905 även om i begränsad omfattning. Det uttrycktes klart av Trotskij i hans kritik av Stalins och Bucharins linje under den kinesiska revolutionen 1925-27.

Trotskistiska kadrer har fostrats i de viktigaste lärdomarna av denna erfarenhet. Genom att överge det kinesiska kommunistpartiets självständiga politiska organisation för att underordna sig det borgerliga Kuomintang; genom att vägra kämpa för proletär hegemoni och proletariats ledning över städernas och landsbygdens massor, för att på så sätt ställa sig i främsta ledet i kampen för den ofullbordade borgerligt-demokratiska revolutionens mest brännande frågor (den antiimperialistiska uppgiften att kämpa för nationellt oberoende och nationell enhet, den agrara revolutionens uppgifter och böndernas frigörelse); genom att följa den mensjevikiska stadieteorin påtvingade Stalin och Bucharin det kinesiska kommunistpartiet en linje, som ledde till den framgångsrika kontrarevolutionära kuppen av april 1927 i Shanghai och avslutade den kinesiska revolutionen med ett blodigt nederlag.

Den trotskistiska världsrörelsen har under de senaste decennierna ägnat mindre uppmärksamhet åt en mera detaljerad analys av Trotskijs värdering av den andra kinesiska revolutionens drivkrafter, deras inbördes förhållande och de därav resulterande revolutionära uppgifterna. Denna analys är av största betydelse särskilt i debatten med maoisterna, men också för en riktig utbildning av våra egna kadrer i halvkoloniala länder.

Trotskij förespråkade inte någonstans linjen att Shanghais proletariat själv skulle gripa makten oberoende av bonderesningarna. Ett sådant förslag skulle ha varit rent självmord, eftersom det hade ställt det kinesiska proletariats relativt lilla avantgarde inför en mäktig armé, som även till antalet var större än avantgardet. Det passar samman med den stalinistiska legenden om Trotskijs påstådda "underskattning av bönderna" och upprepas olyckligtvis – i positiv mening! – av vissa sekterister, som säger sig vara Trotskijs "lärjungar", trots alla historiska och dokumentära bevis.

Vad gäller Shanghaiproletariatets organisering, ”massarbetet”, organiserandet av fackföreningar och strejker, hade KKP:s ledning som följde Stalins och Bucharins linje faktiskt inte så fel. De saknade förvisso inte framgångar på detta område under månaderna fram till det framgångsrika arbetarupproret, som öppnade Shanghais portar för Chiang Kai-sheks armé. T o m vad gäller frågan om Shanghaiarbetarnas beväpning visade KKP:s dåvarande ledning, att den var mycket mer avancerad och stod närmare bolsjevismen än Moreno-gruppen i dagens Argentina, även om man senare gjorde det fruktansvärda misstaget att överlämna en del av vapnen till Chiangs bödlar i syfte att ”bevara den antiimperialistiska och antifeodala enhetsfronten” (ytterligare ett exempel på en dubbelmakt¹ som ursprungligen baseras på beväpnade arbetare, men som förlorar karaktären av dubbelmakt när vapnen försvinner).

Vilken var då den mest ödesdiga följden av den mensjevikiska ”stadierevolutionens” linje, som tillämpades av KKP 1925-27 i förhållande till de grundläggande revolutionära samhällskrafter som verkade i Kina under denna period? Det var KKP:s vägran att uppmuntra, organisera, samordna och beväpna bonderesningarna, och att sammanbinda dessa med den av kommunisterna ledda arbetarklassen i städerna, för att skapa en mäktig allians mot vilken Chiangs armé skulle ha krossats eller snarare inför vilken Chiangs armé skulle ha börjat upplösas. Detta är inte någon ny variant av ”pablistisk revisionism” eller ”ultravänsteristisk guevarism”. Det är kamrat Trotskij's egen åsikt. Detta är vad han säger om denna avgörande erfarenhet:

”Hade Komintern följt en riktig politik, så hade utgången av kommunistpartiets kamp om massorna varit avgjord på förhand – det kinesiska proletariatet hade stött kommunisterna, medan bondekriget hade stött det revolutionära proletariatet.

Om vi i början av expeditionen mot norr hade börjat organisera sovjeter i de ’befriade’ områdena (och massorna strävade instinktivt efter detta med alla sin styrka), så hade vi säkrat den nödvändiga basen och en flygande start för revolutionen, bonderesningarna hade anslutit sig till oss, vi hade byggt upp vår egen armé, vi hade upplöst fiendens arméer; och trots sin ungdom hade KKP under dessa anmärkningsvärda år, tack vare Kominterns riktiga ledning, kunnat mogna och gripa makten, om inte i hela Kina med en gång, så åtminstone i en betydande del av Kina. Och framför allt, vi hade haft ett Parti.” (Leon Trotsky, ”The Third International after Lenin”, s.185-86)

Man bör veta att Trotskij talade om ett parti med bara 10-15.000 medlemmar i ett land med ungefär 450 miljoner invånare på den tiden. Mer än hälften, om inte två tredjedelar av dessa partimedlemmar befann sig i städerna. Han beklagade att endast några få tusen kommunister inte började organisera en kommunistledd bondearmé bakom Chiangs linjer. Han uttryckte klart sin uppfattning att upplösningen av Chiangs styrkor, dvs. Shanghaiarbetarnas eventuella seger i en öppen sammanstötning med dem, var beroende av en föregående organisering av denna armé. Och han gick t o m så långt att han klart sade att uppbygget av ett verkligt *revolutionärt* parti var beroende av dess förmåga att leda, organisera, beväpna och härda bonderesningen, så att den blev arbetarnas verkliga armé. Kamrat Hansens tumregel att sätta det ”leninistiska partibygget” i motsats till förberedelserna för väpnad kamp kastas helt över ända. Trotskij svarar Hansen: under vissa omständigheter måste man organisera en revolutionär armé, innan man har rätt att ens tro att man har ett revolutionärt parti.

Varför denna överraskande men fullständigt riktiga analys? Därför att Trotskij, som varje revolutionär marxist bör, alltid utgår från klasskampens objektiva dynamik, från de sociala styrkeförhållandenas objektiva dialektik och från de politiska, taktiska och strategiska behov som framkommer ur denna analys. Alla andra metoder är subjektiva, tita idealistiska och dömda att misslyckas. Det är omöjligt att underordna mäktiga sociala krafter under några påstådda ”inre” behov för ”partibygget”, åtskiljda från de behov som arbetarnas och fattigböndernas levande avantgarde har. Om klasstriderna har mognat så att dessa krafter

griper till vapen, är det omöjligt för revolutionärer att säga ”Sluta ögonblickligen, för vi är ännu inte beredda och tillräckligt starka; återvänd till mer ‘tålmodiga’ kampformer, tills vi är tillräckligt starka för att leda er till seger.”

Trotskij's analys av revolutionens dynamik 1925-27 kan bevisas vara felaktig endast om man kan visa att bonderesningarna var alltför spridda och isolerade för att kunna utgöra grundval för en verkligt revolutionär bondearmé; om man kan visa att någon annan politisk kraft än kommunistpartiet hade ett så överväldigande stöd bland bönderna att dessa aldrig skulle ha följt KKP:s ledning; och att alliansen mellan proletariatet och fattigbönderna därför ännu inte var mogen (som i Ryssland 1905) av objektiva orsaker, oberoende av KKP:s vilja, och att revolutionens nederlag av samma orsak var oundvikligt. Men eftersom detta aldrig har visats, så var den strategiska linje som Trotskij sammanfattade ovan, vilken centreras kring uppbygget av en revolutionär armé, den enda möjliga vägen till seger i den andra kinesiska revolutionen.

På samma sätt måste varje försök att bestrida den linje vi föreslår för revolutionen i Bolivia och Argentina visa antingen att det finns mycket större objektiva utrymme för att lugna de argentinska (för att inte tala om de bolivianska!) arbetarna genom ekonomiska reformer, eller att det finns mycket större möjligheter att den borgerliga armén spontant kollapsar under trycket från ”fredliga” massmobiliseringar. Om man inte kan visa detta, då innebär slutsatsen av vår analys av det grundläggande styrkeförhållandet mellan klasserna i Bolivia 1970-71 och Argentina idag på kort sikt att en väpnad slutstrid mellan armén och den växande massrörelsen är oundviklig, och därmed att det är ytterst viktigt att förbereda, organisera och beväpna arbetarna för en sådan slutstrid.

11. Ett tredje bortglömt exempel eller Hur kamrat Camejo omarbetar den kubanska revolutionens historia

Ett annat mycket slående exempel på den nyckelroll som under vissa omständigheter kan spelas av den väpnade kampen i en verkligt revolutionär massprocess utgörs naturligtvis av den kubanska revolutionen.

I *ISR* av november 1972 skänker kamrat Peter Camejo oss en ganska originell tolkning av denna erfarenhet. ”Det är viktigt att kort se tillbaka på vad som verkligen hände på Kuba och varför det var möjligt för den kubanska revolutionen att segra,” skriver han. Vi kan sammanfatta kamrat Camejos åsikt om ”vad som verkligen hände på Kuba” med hans egna ord:

”Låt oss sammanfatta faktorerna som möjliggjorde den kubanska revolutionens seger: 1) Masstödet till 26 juli-rörelsens viktigaste krav, NED MED BATISTA; 2) en avsevärd apparat på Kuba och bland exilkubaner, som kunde samla ihop stora summor pengar och hålla gerillan med förråd; 3) demoraliseringen bland arméns meniga och lägre officerare på grund av folkets hat mot regimen, vilket resulterade i en tveksamhet att ge sig in i strid; 4) USA-imperialismens halva neutralitet och en splittrad nationell bourgeoisie; 5) stödet som utvecklades bland bönderna i Sierra Maestra och böndernas allmänna sympati på grund av kravet på en jordreform; 6) den fullständiga avrustningen av armén och polisen efter gerillaarméns seger; 7) utnyttjandet av regeringsmakten efter den 1 januari 1959 till att mobilisera, organisera och beväpna massorna, framför allt proletariatet i städerna; och 8) de andra arbetarstaternas existens.” (*International Socialist Review*, nov. 1972, s.13)

Otillräckligheterna i denna ”sammanfattning av vad som verkligen hände på Kuba” är många och slående. Formuleringen ”USA-imperialismens halva neutralitet” är helt enkelt grotesk. Washington beväpnade och finansierade Batista till dagen innan han föll. ”Liberala” imperialistiska journalister, som de på *New York Times* och TV-bolagen, skrev och sade i gengäld vackra smeter om de ”skäggsiga revolutionärerna”. Om detta är ”halv neutralitet”, så

kan man lika gärna påstå att den brittiska imperialismen har varit ”halvt neutral” i Vietnamkriget.

Massmobiliseringarna började inte först efter att ”arbetar- och bonde”-regeringen hade bildats. Inte heller är det riktigt att säga att ”massornas deltagande organiserades efter erövringen av makten”. För det första var den regering som bildades efter den 1 januari 1959 själv en koalitionsregering, och massmobiliseringarna skedde bara efter en vädjan från en del av denna regering. Men analysen utelämnar den framgångsrika generalstrejken den 1 – 3 januari 1939, som började *innan* Fidels revolutionära armé rådde Havanna, och som spelade en avgörande roll för att hindra den kubanska bourgeoisin från att bilda en alternativ borgerlig regim, en alternativ militärmakt och en alternativ militärledning efter Batistas fall. Kamrat Camejo påpekar inte heller att massmobiliseringarna som fortsatte i januari och februari i stort sett var av spontan karaktär och inte på något sätt möjliggjordes genom ”utnyttjandet av regeringsmakten”.

Vi tänker inte fortsätta att peka på en mängd andra felaktigheter i denna ”sammanfattning”. Dess huvudsakliga svaghet ligger inte i dessa faktamässiga felaktigheter, utan *i den nästan fullständiga frånvaron av sociala krafter och politisk strategi i analysen*. Allt framstår som ett resultat av Castro-apparatens skickliga manövrerande och motståndarnas dumma misstag.

Det finns åtminstone ett halvt dussin sätt att reda ut denna mystifierande version av vad som ”verkligen hände på Kuba”, Castro fick ”böndernas allmänna sympati” på grund av sitt krav på jordreformer, skriver kamrat Camejo: Varför erhöll inte det kubanska kommunistpartiet detta stöd, eftersom de förvisso inte heller underlät att kräva jordreformer? Massorna mobiliserades för demokratiska krav: där hittar kamrat Camejo den kubanska revolutionens viktigaste lärdom, den enda som kan upprepas på annat håll! Men kämpade inte det kubanska kommunistpartiet för ”återupprättandet av ”borgerlig demokrati”? Camejo gör en stor affär av Castros block med den nationella bourgeoisin. Men strävade inte det kubanska kommunistpartiet också med all sin styrka efter ett sådant block? Om man följer kamrat Camejos analys, hamnar man verkligen i ett olösligt mysterium: Varför ledde det kubanska kommunistpartiet inte en framgångsrik revolution på Kuba, eftersom det ursprungligen hade mycket större massinflytande och en mycket större apparat än Fidels 26 juli-rörelse? Kanske därför att det inte vann sig om tillräckligt stöd och halvneutralitet från USA-imperialismens sida, eller kan det vara så att det inte var tillräckligt opportunistiskt?

Mysteriet klarnar när man övergår ifrån den kubanska revolutionens mystifierade historia till dess verkliga historia, Castros växande popularitet och stöd bland de kubanska massorna vilade inte på ”utnyttjandet av demokratiska paroller”, *utan på hans reella väpnade kamp mot diktaturen*, jämfört med stalinisternas, reformisternas och den övriga låtsas-”oppositionens” fega manövrerande, deras skamliga kapitulationer och impotenta proklamationer. Hans växande stöd bland bönderna vilade inte på något vagt ”krav” på jordreformer, utan på jordreformens verkliga *genomförande* i de områden som befriats eller beskyddades av rebellarmén i Sierra Maestra. Fidels och Ches viktigaste bidrag till de väldiga massmobiliseringarna som avgjorde den kubanska revolutionens kurs, vilka Camejo har fräckheten att kalla ”begränsade” (*ISR* nov.1972, s.14), var inte något manipulerande med statsapparat – detta var de amerikanska borgerliga journalisternas sätt att håna Fidels ”TV-demokrati” – utan krossandet av den väldiga förtryckarapparaten genom väpnad kamp, vilket möjliggjorde massrörelsens stormiga uppsving. Och den borgerliga arméns demoralisering och därpå följande upplösning var inte ett resultat av ”folkets hat” (Man frågar sig varför den brasilianska armén fortfarande är intakt. Den är säkerligen lika impopulär som Batistas armé någonsin var!), utan ett resultat av de helt verkliga materiella slag den tilldelades av rebellarmén, med hjälp av en växande del av massorna.

Med andra ord: den kubanska revolutionen – liksom den kinesiska 1925-27 (potentiellt och i viss grad i verkligheten) – som i motsats till den ryska revolutionen 1917 inte sammanföll med den härskande arméns kollaps på grund av nederlag i ett internationellt krig, *bevittnade en typisk växelverkan mellan den väpnade kampen och massmobiliseringarnas utveckling, där den ena närde och stärkte den andra*. Förtryckarapparatens försvagning under den revolutionära arméns slag, massrörelsens uppsving, den centrala apparatens kollaps i fiendearmén, den politiska generalstrejken, den borgerliga statsapparatus upplösning, uppkomsten av frön till arbetarmakt: som kuggarna i ett kugghjul griper dessa element in i varandra och förklarar vad som hände på Kuba mellan 1957 och våren 1959.

Är detta en ”modell” som kan upprepas? Vissa delar kan det, andra troligtvis inte. I stället för att tala om imperialismens ”halva neutralitet” under inbördeskriget, vore det riktigare att tala om imperialismens tveksamhet efter Fidels militära seger. Denna kommer säkerligen inte att upprepas. Ett snabbt om inte ögonblickligt ingripande av USA-imperialismen eller dess kontinentala utskott är den troligaste varianten nu, vilket framgår av fallet Santo Domingo och vilket skulle ha inträffat om arbetarna och fattigbönderna hade segrat i sammanstötningen i augusti 1971 i Bolivia (den brasilianska armén stod beredd att ingripa när som helst). Just därför är det riktigt att föra fram det ”långvariga inbördeskrigets” perspektiv, med en eventuell reträtt från städerna där revolutionen redan segrat, om man inser vad ett sådant imperialistiskt ingripande skulle innebära.

Frånvaron av ett revolutionärt parti baserat på den revolutionära marxismens program och tradition på Kuba var å andra sidan den viktigaste orsaken till att de arbetande massornas direkta maktorgan – sovjeterna – inte uppkom i städerna och på landsbygden under januari-mars 1959, vilket de med största sannolikhet kommer att göra varhelst trotskister spelar en viktig roll i fasen då diktaturens förtryckarapparat störtas.

Men det särskilda samspel mellan massrörelsen och den väpnade kampen, som kännetecknade den kubanska revolutionen (inte nödvändigtvis i form av gerillakrigföring på landsbygden eller enbart gerillakrigföring på landsbygden; olika kombinationer är tänkbara under olika länders skilda sociala och geografiska förutsättningar), kommer sannolikt att återfinnas överallt där den kubanska revolutionens grundläggande utgångsläge upprepas, med andra ord överallt där en repressiv diktatur – som plötsligt hejdar massrörelsens uppsving – utmanas av ett beslutsamt avantgarde, som gradvis vinner massornas stöd och bidrar till att sätta igång massmobiliseringarna igen tills diktaturen störtas.

12. Lärdomarna av kampen mot fascismen

Kamrat Hansen hyser också vissa tvivel angående utnyttjandet av väpnat kamp i kampen mot fascismen:

”Lägg t.ex. märke till hur deras exempel på ‘självständiga väpnade förbands exemplariska aktioner’ för tanken till en syn på kampen mot fascismen som skiljer sig från Trotskijs, såsom denna framställs i *Övergångsprogrammet*. Trotskij betonade mobiliseringen av massorna i tiotals miljoner, till att börja med i fabrikena genom bildandet av strejkvakter och slutligen på gatan med omfattande sammanstötningar – allt under parollen självförsvar.” (*In Defense of the Leninist Strategy of Party Building*, s. 52)

Detta är en viss förenkling av Trotskijs syn på hur man skulle bekämpa fascismen, Trotskijs reste frågan om att mobilisera ”tiotals miljoner” mot den triumferande tyska fascismen, som redan hade erövrat statsmakten i ett större industrialiserat land i Europa. Han sade aldrig att det innan Hitler kom till makten var nödvändigt att först mobilisera ”tiotals miljoner”, innan man riskerade en sammanstötning med nazisterna. Och han sade förvisso aldrig att man först

måste organisera strejkvakter i fabrikena, innan man kunde utmana fascisterna på gatan. Detta är vad han konkret sade i just denna fråga:

”Partiets paroller måste föras ut på platser där vi har sympatisörer och arbetare som kommer att försvara oss, Men ett parti kan inte skapa en självständig försvarsorganisation. Uppgiften består av att skapa ett sådant organ i fackföreningarna: Vi måste ha grupper av mycket disciplinerade kamrater, med bra och försiktiga ledare som inte är så ä lättprovocerade, eftersom sådana grupper lätt kan provoceras. Den viktigaste uppgiften under nästa år skulle vara att undvika konflikter och blodiga sammanstötningar. Vi måste reducera dem till ett minimum med en minoritetsorganisation under strejker, under fredliga tider. Att förhindra fascistiska möten är en fråga om styrkeförhållandet. Vi själv är inte tillräckligt starka, men vi: föreslår` en enhetsfront.

Hitler förklarar sin framgång i sin bok. Socialdemokratin var oerhört mäktig. Till ett socialdemokratiskt möte skickade han ett gäng med Rudolf Hess. Han säger att hans trettio pojkar kastade ut alla arbetarna när mötet var slut utan att de kunde göra motstånd. Då visste han att han skulle segra, Arbetarna var bara organiserade för att betala medlemsavgifter. *De var inte alls beredda på andra uppgifter.* Nu måste vi göra vad Hitler gjorde, fast tvärtom. *Skicka fyrtio eller femtio man* för att upplösa mötet. Detta har oerhörd betydelse. Arbetarna härdas och kämpar. Det blir en signal, Småbourgeoisin tänker att det är folk som menar allvar. Vilken framgång: Detta, har oerhörd betydelse, eftersom en så stor del av befolkningen är blind, trög och förtryckt. *De kan bara väckas till liv av framgångar. Vi kan bara väcka avantgardet, men detta avantgarde måste sedan väcka de andra.* (Diskussion med Crux (Trotskij) om Kapitalismens dödskamp, maj 1938, s.14-15. Våra kursiveringar.)

”Fyrtio till femtio man”. ”Vi kan bara väcka avantgardet, men detta avantgarde måste sedan väcka de andra”: detta är ett helt annat språk än kamrat Hansens. Det kommer från den beryktade anhängaren av ”gerillakrig på landsbygden” och ”avantgardism”, Leo Trotskij. Och det råkar vara ett uttryck för hela den historiska erfarenheten av kampen mot fascismen i Europa.

Revolutionärerna kommer aldrig att hejda fascismens flodvåg när förutsättningarna mognat, om de begränsar sig till att skriva artiklar, resolutioner och tal, där de uppmanar massorganisationerna att mobilisera sig mot fascisterna. Ju mer arbetarklassens organisationer – inkl. avantgardegrupperna, som det därför vore helt riktigt att kalla ”*så kallade grupper*” – nöjer sig med att använda ord och tomma fraser mot fascisternas materiella och våldsamma framgångar, desto mindre blir arbetarklassens benägenhet till handling mot fascisterna, för att inte nämna dess förmåga att lösgöra de småborgerliga massorna från fascisterna, och desto mognare blir förutsättningarna för fascismens seger.

Endast genom att *framgångsrikt bryta udden av fascisternas terror*, först på några få möten och i en del kvarter, sedan i nyckelstäder och hela provinser och slutligen i hela landet, skapas förutsättningarna för en ”*mobilisering av tiotals miljoner*”. Detta förstod Trotskij till fullo – och därigenom förstod han också avantgardets nyckelroll. Att vägra, handla på detta sätt, under förevändning att ”*avantgardet inte kan substituera sig för massorna*”, är att säkerställa fascismens seger.

När de spanska fascisterna reste sig den 17 juli 1936, riktades det första slaget mot dem inte av ”*tiotals miljoner*” utan av några tusen avantgardistiska kämpar, som hade vapen, hade lärt sig använda vapen tidigare och var beredda att handla omedelbart, i stället för att vänta tills massförsamlingar röstade om den ena eller andra resolutionen. Deras väpnade svar överraskade fullständigt fascisterna och förändrade situationen i ett slag. Tack vare detta oförutsedda faktum anslöt sig breda massor till kampen, hundratusentals reste sig, och fascisterna besegrades under loppet av några dagar i praktiskt taget alla industristäder i landet. Men utan detta ögonblickliga väpnade svar från ett begränsat avantgarde, var faran för att

fascismen skulle vinna på walk-over mycket reellt, enligt det italienska och tyska mönstret eller enligt mönstret från den grekiska kuppen 1967.

Det till IEC-mötet i december 1972 överlämnade minoritetsdokumentet ställer vår belgiska sektionens veckotidning, ”*La Gauche*”, till ansvar, eftersom denna tidning skrev:

”De besuttna klasserna måste tvingas inse att det unga avantgardet över hela världen, efter erfarenheten av nazismens barbariska grymheter, aldrig mer kommer att tillåta den skändligaste formen av inbördeskrig: den där det ena lägret är beväpnat till tänderna och hänsynslöst mördar, torterar och förtrycker, medan det andra lägret är fysiskt, psykologiskt och politiskt avväpnat och passivt underkastar sig offrets roll. Exemplet från Argentina visar att detta avantgarde redan är tillräckligt starkt och beslutsamt, för att en sådan vanära inte skall upprepas.”

Minoritetskamraterna kommenterar detta på följande sätt:

”Vi gör ett uppehåll och funderar på följderna av detta påstående. Gerillakrig kan stoppa *fascismen*? Men kursen som Trotskij förespråkade för kampen mot Hitlers framgångar? Varför förespråkade han inte gerillakrig i PRT(Combatiente):s eller Tupamaros’ stil? Missade han trots allt nyckeln till den tyska situationen i början av 30-talet!

Vad innebär denna påstådda lärdom av ”världsomfattanda betydelse” för de unga kamraterna i vår rörelse inte bara i Argentina utan i hela världen, inklusive Europa?

”Svaret är att de helt logiskt börjar tro att väpnade aktioner av autonom och underjordisk typ, liknande dem som genomförs i Argentina, kan tillämpas i andra delar av världen. I Europa är det t.ex. helt uppenbart att Grekland, Portugal och Spanien har diktatoriska regimer, som är värre än den i Argentina. Bourgeoisin är dessutom fullt förmögen att upprätta liknande regimer i ganska avancerade länder, vilket framgår av den nuvarande utvecklingen mot upprättandet av ”starka staber.” (*Argentina och Bolivia – Ett bokslut.* s.4-5)

Låt oss inte dröja vid sammanblandningen mellan fascism och den ”starka staten”, mellan kampen mot ett fascistiskt ”uppsving” och kampen mot en fascism som redan tagit makten. Det bedrövliga är minoritetens förvrängning av vad ”*La Gauche*” säger och menar, i den mest klassiska trotskistiska traditionen. Inte någonstans talar *La Gauche* om gerillakrigsföring mot ett fascistiskt maktövertagande. Inte någonstans nämner man ”underjordiska väpnade aktioner”. Vad vi menar är något helt annat, men kanske lika ”skrämmande” för kamraterna i minoriteten. Det är våra kamraters förmåga att, varhelst de uppnått en viss minimal styrka, ta de initiativ till öppna konfrontationer med fascisterna, som massorganisationerna fortfarande inte tar. Det är *Ligue Communistes* aktion mot fascisterna i *Ordre Nouveau*, när dessa höll sitt massmöte i *Palais des Sports* i Paris, Det är samma kamraters aktion mot fascisternas terror i Citroen-fabriken i Pennas, där dessa hindrar t o m fackföreningarna att sprida flygblad. Det finns inget ”underjordiskt” i detta. Det handlar inte om ”gerillaaktioner”, utan om *lämpliga initiativ till handling mot fascisterna*.

Det till IEC i december 1972 överlämnade minoritetsdokumentet försöker utnyttja några rader från en artikel av kamraterna Anthony, Arthur, Jebrac och Stephane i *Ligue Communistes* internbulletin i juni 1972, för att antyda att dessa kamrater ”tydligt” föreslår en gerillakrigslinje också för Frankrike. Detta är inte en allvarligt menande diskussionsmetod. Även om man inte tar hänsyn till det faktum att dessa kamrater tog avstånd från avsnittet nästan omedelbart efter att det skrivits; att kamrat Jebrac i IEC har röstat för de europeiska teserna, som klart säger att ett isolerat försvar mot den statliga repressionen i Västeuropa vore självmord och att våra europeiska sektioner bör skapa bredast möjliga enhetsfront mot en sådan repression, som berör hela arbetarrörelsen; hur kan man bedöma *Ligue Communistes* och andra västeuropeiska sektioners politik på basis av ett avsnitt i en diskussionsbulletin och inte på basis av deras verkliga dagliga aktivitet sedan 1969? Vi väntar på de bevis på att *Ligue Communiste* verkligen förbereder gerillakrigsföring i Frankrike, som minoriteten tydligt

samlat ihop. Om dessa bevis inte existerar på grund av att anklagelsen naturligtvis är helt grundlös, vilket minoritetskamraterna själva vet, vad är det då för mening med en så vilseledande polemik?

Vi upprepar: Vad vi hotar fascisterna med är inte ”gerillakrig” utan ett inbördeskrig av spansk typ, vilket (låt oss säga det en gång till) startades av relativt begränsade avantgardistiska styrkor. Vad vi visat fascisterna är att avantgardet dr tillräckligt starkt; att den stora byråkratiska apparaten, vanhedrande kapitulation utan kamp inte kommer att vara liktydig med hela klassens kapitulation utan kamp. ”Den 30 januari 1933 kommer inte att upprepas; i bästa fall kan ni vänta er ett juli 1936 i Spanien”. Det är vårt ”budskap” till fascisterna.

Vi kommer inte att sky några ansträngningar för fostra den nya generationen av europeiska revolutionärer i lärdomarna från den fruktansvärda erfarenhet, som kostade mänskligheten 60 miljoner döda. Det kommer att vara 4:e Internationalens stolthet att en sådan utveckling inte kommer att upprepas, där vi har tillräckligt starka sektioner. Vi kan inte garantera segern; den beror på styrkeförhållandet. Men vi kan garantera att det inte kommer att bli någon vanhedrande kapitulation inför fascistiska mördare, enligt den tyska socialdemokratins och stalinismens mönster. Kamrat Hansen kan tolka detta som ett resultat av vår anpassning till ”gerillatism” och ”guevarism”. Vi ser det snarare som ett fullföljande av arvet från Trotskij. För det var som ett svar på Korninterns kapitulation utan kamp inför Hitler, som Trotskij höjde ropet: ”3:e Internationalen är död; vi måste börja bygga den 4:e Internationalen.”

II. Faran för opportunistisk-svanspolitik

13. Är ultravänsterism i dag den ”största faran” inom 4:e Internationalen?

Minoriteten förklarar sin tendenskamp inom 4:e Internationalen med att den trotskistiska världsrörelsen hotas av den världsomfattande ultravänsteristiska faran. Efter att ha börjat med den ”guevaristiska” synen på ”gerillakrigsföring på landsbygden”, säger man att 4:e Internationalens majoritet snabbt glider bort från den ortodoxa trotskismen på det ena området efter den andra, att den stöder och utvidgar ”terrorismen” till allt fler länder, att den döljer IMG:s ”ultravänsterism”, att den vänder ryggen åt kampen för demokratiska krav i allt fler länder, att den vägrar tillämpa *Övergångsprogrammet*, o s v, o s v. Det faktum att dessa anklagelser är helt ogrundade, behöver inte utvecklas i detalj här. ”Gerillakrigsföring på landsbygden” är inte 9:e Världskongress-dokumentets linje och har hittills inte heller tillämpats av någon av våra sektioner (inkl. den argentinska sektionen). Vårt stöd till *Övergångsprogrammet* och ”uppbygget av ett leninistiskt kampparti” är en smula mer bestämt, principfast och bättre tillämpat i praktiken än hos vissa av kamrat Hansens mest framträdande anhängare, vilket vi mycket snart skall få tillfälle att visa. Men hur är det med den centrala tesen om ”ultravänsterismen” som den världsomfattande, eller i varje fall ”största faran” för den världstrotskistiska rörelsen?

Det finns ingen anledning att förneka att en plötslig tillströmning av tusentals nya medlemmar – av vilka många är av studentursprung – till revolutionära organisationer i en period av uppåtgående och inte nedåtgående för revolutionen säkerligen medför åtskilliga politiska faror, som en mogen ledning måste vara medveten om och reagera inför på ett lämpligt sätt. Ultravänsteristiska tendenser är en av dessa faror. Varhelst de kommit till uttryck – ex.vis i vissa brittiska kamraters inställning till parollen ”Rösta på Labour” i de allmänna valen 1970; i de spanska kamraternas inställning till kampen för demokratiska krav har den internationella ledningen reagerat snabbt och bestämt. Vi kommer förvisso att reagera på samma sätt i

framtiden, om sektioner eller grupper av sektioner vill revidera den revolutionära marxismens programmatiska, strategiska eller taktiska arv i ultravänsteristisk riktning.

Men ultravänsterism är absolut inte den enda faran för grupper som befinner sig i snabb tillväxt – särskilt inte i förrevolutionära och revolutionära situationer. Den stora tillströmningen av nya medlemmar till Komintern efter det första levnadsåret skapades inte enbart eller ens huvudsakligen ultravänsteristiska, utan snarare opportunistiska avvikelser. Det finns här en generell logik, som kamrat Cannon uttryckte på ett beundransvärt sätt i sina ”Letters from Prison” /Brev från fängelset/:

”Det finns en något besvärande konsekvens i de olika frågor som oppositionen för fram eller antyder, Förutom meningsskiljaktigheterna om perspektivet, vilka maskeras som en diskussion om demokratiska krav, hör vi till vår förvåning påståendet att 4:e Internationalsen måste vara på sin vakt mot faran från vänster. Om perspektivet är revolutionärt om vi bevittnar början till ett stort revolutionärt uppsving, då måste vi snarare vänta oss att faran från höger tar sig de skarpaste uttrycken. Detta är en historisk lag.

Om vi lämnat individuella förvillelser åt sidan och dömer efter huvudströmningarna, ser vi att denna lag, demonstreras gång på gång i varje ny kris. ”Vänsterismen” är till sitt väsen en sjukdom, som arbetarrörelsen drabbas av i nedgångsperioder. Den är en produkt av revolutionär otålighet, av impulsen att hoppa över objektiva svårigheter, att ersätta stödet till massrörelsen med revolutionär hänförelse och ilmarscher. Opportunismen är å andra sidan en sjukdom som drabbar partiet hårdast under sociala kriser.”

Och på ett ännu mer tillspetsat sätt skriver kamrat Cannon:

”I ljuset av den historiska erfarenheten förefaller det otroligt att någon skulle se ”vänsterismen” som den största faran i början av en revolutionär kris. Om historien lär oss något, måste enbart en sådan frågeställning betecknas som ett utslag av opportunism.” (James P. Cannon: ”Letters from Prison”, Merit Publishers 1968, s.309-10)

4:e Internationalsens historia under de senaste tio eller fler åren bekräftar denna analys. När rörelsen var isolerad och stod stilla eller växte mycket långsamt, uppkom ultravänsteristiska tendenser. De flesta splittringarna (Healy/Posadas) ägde rum på en ultravänsteristisk grundval. Men så snart klimatet förändrades och rörelsen upphörde att vara isolerad, uppkom den opportunistiska faran att anpassa sig till massrörelsen och svansa efter den. Även fjolårets ultravänsterister som Lambert och Posadas – utvecklades till högeropportunisterna av svansvarianten. De stora politiska förräderna som begicks av folk som påstod sig vara trostkister – det opportunistiska LSSP på Ceylon och Lora i Bolivia – skedde inte i riktning mot ultravänsterism, utan i riktning mot högeropportunism och kapitulation inför reformismen och stalinismen.

Historiska fakta bekräftar alltså inte kamrat Hansens uppfattning att ultravänsterism är den världsomfattande fara, som 4:e Internationalsen hotas av och mot vilken man måste organisera ett skoningslöst korståg. Och om vi tittar lite närmare på meritlistan för de tendenser, grupperingar eller individer som verkar vara de ständaktigaste anhängarna av kamrat Hansens korståg, så kommer vi att upptäcka att de har gjort sig skyldiga till en hel del exempel på grov högeropportunism och svanspolitik, i direkt motsats till en del av leninismens viktiga principer och traditioner. Och *vi kommer att upptäcka att kamrat Hansen, påverkad av sin allt annat överskuggande passion att utrota ultravänsterismen”, har varit förunderligt tystlåten om dessa högeropportunistiska avvikelser, att han inte alls har fört fram dem i den internationella debatten, att han har skylt över dem och i själva verket ingått ett principiellt block med de som gjort sig skyldiga till dem, mot de ”största syndarna” som vill överföra ”gerillakrigföringen på landsbygden” till fabrikena i Paris, Turino, Liège eller Birmingham.*

14. Svanspolitik i förhållande till reformismen

Inställningen som ledningen i LSA-LSO (den kanadensiska sektionen) -fasta anhängare av minoritetens syn på Latinamerika – har tagit gentemot landets reformistiska socialdemokratiska parti, NDP, och i synnerhet deras inställning till de allmänna valen i Kanada den 30 oktober 1972, är ett uttryck för en tydlig ”svansavvikelse från leninismen. I ett flygblad som spreds i stor skala inför detta allmänna val, kan vi hitta, följande pärlor:

”För att få till stånd positiva förändringar behöver vi ett parti som handlar i vårt intresse. Det Nydemokratiska Partiet (NDP) är det enda som talar för majoriteten – arbetarklassen och de andra förtryckta i samhället. Det får inte något stöd från E.P. Taylors. I själva verket hatar storföretagen det. Det finansieras och stöds av det arbetande folket. Det har byggts upp av det arbetande folket i kampen för ett bättre liv.

NDP är det enda alternativet till status quo i valet. Lewis’ angrepp mot ”bolagens välfärdsdagdrivare” visar på vems sida NDP står. Eftersom det är det arbetande folkets parti, har NDP på ett djupgående sätt påverkats av studenternas, kvinnornas och antikrigsaktivisternas pågående kamp och av andra människors kamp för en förändring. Dess program omfattar gratis undervisning för studenter, USA ut ur Vietnam och ett slut på Kanadas delaktighet i kriget, avskaffande av alla lagar mot aborter, fria och av samhället kontrollerade /community-controlled/ daghem.

Liberalerna och de konservativa /Tories/ kan bara stå i vägen för vår kamp. NDP kan driva den framåt. En seger för NDP skulle inspirera och intensifiera de förtrycktas olika rörelser. En Labor-regering skulle kunna vinna konkreta framgångar för det arbetande folket och öppna vägen för en grundläggande sociala förändring.

Därför måste vi driva en kampanj för en NDP-regering och utnyttja de 2,8 miljoner nya röster vi har till att uppnå den.

NDP har sina begränsningar. Dess konservativa ledning vill reformera profitsystemet, inte göra slut på det. Ledningen ser också den parlamentariska vägen som den enda vägen till förändringar och motsätter sig t m ibland demonstrationer, massmöten, strejker, etc.

Men man får inte något klappat och klart. Man kan antingen stå bredvid och klaga över att inte ens vårt parti, NDP, är vad det borde vara, eller så kan man ansluta sig till kampen för att göra den effektiv. Vi måste organisera oss för att förändra världen, för att se våra behov gå i uppfyllelse.”
(Mina kursiveringar – EG)

Visserligen publiceras denna häpnadsväckande prosa bara i Canadian Young Socialists’ namn och inte i sektionens eget namn. Men den kanadensiska sektionens egen prosa är knappast uppbyggligare. Följande kan vi läsa i huvudorganets redare om de allmänna valen, under titeln ”För arbetaralternativet: Rösta på NDP den 30 okt:

”NDP är ett klassalternativ till de kapitalistiska partierna. En valseger för NDP innebär inte bara löften om många välbehövliga reformer för det arbetande folket och de fattiga; inte bara klasslagstiftning som underlättar de oorganiserade arbetarnas organisering och de organiserade arbetarnas avtalskamp; inte bara lagstiftning som avskaffar diskriminerande lagar – en valseger för NDP utgör också långa kliv framåt på den väg som landets arbetarklass måste gå, för att *bryta sig loss inte bara från den kapitalistiska valpolitiken utan från kapitalismen som system.*

Arbetarklassen och de förtryckta i Kanada, politiskt organiserade i ett Labourparti baserat på fackföreningsrörelsen, är en mäktig potentiell kraft mot kapitalismen. Lärdomarna av ungdomsradikaliseringsrörelsen, av rörelsen för kvinnans frigörelse, lärdomarna av Québecks och de inföddas kamp för frigörelse överförs genom NDP till landets avancerade arbetare, där de diskuteras och debatteras. *Det är genom NDP som den kanadensiska arbetarklassens medvetenhet härdas och formas.*

Det är detta profitörerna och bossarna i det här landet är rädda för. Och det är detta socialister stöder. En klassröst. Rösta på NDP den 30 oktober. Bygg NDP.” (*Labor Challenge* 27 sept. 1972. Mina kursiveringar. – EG)

I viss mening är LSA-LSO:s appell t o m värre än YS:s appell. För även om den försiktigtvis utelämnar flygbladets mest extrema prreformistiska formuleringar, så innehåller den inte ens den blygsamma hänvisningen till NDP:s ”konservativa ledning” och dess parlamentariska illusioner. *Den innehåller faktiskt inte ett enda kritiskt ord om reformismen och elektoralismen, inte ett enda ord som avgränsar den från socialdemokratin!*

Det handlar här inte om ett hypotetiskt Laborparti, framvuxet ur ett ungt rebelliskt och fortfarande delvis demokratiskt fackligt uppsving, i stil med det Trotskij förutsåg för USA:s del i samband med CIO:s uppsving. Vi talar om ett socialdemokratiskt parti, med ett program som står en bra bit till höger om t o m den brittiska socialdemokratin, för att inte tala om de franska och italienska socialistpartierna. Vi talar om politiker som avskyr revolution och utomparlamentarisk kamp för att störta kapitalismen och vars synfält är helt inskränkt till att uppnå reformer inom den kapitalistiska ekonomins och den borgerliga statens ramar.

Vi talar om folk som är för politiskt, ekonomiskt och socialt klassamarbete till 100%. Om NDP kom till makten, skulle det i bästa fall leda till vad Trotskij kallade en eländig komedi, i stil med MacDonalds första regeringar i England. I värre fall skulle det kunna leda till stora nederlag och till arbetarklassens demoralisering, om det inte finns ett starkt revolutionärt parti som kan leda arbetarklassens kamp utöver de socialdemokratiska reformerna och fram till den socialistiska revolutionen.

Allt detta är ABC för alla leninister och anhängare av 4:e Internationalen. Uppenbarligen är det ABC också för LSA:s ledning. Varför skriver de då raka motsatsen till vad de tror om dessa frågor? Av ”taktiska” skäl? Ingår det i leninistisk ”taktik” att dölja sanningen för arbetarna (för att nu inte tala om det radikaliserade avantgardet, som man inte ett ögonblick kan lura och som ändå inte tror på den reformistiska smörjan)? Var uppmanade Lenin någonsin revolutionära socialister och kommunister att kalla socialdemokratin ett ”alternativ” till borgarnas status quo? Var sade han att storföretag hatar socialdemokrater (”hatar” det brittiska kapitalet Wilson, för att inte nämna Roy Jenkins)? Sade Lenin någonsin att en socialdemokratisk regering skulle öppna ”vägen för en grundläggande social förändring”? Vad är förresten detta märkliga djur, som antas vara något annat än en socialistisk revolution, i imperialismens epok? Ansåg Lenin någonsin att arbetarklassens *politiska* klassmedvetande växer genom att de reformistiska masspartierna stärks? Är det inte en allvarlig avvikelse när en revolutionär socialist på allvar skriver att bildandet av en reformistisk regering, som kommer att förvalta det borgerliga samhället och de kapitalistiska produktionsförhållandena liksom alla deras motsvarigheter har gjort sedan 1918, ”utgör långa kliv framåt på det arbetande folkets väg ... mot brottet ... med kapitalismen som system.”? Vad har detta gemensamt med Leninismen?

Vår kritik innebär naturligtvis inte att det vore fel av kanadensiska revolutionära marxister att uppmana arbetarna och andra förtryckta samhällsskikt att rösta på NDP. Lenin lärde oss att stödja socialdemokratiska valkandidater under vissa omständigheter ”på samma sätt som repet stöder en hängd man”. Han sade att denna uppgift i synnerhet ställdes när det gäller att vinna en majoritet av arbetarna till ett kommunistiskt parti, som redan kommit en bit på vägen. Han underströk att innan man ger sig in på detta, är det *absolut nödvändigt* att samla ihop, hårda och fostra avantgardet. Och han slog särskilt fast *villkoren för reformismens avslöjande* som måste åtfölja varje sådant valstöd, så att det inte för massorna närmare de reformistiska bedragarna, kapitalets ”arbetarledare” (vilka våra kamrater i Kanada nu skam till sägandes refererar till som ”det arbetande folkets parti”!), i stället för att hjälpa dem att frigöra sig från reformistiska illusioner och förrädare:

”Om vi inte är en revolutionär grupp, utan den revolutionära klassens parti, om vi vill draga med oss *massorna* (och därför utan riskerar vi att bli bara pratmakare), så måste vi för det första hjälpa

Henderson eller Snowden att slå Lloyd George och Churchill (eller riktigare t o m tvinga de förra att slå de senare, ty de förra fruktar sin seger!); för det andra hjälpa arbetarklassens majoritet att genom egen erfarenhet övertyga sig om att vi bar rätt, dvs, att hendersonarna och snowdenarna absolut inte duger någonting till, om de senares småborgerliga och förrädiska natur och deras oundvikliga bankrutt; för det tredje att bringa det ögonblick närmare, då på grund av att arbetarnas majoritet känner sig misräknad över hendersonarna det blir möjligt att Med allvarlig utsikt till framgång genast störta hendersonarnas regering ...

Det kommunistiska partiet föreslår hendersonarna och snowdenarna, ”On-H kompromiss”, en valkartell: låt oss gå gemensamt mot Lloyd Georges och de konservativas förbund ... men bibehålla *fullständig frihet* till agitation, propaganda och politisk verksamhet. Utan det sistnämnda villkoret får man naturligtvis inte gå med på något block, ty det skulle vara ett förräderi – fullständig frihet att avslöja Henderson, Snowden & Co bör de engelska kommunisterna lika absolut hävda och tillkämpa sig, som de ryska bolsjevikerna hävdade den (*under femton år, 1903-1917*) och tillkämpade sig den gentemot de ryska hendersonarna och snowdenarna, dvs. mensjevikerna.” (Lenin, ”Radikalismen Kommunismens barnsjukdom” i *Valda Verk II:29 s.429-31*)

Och vidare:

”Om jag framträder som kommunist och förklarar, att jag uppmanar folk att rösta på Henderson mot Lloyd George, så kommer man säkert att höra mig. Och jag kommer inte bara att kunna populärt klargöra, varför sovjeterna är bättre än parlamentet och proletariatets diktatur är bättre än Churchills diktatur (som döljer sig bakom den borgerliga ”demokratins” skylt), utan även att jag skulle vilja understödja Henderson med min röst på samma sätt som repet understödjer den hängde; – att ett närmande av hendersonarna till regeringsposterna på samma sätt kommer att bevisa att jag har rätt, på samma sätt kommer att draga över massorna på min sida, på samma sätt kommer att påskynda hendersonarnas och snowdenarnas politiska död, som det gått med deras meningsfränder i Ryssland och Tyskland.” (Ibid, 9.433)

Med andra ord: medan Lenin, som villkor för en uppmaning att rösta på Labour, satte ett samtidigt avslöjande av ledarna som värdelösa, småborgerliga, förrädiska och på väg mot en oundviklig bankrutt; medan han uppmanade de brittiska kommunisterna att utnyttja det gehör de kunde få från Labourarbetare till att sprida kommunistiskas propaganda för arbetardemokrati och sovjeter, mot parlamentariska och reformistiska så uppmanar den kanadensiska sektionen av 4:e Internationalen arbetarna att rösta på NDP men *avhåller sig* från denna revolutionära propaganda och stärker faktiskt reformismens inflytande över arbetarna, genom att framställa läget som om massorna kunde vinna en ”grundläggande förändring” och ”bryta” sig loss från kapitalismen som system” via en valseger för NDP. Hur dessa massor under sådana omständigheter skulle kunna bryta med reformismen efter att ha upplevt NDP-regeringens bankrutt, och hur de skulle kunna vinnas till den revolutionära marxismen förblir ett mysterium.

Tendensen i LSA-LSO:s valpolitik är tydlig. Den kan sammanfattas i en formel: svanspolitik i förhållande till reformismen.

16. Elektoralistisk svanspolitik

I första delen av detta dokument har vi redan uppehållit oss vid hur general Lanusses militärdiktatur beslöt sig för att övergå från den ökande repressionens politik till en politik som gick ut på att vrida massrörelsens uppmärksamhet mot elektoralistiska mål, och hur den försökte utnyttja den peronistiska fackförenings- och partibyråkratin, inkl. Juan Perón själv, i syfte att undanröja det i militärdiktaturens ögon främsta hotet: att de arbetande massorna i allt större antal skulle ge sig ut på gatan, att generalstrejkerna skulle bli halvt upproriska eller t o m upproriska generalstrejker och att kapitalismens och den borgerliga statens störtande på så sätt skulle bli en omedelbar möjlighet.

I just denna situation väljer kamrat Morenos grupp att göra deltagandet i de av Lanusse-regimen beordrade valen till sitt främsta omedelbara mål och till den huvudinriktning, som man föreslår massrörelsen. Det är naturligtvis inte principiellt fel att delta i borgerliga val ens under diktatoriska regimer, under bedrägliga valregler och under omständigheter där militären fortfarande har den verkliga makten – även den formella politiska makten i ett fast grepp. När allt kommer omkring deltog också bolsjevikerna i vissa Duma-val under det tsaristiska självhärskardömet. Inte heller är ett sådant ställningstagande i sig själv en principfråga. Om man överhuvudtaget skall delta, under vilka förutsättningar man skall delta, är helt och hållet en fråga om taktik, avhängig den konkreta analysen av den konkreta situationen i landet, styrkeförhållandet mellan de kämpande klasserna, massrörelsens behov, etc.

Men för att vara principiellt riktigt måste deltagandet i sådana val utnyttjas som ett medel att säga de arbetarna massorna sanningen. Att säga sanningen betyder inte att bara föra fram några ekonomiska krav och sprida allmän propaganda för socialismen, utan också att fördöma militärdiktaturens själva existens och avslöja den bedrägliga karaktären av de ”val”, som organiseras av militärdiktaturen. Att hålla tyst om diktaturens existens – under förevändning att man på så sätt kan få möjlighet till legal propaganda – är en oacceptabel eftergift för elektoralismen. Marx och Engels fördömde den i den tyska socialdemokratin, när detta parti höll tyst om det Tyska Rikets odemokratiska kejsarliga struktur för att uppfylla den reaktionära lagstiftningens krav. Bolsjevikerna krävde – i motsats till mensjevikerna inte bara en författning, utan när de deltog i valen till den fjärde Duman (1913) var deras första paroll: ”Ned med tsarismen. Leve den demokratiska republiken.”

När Verdad-gruppen sög upp resterna av Corrals ”Socialistiska Parti”, som helt saknade massinflytande och t o m medlemmar, enbart i syfte att få en legal bas för deltagandet i Lanusses val, publicerade den åtskilliga plattformar både för sin egen kampanj och sina förslag för massrörelsen. *Inte i någon* av dessa avslöjades valens bedrägliga karaktär – vilka t o m på många sätt bryter mot Argentinas officiella reaktionära borgerliga författning. Detta ledde till det sorgliga skådespelet när ”*Avanzada Socialista*” intervjuade fackföreningsledaren Tosco, som just släppts ut ur fängelset, och frågade honom vad han tyckte om idén om en arbetarlista i valen och av Tosco fick svaret att man först och främst måste säga att det var bedrägliga val. Trotskistor som får så elementär undervisning av en sympatisör till kommunistpartiet. Vilken förnedrande erfarenhet för kamrat Moreno!

Nyckelfrågan som *Avanzada Socialista* har tjuvat om utan uppehåll sedan Verdadgruppen (nu känd som PST) tog över Corrals PSA, är behovet av oberoende arbetarklasskandidater i de kommande valen. Vi upprepar att det inte är principiellt felaktigt med ett sådant tema för propagandan. Men huruvida det hör eller inte bör göras till huvudaxeln för de revolutionära marxisternas politiska verksamhet beror helt och hållet på den objektiva situationen och klasskampens dynamik. Kommunistiska Internationalen drömde inte om att göra det till en huvudfråga i Tyskland eller Italien 1919 eftersom den centrala fråga som uppkom på det stadium klasskampen i dessa länder då hade nått inte var frågan om oberoende arbetarklasspolitik kontra arbetare som stöd för borgerliga partier, utan frågan om den socialistiska revolutionen, dvs, revolutionär kontra reformistisk politik. Man kan knappat föreställa sig Trotskij förklara för de franska arbetarna i april 1936 eller för de spanska arbetarna i januari 1936 att nyckeln till lösningen av deras problem låg i bildandet av en ”arbetarnas socialistiska pol” i de kommande valen (som hölls under en borgerlig demokrati, som var mycket friare och mer avancerad än den i dagens Argentina). Under sådana omständigheter är det de revolutionära marxisternas uppgift att öka massornas misstroende mot de borgerliga valen och de borgerliga parlamenten, att förklara för dem att deras huvudinriktning måste vara mot utomparlamentarisk massaktivitet inte bara för omedelbara ekonomiska krav utan också för lösningen av deras politiska problem.

Felbedömningen av den objektiva situationen i Argentina och klasskampens dynamik, som kamrat Morenos fraktion och senare hans självständiga organisation gjorde sig skyldig till 1967-68, framgår enligt vår åsikt på ett ganska avslöjande sätt genom det faktum att han under nuvarande omständigheter – när han själv betecknar situationen som förrevolutionär – gör frågan om oberoende arbetarklasskandidater i en ruttande militärdiktators bedrägliga val, och inte frågan om hur man skall störta diktaturen (hur man skall generalisera alla Cordobazos till en Argentinazo), till huvudaxeln för sin politiska verksamhet.

Så sent som den 18 maj 1970 kommenterade *La Verdad* diktaturens olika eftergifter till massorna på följande sätt:

”Säkert är att den med dessa åtgärder försökte isolera och för några månader bromsa upp mobiliseringarna, som hade kommit in i en explosiv fas. Men som vi upprepade gånger sagt i vår tidning, befann sig arbetarklassen inte alls på återtag utan fortsatte sitt uppsving, lärde sig av erfarenheterna från maj, juni och september (1969) och började ta itu med de två stora uppgifter som måste lösas för att nästa *Cordobazo* skall kunna bli ett segerrikt uppror i hela landet: att vinna över proletariatet i Buenos Aires och resten av landet till mobiliseringens sida och att från grunden bygga upp ett ledarskap för klassen, att ersätta, de förrädiska byråkraterna och leda arbetarklassen och folket i den skoningslösa kampen mot regeringen och arbetsköparna.

Även om formuleringarna är ofullständiga, så innehåller de en mycket riktigare inriktning än vändningen mot en ”arbetarnas socialistiska pol” i valen. Hur kan det komma sig att Argentina var moget för ett generaliserat uppror i maj 1970 och inte längre i början av 1972? Men det är en fråga om principer att visa arbetarklassen på nödvändigheten att organisera sig självständigt i förhållande till borgarklassens alla politiska partier och apparater. Att proklamera denna riktiga princip är välkommet. Man skulle därför tendera att hålla med det av kamraterna Moreno och Lorenzo skrivna minoritetsdokumentet när det slår fast:

”Samtidigt utgör massornas illusioner om Perón och peronismen en ständig fara för vår egen rörelse, eftersom våra led inte kan isoleras från miljön vilken de arbetar. Detta nödvändiggör en absolut klarhet i fråga om peronismens natur och ständig vaksamhet inför dess lömskhet.

PRT(La Verdad) inser klart detta problem till följd av dess rika erfarenhet av massarbete i organisationer dominerade av peronismen. PRT (La Verdad) undervisar sina medlemmar i den marxistiska traditionen att kräva arbetarrörelsens självständighet gentemot alla slags block med den nationalistiska bourgeoisin. Just på grund av den öppning som uppkommit på valfronten,” betonar PRT(La Verdad) sitt motstånd mot varje populistisk, nationalistisk eller folkfrontsliknande gruppering, som försöker avlänka arbetarna från självständigt politiskt handlande och rösta för borgerliga kandidater, som fallet var med Frente Amplio i Uruguay och Unidad Popular i Chile.” (*Argentina och Bolivia – Ett bokslut* sid 28)

Men bläcket hade knappt torkat på de duplicerade kopiorna av kamraterna Morenos och Lorenos utkast som lämnades till IEC i december 1972, när Perón återvände till Argentina och möttes av massornas entusiasm, som man lätt kunde ha förutsett. Verdad-gruppen gav genast efter för det peronistiska masstrycket, tvärtemot alla sina högstämda och principfasta proklamationer. Den 15 november 1972 kom *Avanzada Socialista* ut med en rubrik som tänkte hela första sidan: ”GENERAL PERÓN: Låt honom föreslå en kampplan och 80% (sic) arbetarkandidater.” Tidningens viktigaste artikel, under denna rubrik, slutar som följer:

”Det finns peronistiska kamrater som, även om de erkänner denna fara (att Perón gör gemensam sak med CGT:s högerbyråkrati under Ricci – EG), säger att Perón har tvingats in i denna ställning, att han har omringats av fackbyråkraterna och av Campora och Osindi. Vi tror att detta tyvärr inte är sant och att Perón i grunden försvarar arbetsköparna och medvetet accepterar överenskommelsen. Men även om dessa kamrater hade rätt och vi fel, så kan *arbetarrörelsens* väg bara vara följande:

Låt oss av Perón kräva en kampplan för en löneökning på 50.0000 och en minimilön på 120.000, som justeras varannan månad, och en kampplan mot arbetslösheten:

Låt oss kräva att han håller 80% av Partido Justicialistas (Peróns parti – EG) kandidaturer öppna, så att arbetarna själv kan välja sina kandidater!

Om felet inte ligger hos Perón, hjälper vi honom därigenom att, bryta byråkraternas omfamning. Om läget olyckligtvis är sådant vi tror att det är, måste arbetarna själv tvinga genom kampplanen och arbetarkandidaterna.”

Det räckte alltså att Perón gjorde en kort resa till Argentina, för att alla storstilade löften om arbetarklassens självständighet skulle glömmas bort och för att 80% arbetarkandidater på Justicialistapartiets lista – som står för klassarbete och borgfred och aldrig haft någon marxistisk, socialistiskt, för att inte säga revolutionär, kommunistisk punk på sitt program – skulle framställas som den ”enda vägen för den argentinska arbetarrörelsen”. Logiken i svanspolitiken, och i den elektoralistiska svanspolitiken, är sannerligen sträng:

Detta är inte någon enstaka tillfällighet i Moreno-gruppens historia. Vi har ett annat exempel på kamrat Morenos dilettantiska fuskande med elektoralistiska folkfronter: fallet med gruppen i Uruguay (PRT-U) som deltog i den beryktade Frente Amplio i de allmänna valen 1971. Den till TEO i december 1972 överlämnade minoritetstexten innehåller några förlägnings satser om detta, vilka bör kallas förvrängning av fakta genom utelämnande.

Medan textens författare helt riktigt påminner oss om att kamrat Hansen skrev – en ganska mild – kritik av denna opportunistiska manöver, så underlåter de att nämna:

- a) att 4:e Internationalens Förenade Sekretariat utan vidare fördömde denna form av klassarbete, som innebar att man uppmanade Uruguays arbetare att välja den borgerliga generalen Serengi till republikens president.
- b) att PRT-U leddes av en medlem av Verdad-gruppens centralkommitté – en ”erfaren kader” i den av kamrat Moreno ledda organisationen, enligt den senares uttalande på TEC-mötet i december 1972.
- c) att La Verdad öppet stödde denna opportunistiska manöver innan, under och efter händelsen samt, vad vi vet, aldrig korrigerade sitt misstag öppet.
- d) att det viktigaste försvaret för att en grupp som sade sig vara trotskistisk deltog i en folkfront tillsammans med en av de största borgerliga grupperingarna i Uruguay var att det hade varit ”tekniskt omöjligt” att föra fram ”trotskistiska kandidater” i valen utan att stödja Frente Amplios lista. Detta är ytterligare ett typiskt exempel på elektoralistisk svanspolitik, där deltagandet i valen blir ett mål i sig själv, som uppförstoras tills det tar överhanden över programmatiska principfrågor. Exakt samma elektoralistiska bekvämlighetsargument användes faktiskt av POUM 1936, för att rättfärdiga dess deltagande i den spanska folkfronten – vi vet alla med vilket katastrofalt resultat.

16. Svanspolitiken en ny ”stadieteori” för revolutionen

Tendensen till opportunistisk svanspolitik i den kanadensiska sektionen har inte bara tagit sig uttryck i dess inställning till socialdemokratien, utan också i dess inställning till den nationella frågan i det egna landet. I *Liberation* av sept/okt 1972, LSO:s organ, finner vi följande uttalande signerat av kamrat Alain Beiner angående en nyligen inträffad splittring i LSO:

”I Motsats till Lenins och Trotskijs inställning till ett förtryckt folks nationella kamp, vägrade tendensen ge ovillkorligt stöd till den quebecska nationalismen. Tendensen accepterade inte teorin om den permanenta revolutionen, som formulerades av Trotskij och bekräftades av den ryska revolutionen; enligt vilken den nationella bourgeoisin i en förtryckt nation (som Québec) på grund av sitt beroende av världsimperialismen är oförmögen att bryta alla band med denna, för att leda en

nationell befrielsekamp mot det utländska förtrycket till ett lyckligt slut. För tendensen var ”faran” att bourgeoisin och dess partiet (som PQ) ”lätt skulle kunna binda upp” nationalismen och den nationella kampen i Québec större än den nationella befrielsekampens verkligt revolutionära betydelse,”

Vi tänker längre fram ta itu med den fullständigt icke-leninistiska identifieringen av ”nationell frigörelse” eller ”nationernas rätt till självbestämmande” med ”nationalism”. Låt oss först klargöra vad som är programmatiskt felaktigt i kamrat Beiners sammanfattning av vad han tror vara Trotskijs teori om den permanenta revolutionen, vilket i själva verket är en revidering av ifrågavarande teori.

Är det sant att den nationella bourgeoisin är oförmögen att *bryta alla band med imperialismen och därför* inte kan leda en framgångsrik kamp mot utländskt *förtryck*, eftersom den är beroende av imperialismen? Det är fullständigt felaktigt. Kampen mot nationellt förtryck är ingen antikapitalistisk kamp. Det är en kamp för ett borgerligt-demokratiskt krav. Det världskapitalistiska systemets existens är inte ett oöverkomligt hinder för frigörelsen från nationellt förtryck, under imperialismens förutsättningar. Just i debatten med Rosa Luxemburg om stödet till förtryckta nationaliteters rätt till självbestämmande, betonade Lenin faktiskt att det inte var omöjligt att uppnå denna rätt med kamp, innan världsimperialismens störtande. Alltifrån det av Lenin nämnda norska exemplet till Polen och Finland som vann sin nationella självständighet 1918, till de tidigare koloniala länderna i Asien och Afrika som uppnått självständighet efter 1947, bekräftar det tjugonde århundradets historia faktiskt att det inte är nödvändigt att ”bryta alla band med imperialismen” för att undanröja utländskt nationellt förtryck.

Kampen mot nationellt förtryck blir under imperialismen – särskilt i den ruttnande imperialismens epok – naturligtvis allt svårare i globala skala. Nya former av nationellt förtryck uppkommer ständigt, t o m när de gamla delvis eliminerats. Där utländskt *nationellt förtryck* elimineras, kvarstår och ökar den utländska *ekonomiska utsugningen*. Den nationella bourgeoisins oförmåga att påbörja en kumulativ industrialiseringsprocess gör det ofta omöjligt att skapa en nationell marknad och därmed att skapa en klassisk nation i ordets historiska betydelse. Men allt detta reser frågor som sträcker sig långt utanför det ”utländska nationella förtryckets” område.. Att säga att Indien, Indonesien eller Nigeria, för att inte tala om Brasilien, Argentina, Finland eller Turkiet, i dag är länder där imperialismens *utländska nationella förtryck* härskar vore uppenbarligen missvisande.

Trotsky påstod aldrig att den ”nationella” bourgeoisin i ett efterblivet land i imperialismens epok är oförmögen att *påbörja* en kamp för *några* av den borgerligt-demokratiska revolutionens historiska krav. Tvärtom betonade han gång på gång att det var nästan oundvikligt att en sådan kamp inleddes under borgerlig eller småborgerlig ledning. Detta var fallet inte bara i Polen och Finland, utan i nästan alla koloniala länder i Asien och Afrika. Där han med kraft motsatte sig den ”marxistiska ortodoxin”, såsom den fram till 1906 representerades av hela den internationella socialdemokratin, var i sin förståelse av att det var ett grundläggande fel att *särskilja* olika revolutionära uppgifter som om de uppträdde i olika på varandra följande stadier av masskampen. Teorin om den permanenta revolutionen föddes ur upptäckten av den ojämna och kombinerade utvecklingens lag, dvs. lagen om *kombinationen av uppgifter*, som massorna i ett efterblivet land ställs inför samtidigt under imperialismens villkor.

Upptäckten av denna lag om den ojämna och kombinerade utvecklingen är ett resultat av en analys av summan av de sociala och ekonomiska förhållanden, som råder i dessa länder i det tjugonde århundradet. Den nationella bourgeoisin är inte bara bunden till imperialismen utan också till godsägar-, penningutlånar- och kompradorklassen. Den nationella frågan är inte den

enda nyckelfråga för den borgerligt-demokratiska revolutionen, som fortfarande inte är uppfylld i det tjugonde århundradets efterblivna länder. Förutom frågan om de arbetande massornas demokratiska politiska rättigheter och inledningen av en kumulativ industrialiseringsprocess, har vi den avgörande frågan om den agrara revolutionen. Men när bonde-massorna reser sig för att störta alliansen mellan godsägarna, ockrarna och handelsmännen, angriper de inte bara ofta även den ”nationella bourgeoisins” egendom (kapitalinvesteringar), utan de skapar också en revolutionär situation i landet som utmanar de besuttna klassernas välde i allmänhet och tar därigenom del i proletariatets utmaning mot den nationella bourgeoisins privategendom.

Alla dessa orsaker måste adderas till den nationella bourgeoisins förbindelser med imperialismen, för att man skall kunna förstå varför den förvisso kan *inleda* kampen för *några* av den borgerligt-demokratiska revolutionens krav, men inte fullborda *alla*, i synnerhet inte den agrara revolutionen och brottet med den kapitalistiska världsmarknaden som en nödvändig förutsättning för en kumulativ industrialiseringsprocess. Dessutom: eftersom den fruktar böndernas och arbetarnas massresningar och eftersom den revolutionära processen – även om den börjar kring krav på nationell självständighet – oundvikligen kommer att leda massor av bönder och arbetare till kamp för sina egna omedelbara och historiska klasskrav, kommer den ”nationella” bourgeoisin oundvikligen att gå över till kontrarevolutionens läger i ett visst stadium av kampen. Valet revolutionen står inför i ett efterblivet land därför antingen kontrarevolutionens seger, om den nationella bourgeoisin behåller ledningen – och i så fall förblir viktiga delar av den borgerligt-demokratiska revolutionens historiska uppgifter ouppfyllda – eller proletariatets och det självständiga revolutionära partiets erövring av hegemonin i den revolutionära kampen (dvs, hegemonin över de småborgerliga massorna på landsbygden och i städerna). I så fall kan revolutionen segra. Genom upprättandet av proletariatets diktatur i förbund med fattigbönderna kommer den att kombinera det fullständiga förverkligandet av den borgerligt-demokratiska revolutionens uppgifter med genomförandet av den proletärt-socialistiska revolutionens viktigaste uppgifter.

Hela denna analys av konkreta sociala krafter och deras inbördes sammanhang beror ytterst just på en *vägran att särskilja* något stadium av ”nationell frigörelse” från ett senare ”stadium” av agrar revolution och ett ännu senare stadium av ”arbetarklassens självständiga kamp”. Huvudinnehållet i den permanenta revolutionens teori härstammar från förståelsen av att alla dessa uppgifter är *kombinerade och sammanflätade* alltifrån den revolutionära processens inledning, som ett resultat av den verklighet och de klassförhållanden som råder i dessa länder.

Det var Kominterns ledning under Stalin och Bucharin som formulerade teorin om ett ”första stadium av kamp för nationell frigörelse”, där den utländska imperialismen antogs vara ”huvud”fienden och där arbetarnas kamp mot kapitalistisk egendom och böndernas kamp mot utsugarnas klassförbund *därför* måste underordnas det ”gemensamma och mest angelägna målet”, nämligen att uppnå nationell självständighet. Revolutionära marxister förkastar denna mensjevnikiska stadieteori inte endast eller huvudsakligen för att de betonar den nationella bourgeoisins oförmåga att verkligen uppnå nationell självständighet gentemot imperialismen, oberoende av de konkreta omständigheterna. De förkastar den för att de vägrar skjuta upp böndernas och arbetarnas resningar för sin egna klassintressen till ett senare stadium. Dessa resningar kommer oundvikligen att uppstå spontant parallellt med den nationella kampen efterhand som denna utvecklas och det hela kommer mycket snabbt att kombineras till ett gemensamt och skiljaktigt program i massornas medvetande.

Den stalinistiska linjen gentemot den koloniala revolutionen var att det efter 1945 har varit ett ”stadium av kamp för nationell frigörelse”, som antas lösa den borgerligt-demokratiska revolutionens problem, liksom det fortfarande är allmängods i den stalinistiska teorin att den

”borgerligt-demokratiska revolutionen” i Ryssland fullbordades i februari 1917 och därmed öppnade vägen för den ”socialistiska oktoberrevolutionen”, Trotskij och trotskisterna förkastar kategoriskt denna ”stadie”-teori. Den borgerligt-demokratiska revolutionens uppgifter kan lika lite inskränkas till frågan om nationell självständighet eller avlägsnandet av det utländska nationella förtrycket som de kan delas upp på olika stadier. Det vet på grund av att februarirevolutionen inte löste den agrara frågan, trots att tsaren störtades, som oktoberrevolutionen blev objektivt möjlig, dvs. proletariatet isolerades inte från böndernas överväldigande majoritet. Det är på grund av att den agrara frågan ännu inte lösts i något av de halvkoloniala länder som uppnådde nationell självständighet efter andra världskriget, som upprättandet av proletariatets diktatur i förbund med fattigbönderna förblir ett realistiskt perspektiv, trots att proletariatet är en minoritet.

Därför är det minst sagt förvillande att framställa en revolution i ett efterblivet land – det må vara den algeriska, kubanska, vietnamesiska, palestinska eller arabiska revolutionen – som en ”kamp för nationell frigörelse”. Det trotskistiska sättet att se på dessa revolutionen är som *permanenta revolutioner* där kampen för nationell frigörelse, för den agrara revolutionen, för massornas fulla demokratiska rättigheter och för försvaret av arbetarklassens klassintressen är *fullständigt kombinerade och sammanflätade*, oberoende av vilken aspekt av kampen som förefaller vara i förgrunden (och mycket ofta sammanfaller inte det yttre skenet och verkligheten. I Sydvietnam, för att ta det mest slående exemplet, har böndernas kamp för frigörelse från utsugarna antagligen mobiliserat fler människor och täckt större områden sedan början på 50-talet än kampen mot den utländska kontrarevolutionära imperialistiska interventionen).

Om vi förkastar alla stadieteorier även i efterblivna koloniala och halvkoloniala länder, så måste vi förkasta dem desto mer i avancerade imperialistiska länder, där det nationella förtryckets problem är olösta eller uppkommer på nytt. Som Trotskij påpekade i *Övergångsprogrammet* måste ett revolutionärt program, t o m fascistiska länder, baseras på *klasskampens dialektik* och inte på den politiska överbyggnadens tillfälliga aspekter:

”Detta betyder naturligtvis inte att 4:e Internationals förkastar demokratiska paroller som ett medel att mobilisera massorna mot fascismen. Tvärtom, sådana paroller kan spela en viktig roll i vissa ögonblick. Men de demokratiska formlerna (pressfrihet, organisationsrätt, m m) innebär för oss inget annat än tillfälliga eller episodiska paroller i *proletariatets självständiga rörelse* och inte en demokratisk snara som bourgeoisins agenter fäster kring proletariatets hals (Spanien!). Så snart rörelsen antar masskaraktär, kommer de demokratiska parollerna att sammanflätas med övergångsparoller; vi kan anta att fabrikskommittéer kommer att uppstå, innan de gamla uvarna rusar iväg från sina ämbetsrum för att organisera fackföreningar....”

Varken i imperialistiska länder med en fascistisk regim eller i imperialistiska länder, som i den ruttnande borgerliga demokratins epok upplever tecken på förtryckta nationella minoriteter inom sina gränser, kan det finnas något ”stadium” av ”demokratisk revolution”, av ”nationell frigörelse”, skiljt från och oberoende av det allmänna uppsvinget för proletariatet, som utgör befolkningens flertal i dessa länder. De ”demokratiska formlerna” (och nationell frigörelse är en demokratisk formel) sammanflätas med proletära, objektivt socialistiska mål, *så snart rörelsen antar masskaraktär*. Erfarenheterna från Québec bekräftar på ett beundransvärt sätt Trotskijs förutsägelse: så snart en betydande (fast fortfarande minoritets-) sektor av Québecs arbetarklass drogs in i omfattande massaktioner, antog massrörelsens karaktär allt tydligare definierade proletära, dvs. objektivt revolutionärt socialistiska aspekter.

De statsanställda tjänstemännen organiserade en generalstrejk i maj 1972. Exempel på arbetarkontroll – antagligen de mest avancerade någonsin i Nordamerika uppkom. Arbetarna intog och ockuperade m radiostationer och omvandlade dem till vapen för strejkpropagandan. Till och med en hel stad hölls av arbetarna i 48 timmar. Men redaktörerna för *Liberation* av

juli/avg 1972, som var fångna i sitt återfall till en ny version av stadieteorin, presenterar i en stor rubrik smått ironiskt generalstrejken som ett exempel på ”quebecarnas kamp för nationell frigörelse” på samma nivå och i samma anda som ”patrioternas revolt”... 1837!

Det finns ingen ursäkt för att kamrat Mills grupp bröt sig ur LSA-LSO. Enligt vår åsikt måste kamrater som har allvarliga meningsskiljaktigheter med majoritetslinjen i sina nationella sektioner kämpa för sina politiska åsikter inom dessa sektioner.

Men efter att detta sagts, kräver objektiviteten att man otvetydigt slår fast att kamrat Mill har visat sig ha rätt gentemot den kanadensiska sektionens majoritetsledning, vad gäller båda de fall där han skiljde sig från den på den nationella frågan. Han krävde att sektionen skulle ta upp kravet på ett självständigt Québec flera år innan ledningen kom fram till detta ställnings-tagande. Därefter krävde han att ledningen skulle erkänna klasskampens dynamik i Québec, som han helt riktigt insåg var den mest avancerade i Nordamerika, och att den i sin propaganda och agitation alltmer skulle kombinera socialistiska krav med de nationella.

I det första fallet vägrade sektionens ledning envist att föra fram självständighetsparollen ända till just innan en massrörelse för självständighet bröt ut, I det andra fallet envisades sektionens ledning med att koncentrera sig på språkfrågan, trots en generalstrejk med 200.000 arbetare och uppkomsten av arbetarkontroll.

I båda fallen är orsaken till misstagen tydliga: svanspolitik. LSA-LSO:a majoritetsledning väntade tills massorna redan tydligt hade visat upp en viss ”stämning”, innan de var beredda att anpassa sina paroller till denna stämning. Detta är minst sagt en egendomlig tillämpning av begreppet ett ”leninistiskt avantgardeparti”. Borde inte den viktigaste kvalitén som utmärker trotskister i massrörelsen vara att de förstår och talar om i vilken riktning massrörelsen måste utvecklas genom sin objektiva logik och de historiska klassintressen som den företräder, snarare än att de väntar tills «max massorna spontant upptäcker denna logik och börjar handla därefter, och först då vågar framlägga den för massorna?

I sitt så kallade ”handlingsprogram” från juli 1972, som LSO:s ledning aldrig officiellt tagit avstånd från, drivs återgången till en ny upplaga av den mensjevikiska ”stadieteorin” för revolutionen i Québec till sin logiska slutpunkt. Programmet kulminerar i kravet på en ”demokratisk republik”, komplett med en ritning över hur man skall organisera den borgerliga demokratin i Québec (med en president, en nationalförsamling, o s v).

Och detta under omständigheter där, som samma ISO-ledning erkänner, ”Québecs bourgeois och regering sedan 1970 gjort de våldsammaste angreppen mot arbetarklassens levnadsstandard och rättigheter” (”Utkast till resolution om Québec” underställd LSA-LSO:s Politiska Kommitté, LSA-LSO:s diskussionsbulletin, december 1972 s.6).

Trotskisterna i Québec skall tydligen inte koncentrera sina angrepp mot bourgeoisins våld-amma attack mot arbetarnas intressen, utan på de ”nationella förrädarnas”, bourgeoisins, ”oförmåga” att bryta sig loss från imperialismen och skapa en självständig borgerlig stat av det franska Québec. Detta är svanspolitikens logik: en ny ”stadieteorin” för revolutionen.

17. Svanspolitik i förhållande till småborgerlig nationalism

LSA-ISO:s misstag angående den nationella frågan har en annan aspekt som tar sig uttryck i kamrat Beiners ovan citerade artikel. Det gäller identifieringen av rätten till nationellt självbestämmande och masskampen kring denna rätt, dvs konkreta krav och paroller som uttrycker den, med ”nationalism”. Denna identifiering leder kamrat Beiner till det orimliga påståendet att ”Lenins och Trotskijs inställning” innebär ”ovillkorligt stöd till den quebecska nationalismen” (eller till varje förtryckt nations nationalism). Det är absolut inte sant.

I alla sina grundläggande skrifter om den nationella frågan firat både Lenin och Trotskij en klar skiljelinje mellan marxisternas plikt att försvara rätten till självbestämmande för nationer som inte vill stanna kvar inom en given borgerlig stats gränser – annars skulle marxister bli objektiva medhjälpare till annexionism – och den principfasta opposition de måste vidhålla gentemot den borgerliga eller småborgerliga nationalismen. Nationalismen är en ideologi, ideologin om nationell solidaritet oberoende av religiösa, etniska eller sociala skillnader. Denna ideologi spelade en progressiv roll huvudsakligen under 1500-, 1600- och 1700-talen, dvs. i den borgerligt-demokratiska revolutionens klassiska period under den förindustriella eran, när bourgeoisin historiskt sett var en revolutionär klass. Den var ett kraftfullt ideologiskt och politiskt vapen mot två reaktionära sociala krafter: de partikularistiska feodala eller halvfeodala krafterna, som motsatte sig en integrering i moderna nationer; infödda eller utländska absolutistiska monarker med bispringare, som motsatte sig denna företeelse med ännu större desperation. I och med den kapitalistiska industrins utveckling under 1800-talet, förlorar nationalismen gradvis sin progressiva karaktär. Den triumferande bourgeoisin använder nu denna ideologi allt mindre mot de snabbt försvinnande förkapitalistiska reaktionära sociala krafterna och allt mer mot sina utländska kapitalistiska konkurrenter (eller ännu värre: mot andra nationer vars territorium den brutalt vill införliva med sin egen ”hemmamarknad”) och mot arbetarklassen. Man manar till ”nationell solidaritet” för att stympa den proletära klasskampens uppsving.

I imperialismens epok blir nationalismen som regel reaktionär, antingen den är ”rent” borgerlig eller småborgerlig till sin karaktär. Den världsomfattande idén om arbetarklassens *självständiga* organisering, om proletariatets och fattigböndernas självständiga klassmål i klasskampen, om den *internationella klassolidariteten mellan arbetarna i alla länder* och av alla nationaliteter, står i motsättning till idén om nationell solidaritet eller nationell intresse-gemenskap. I bästa fall – när det förs fram i förtryckta nationer – är det en inskränkt, småskuren ersättning och täckmantel för den permanenta revolutionens program, dvs. nationell och social frigörelse. I de flesta fall – när det förespråkas av kapitalistklassen eller dennas ideologiska representanter – är det en helt och hållet bedräglig och mystifierande ideologi, som hindrar eller försenar arbetarnas och fattigböndernas självständiga klassorganisering och klasskamp.

Både sekterister och opportunisterna underlåter att dra denna avgörande skiljelinje mellan kampen för nationellt självbestämmande och den nationalistiska ideologin. Sekterister vägrar stödja kampen för nationellt självbestämmande under förevändningen att dess ledare – eller den fortfarande dominerande ideologin bland dess kämpar – är nationalism. Opportunisterna vägrar bekämpa borgerliga eller småborgerliga nationalistiska ideologier under förevändning att kampen för nationellt självbestämmande, där denna ideologi dominerar, är progressiv. Den riktiga marxist-leninistiska inställningen är att kombinera stödet till kampen för nationellt självbestämmande, inklusive alla konkreta krav som uttrycker denna rätt på det politiska, kulturella och språkliga området, med kampen mot borgerlig och småborgerlig nationalism.

Detta principiella motstånd mot nationalismen innebär inte ett likhetstecken mellan de förtryckande nationernas nationalism – banditernas nationalism, som Trotskij brukade kalla den – och de förtryckta nationernas nationalism. Det ålägger i synnerhet de kommunister som är en del av den förtryckande nationen plikten att koncentrera sina angrepp mot den egna förtryckande bourgeoisin, och att lämna kampen mot de förtrycktas småborgerliga nationalism till de kommunister som är en del av de förtryckta nationaliteterna. En annan inställning – för att inte tala om vägran att stödja kampen för nationellt självbestämmande under förevändningen, att den leds av nationalisterna – blir objektivt ett stöd till imperialistiska, annexionistiska eller rasistiska förtryckare. Men alla dessa synpunkter innebär inte att de förtryckta nationaliteternas revolutionära marxister skall skänka den borgerliga eller

småborgerliga nationalismen sitt stöd, allra minsta ett ”ovillkorligt stöd”. När allt kommer omkring diskuterade både Alain Beiner och Michel Mill de *quebecska* trotskisternas inställning och inte anglo-kanadensiska revolutionära marxisters inställning.

Lenins ställningstagande i denna fråga är otvetydigt. I sitt viktigaste bidrag till den nationella frågan, artikeln från 1914 om ”Nationernas självbestämmanderätt”, slår Lenin klart fast att ”arbetarna är fientligt sinnade mot all nationalism” (s.434). Han säger att det är omöjligt att marschera framåt mot vårt klassmål, socialismen utan att ”bekämpa varje form av nationalism” (s.436). Han betonar att proletariatet för att kämpa mot den kapitalistiska utsugningen måste stå främmande för alla former av nationalism, inklusive de förtryckta nationernas (s.448). Han avslutar sin artikel med att säga att proletariatet har den dubbla uppgiften att kämpa för nationellt självbestämmande och mot alla nationalism (s.480). Man förbiser ofta att medan Lenin klandrar Rosa Luxemburg för att hon inte accepterade att de ryska marxisterna skulle proklamera och stödja rätten till självbestämmande för de polska, finska, georgiska och andra nationaliteter som förtrycktes av tsarismen, hyllar han henne för att hon som polsk marxist bekämpade den polska nationalismen (s.454, 458). (Alla referenser är till den franska utgåvan av Lenins verk, vol. 20, Editions Sociales, Paris 1959.)

I sin nästa större artikel ägnad samma fråga, som skrevs mitt under det första imperialistiska kriget (”Resultat av diskussionen om rätten till självbestämmande”, oktober 1916), håller Lenin fast vid samma inställning. Och i hans sista större bidrag till frågan, som är av programmatiskt värde, hans ”Tesar om den nationella och koloniala frågan”, skrivna för Kominterns 2:a kongress, läser vi följande belysande avsnitt:

”Det kommunistiska partiet, såsom den medvetna företrädaren för proletariatet i kamp mot bourgeoisins ok, får inte betrakta abstrakta och formella principer som nyckelpunkten i den nationella frågan, utan: 1) en klar uppfattning av de historiska och ekonomiska omständigheterna; 2) ett klart särskiljande av de förtryckta klassernas, arbetarnas och de utsugnas, intressen från den allmänna uppfattningen av de s.k. nationella intressena, som i verkligheten betyder de härskande klassernas intressen; 3) en lika klar och precis åtskillnad mellan de förtryckta, beroende, underkastade nationerna – och de förtryckande och utsugande nationerna, som åtnjuter alla rättigheter, tvärtemot det borgerliga och demokratiska hyckleriet som med stor omsorg döljer underkuvandet av den överväldigande majoriteten av världens befolkning under en minoritet av rika kapitalistiska länder genom den finansiella och koloniala makten (som är specifik för det imperialistiska finanskapitalets epok).

Erkännande av internationalismen i ord och ersättande av den i handling med småborgerlig nationalism och pacifism, i all propaganda, agitation och i det praktiska arbetet, är mycket vanligt inte bara bland den andra Internationalens partier, utan också bland de som har utträtt ur den och ofta t o m bland partier som nu kallar sig kommunistiska. Småborgerlig nationalism proklamerar det rena erkännandet av nationernas jämlikhet, och inget mer, som internationalism. Också bortsett från det faktum att erkännandet är rent verbalt, bibehåller den småborgerliga nationalismen den nationella egoismen intakt...

I de förtryckta länderna finns det två rörelser, som varje dag avlägsnar sig allt längre bort från varandra: den första är den borgerligt-demokratiska nationalistiska rörelsen som har ett program för politiskt oberoende och borgerlig ordning; den andra är de fattiga och efterblivna böndernas och arbetarnas rörelse för sin befrielse från alla former av utsugning.

Den första försöker leda den andra och har ofta lyckats i viss utsträckning. Men den Kommunistiska Internationalen och de partier som ingår i den måste bekämpa denna tendens och försöka utveckla oberoende klasskänslor hos de arbetande massorna i kolonierna.”

Trotskij sätter i likhet med Lenin stödet till krav på nationellt självbestämmande i motsats till plikten att bekämpa nationalismen (t.ex. ”Den ryska revolutionens historia”, vol.2, s.357 i den tyska utgåvan). I skrifterna om den spanska revolutionen finner vi åtskilliga gånger att han

betonar att de spanska marxisterna måste stödja de baskiska och katalanska nationaliteternas rätt till självbestämmande, samtidigt som han hårt angriper kommunistpartiets högerinriktade ”Katalanska Federation”, vilken senare, efter sitt brott med stalinismen, ändrade namn till ”Arbetar- och Bondeblocket” och slutligen gick samman med majoriteten av den spanska Vänsteroppositionen för att bli huvudstyrkan i POUM, som föddes ur detta sammangående. Trotskij överöste dessa högeropportunisters ”katalanska nationalism” med förakt.

Den materialistiska grundvalen för denna kamp mot den samtida nationalismen klargörs på ett beundransvärt sätt av Trotskij i följande avsnitt:

”Uppgiften att uppnå fullständigt nationellt självbestämmande och fredligt samarbete mellan alla europeiska folk kan bara lösas på basis av Europas ekonomiska enande, ett Europa renat från borgerligt styre...

Man måste redan nu klart förstå att de försenade revolutionerna i Asien och Afrika inte kan inleda en ny epok av renässans för nationalstaten. Koloniernas frigörelse kommer inte att bli något annat än en väldig episod i den socialistiska världsrevolutionen, på samma sätt som den försenade demokratiska omvälvningen i Ryssland – som också var ett halvkolonialt land – inte blev något annat än inledningen till den socialistiska, revolutionen.” (”War and the Fourth International”, *Writings of Leon Trotsky 1933-34*, s.305,306)

Detta leninistiska motstånd mot nationalismen är inte någon abstrakt och formell princip. Som Lenin visar, utgår det från en ”klar uppfattning av de historiska och ekonomiska omständigheterna”. Därför kan det finnas vissa undantag till regeln på grund av exceptionella ”historiska och ekonomiska omständigheter”, dvs. förtryckta nationaliteter som ännu inte har en egen härskande klass, eller bara har ett så ynkligt embryo till en bourgeoisie att det, så långt man kan förutsäga, är uteslutet att detta embryo verkligen skulle kunna bli en härskande klass, utan att den imperialistiska strukturen faller sönder fullständigt. De bästa exemplen på sådana undantag är de svarta och chicanona i USA. Vi skall behandla dessa nationaliteter mer ingående i textens sista avsnitt.

Men det är uppenbart att varken Québec, Katalonien, det baskiska landet, Indien, Ceylon eller den arabiska nationen kan klassificeras som undantag. Alla dessa nationer har sin egen borgarklass. Många har t o m sin egen halvkoloniala borgerliga stat. Att stödja dessa nationaliteters nationalism under förevändning att man skall stödja antiimperialistisk befrielsekamp, eller att försvara doktrinen att ”konsekvent nationalism” automatiskt leder till en kamp för proletariats diktatur, innebär att förlora den ”klara uppfattningen av de historiska och ekonomiska omständigheterna”, att tappa bort klasstrukturen, klassbesluten och de oförsonliga klassmotsättningarna inom dessa nationer, som imperialismens nationella förtryck eller ekonomiska utsugning inte på något sätt eliminerar, utan tvärtom i viss mening skärper jämfört med vad som händer icke-förtryckta nationer. Att försvara tanken på ett ”ovillkorligt stöd till quebecsk nationalism, arabisk nationalism, indisk nationalism eller ceylonesisk nationalism, är att avvärja dessa länders arbetare och fattigbönder i deras klasskamp mot sin egen bourgeoisie, att göra proletariats makterövring under loppet av den antiimperialistiska kampen – dvs. den permanenta revolutionens hela process – svårare, om inte omöjlig, och utgör ett stort hinder för uppbygget av leninistiska partier bland dessa nationaliteter.

En analys av de konkreta historiska och ekonomiska omständigheterna under vilka det nationella förtrycket framträder är en viktig utgångspunkt, för att man skall kunna inta en riktig attityd till den nationella frågan. Därför kan man inte jämföra nationellt förtryck i imperialistiska länder med nationellt förtryck i koloniala länder. Själva tanken att tillämpa den permanenta revolutionens formel på imperialistiska länder är mycket tveksam i bästa fall. Det kan bara göras med yttersta försiktighet och i form av en analogi.

Inte en enda tidigare borgerligt-demokratisk revolution löste alla sina historiska uppgifter. Det borgerliga samhällets överlevande under kapitalismens fortskridande förfall har också helt eller delvis förstört en del av tidigare framgångsrika borgerliga revolutioners erövringar. Under dessa omständigheter finns det utan tvekan ett element av kombinerade historiska uppgifter, som den proletära revolutionen kommer att möta i alla länder. Enbart det faktum att alla revolutionärt-marxistiska organisationer i alla länder i varierande grad måste kämpa för vissa demokratiska krav, vittnar om alla nutida revolutionära kombinerade karaktär.

Men det vore rent hårklyveri att dra slutsatsen att det inte finns någon kvalitativ skillnad mellan revolutionens kombinerade uppgifter i imperialistisk, länder och dess uppgifter i koloniala eller halvkoloniala länder, enbart på grund av det oemotsägliga faktum att vissa av den borgerligt-demokratiska revolutionens uppgifter förblir olösta eller framträder på nytt i de flesta avancerade imperialistiska nationer, medan denne revolutions samtliga grundläggande uppgifter förblir olösta (eller bara löses på ett ynkligt ofullständigt sätt) i de koloniala och halvkoloniala länderna. Trotskij påpekade i *Övergångsprogrammet* att:

”de enstaka demokratiska kraven och övergångskravens relativa tyngd i proletariatets kamp, deras inbördes förbindelse och ordningen i vilken de framförs avgörs av varje efterblivet lands särdrag och specifika omständigheter och i stor utsträckning – av graden av efterblivenhet.”

Redan denna uppfattning räcker för att visa hur omöjligt det är att tillskriva den quebecska eller baskiska nationalitetens kamp för nationellt självbestämmande samma vikt för den kanadensiska revolutionen eller för revolutionen på den iberiska halvön som ex.vis de svartas kamp för nationellt självbestämmande har för revolutionen i Sydafrika.

Både de objektiva och strategiska aspekterna av denna skillnad måste klargöras. Trotskij klargjorde den objektiva betydelsen av kampen för nationellt oberoende i koloniala och halvkoloniala länder på följande sätt:

”Japan och Kina befinner sig inte på samma historiska plan. Japans seger skulle innebära Kinas förslavning, slutet på landets ekonomiska och sociala utveckling, och ett fruktansvärt; stärkande av den japanska imperialismen, Kinas seger skulle tvärtom innebära en social revolution i Japan och en fri utveckling, dvs. en utveckling utan hinder från yttre förtryck, av klasskampen i Kina.”
(*Writings of Leon Trotsky 1937-38*, s.108)

Det nationella förtrycket har inte samma funktion inom imperialistiska nationer. De förtryckta polska och finska nationaliteterna befann sig inte alla på ett lägre historiskt plan än Tsarryssland, utan var tvärtom ekonomiskt och socialt rikare och industriellt mera utvecklade än förtryckarnationaliteten. Inte på något sätt kan man säga att det nationella förtrycket för dem innebar ”förslavning” och ”slutet på ekonomisk och social utveckling”. Samma sak gäller de baskiska och katalanska nationaliteterna i Spanien, innan 1936 och delvis även i dag. Det nationella förtrycket har inte hejdat eller motverkat dessa förtryckta nationaliteters kapitalistiska utveckling och industrialisering.

De strategiska slutsatserna är ännu mer vittgående. I halvkoloniala och koloniala länder har de demokratiska kraven i allmänhet samma tyngd som övergångskrav. Det är omöjligt att förverkliga dem under kapitalismen, åtminstone i alla deras beståndsdelar. I imperialistiska länder är detta inte sant. Den ruttande imperialistiska bourgeoisin kommer normalt sett inte att tillfredsställa några demokratiska krav. Men det finns inget som organiskt, ekonomiskt eller socialt (dvs. i termer av grundläggande klassrelationer) hindrar bourgeoisin från att tillfredsställa dem såsom ett ”mindre ont”, för att hindra att en massrörelse leder till en framgångsrik socialistisk revolution. Den koloniala världens ”nationella bourgeoisier” är organiskt oförmögen att lösa den agrara frågan utan att i stor utsträckning expropriera sig själv. Det finns inget liknande grundläggande hinder för förverkligandet av rätten till fri abort på begäran, pressfrihet eller ens en demokratisk vallag i ett imperialistiskt land. Inför ett

kraftfullt massuppsving med revolutionär potential kan den imperialistiska bourgeoisin göra dessa eftergifter, just för att undvika sin expropriering.

Under normala omständigheter var imperialismen tidigare inte villig att ge Polen eller Finland nationellt oberoende; inte heller är den i dag beredd att ge Québec eller Irland detsamma. Men i en förrevolutionär situation, med ett mäktigt uppsving för arbetarkampen och inför den konkreta faran att en ”arbetarrepublik” bildas, finns det inte något grundläggande klassintresse, som skulle kunna hindra imperialismen från att förvandla dessa nationaliteter till oberoende marionettstater.

Därför finns det en mycket verklig risk att en masskamp i ett imperialistiskt land, som bara baseras på krav på nationellt självbestämmande, suggs upp av bourgeoisin. Därför måste revolutionära marxister i sin propaganda och agitation ständigt kombinera krav som uttrycker förtryckta minoriteters rätt till nationellt självbestämmande med krav av proletär och socialistisk karaktär, för att försvåra denna uppsugning. Att hänvisa de proletära kraven till ett ”senare stadium”, förmodligen då massrörelsen är ”mer avancerad”, innebär objektivt att öka risken för en avlänkning. Detta är vad Trotskij menade när han hävdade att vi måste förhindra att de demokratiska kraven i imperialistiska länder blir ”en demokratisk snara runt proletariatets hals”.

18. Svanspolitik i förhållande till imperialistisk nationalism

Sommaren 1972 bevittnade vi ett ovanligt skådespel. Inom loppet av en månad antog den kanadensiska sektionens Centralkommitté först nästan enhälligt huvudlinjen i en politisk resolution som uttryckte stöd för ”kanadensisk nationalism” kontra ”USA:s dominans över Kanada”, för att sedan med överväldigande majoritet förkasta samma linje.

Vi tänker inte koncentrera oss på de något störande formella aspekterna av denna utveckling. Hur är det möjligt att en majoritet av trotskistiska ledare utan ett ords förklaring inom loppet av några få veckor kan göra två varandra fullständigt motsägande ställningstaganden, varav det ena är totalt främmande för leninismens tradition? Kanada är ett imperialistiskt land. Det faktum att utländska imperialister har stor ekonomisk betydelse i Kanada förändrar inte på minsta sätt det kanadensiska samhällets grundläggande karaktär. Nationalismen i imperialistiska nationer är huvudsakligen ett vapen i den interimperialistiska konkurrensen (och i andra hand ett vapen för annexionism). Det utländska imperialistiska inflytandet i Tsarryssland var lika stort som det är i Kanada av i dag. Kan man föreställa sig att Lenin under några som helst omständigheter skulle stödja den storryska nationalismen i Tsarryssland på grund av den ekonomiska situationen, ex.vis den storryska nationalismen mot det franska, brittiska eller tyska finanskapitalets ”utländska dominans”?

Hur kunde en erfaren trotskistisk ledare som kamrat Ross Dowson, som i decennier drillats i det trotskistiska programmet, nå fram till en så grovt felaktig inställning? Varför följde den stora majoriteten i den kanadensiska sektionens Centralkommitté honom på denna linje till att börja med? Därför att metoden att närma sig den nationella frågan i ett imperialistiskt land var felaktig – och hade varit felaktig också vad gäller den quebecska frågan. Därför att de kanadensiska kamraterna, i motsats till Lenins råd, inte utgick från ”en klar uppfattning av de historiska och ekonomiska omständigheterna”, utan från spekulationer om massornas stämning. Det som fick kamrat Dowson att inta denna felaktiga attityd var det faktum att ett växande masstöd för krav riktade mot USA-imperialismen tycktes uppstå. Orsaken till hans revisionism är samma svanspolitiska avvikelse.

I imperialistiska nationer är nationalismen ett av de viktigaste redskapen som bourgeoisin (och dess småborgerliga medlöpare) använder i sina försök att försvaga och förlama den proletära klasskampen. ”Kaisern” och den ”blodiga tsaren” spelade denna roll i båda de

imperialistiska lägren under första världskriget. Under andra världskriget utnyttjades "fascism" och "de västerländska penningväldena" I samma syften. Sedan slutet av 40-talet använder den europeiska bourgeoisin, med kommunistpartiernas och •maoisternas hjälp, samma ideologiska vapen för att förvirra och splittra arbetarna. "Huvudfienden" antas vara USA-imperialismen (eller EG eller någon annan "utländsk" faktor. Vissa extrema maoister säger t o m att "huvudfienden" idag är den "sovjetiska fascistiska socialimperialismen") – men aldrig det egna landets imperialistiska härskare.

Denna nationalism har kommunister alltid besvarat med slagordet: Fienden står i vårt eget imperialistiska land! Det är arbetarnas uppgift att i varje imperialistiskt land störta sin egen härskande klass och dess statsmakt, oberoende av den härskande klassens relativa betydelse i den imperialistiska hierarkin. *Det enda sättet* för den kanadensiska arbetarklassen att på ett avgörande sätt bidra till den världsomfattande kampen mot imperialismen – inklusive kampen mot USA-imperialismen – är genom att störta den kanadensiska kapitalismen och dess borgerliga stat. Genom att vända uppmärksamheten bort från denna uppgift och mot den påstådda vikten av att kämpa mot den "dominerande" USA-imperialismen, skapar den kanadensiska nationalismen ett ideologiskt och politiskt hinder på det kanadensiska proletariats väg mot klassmedvetande och klassorganisering Därigenom försvåras störtandet av den kanadensiska borgerliga staten och, inom parentes sagt, minskas i det långa loppet bidraget som den kanadensiska arbetarklassen skulle kunna lämna till en socialistisk revolution i USA det enda som kan krossa USA-imperialismen effektivt och fullständigt.

Det finns utan tvivel vissa "Progressiva element" i den "kanadensiska nationalismen". Men det finns också "progressiva element" i proletär socialpatriotism, som Trotskij påpekar i *Övergångsprogrammet*.

När arbetare säger att de vill försvara sitt imperialistiska fosterland, är det uppenbarligen inte av samma skäl, som när den imperialistiska bourgeoisin höjer patriotismens fana. Men kan man av detta dra slutsatsen att revolutionära marxister borde förespråka socialpatriotism, eftersom arbetarnas socialpatriotism har ett "visst progressivt innehåll"? Är inte den riktiga slutsatsen snarare att det är nödvändigt att *särskilja* dessa "progressiva element" innehåll (genom *konkreta* omedelbara, demokratiska eller övergångskrav) från deras form, socialpatriotismen, för att effektivare kunna bekämpa den *reaktionära* formen? Varför skulle vi avvika från detta vanliga tillvägagångssätt i den engelsk-kanadensisk: nationalismens fall?

De amerikanska kapitalisternas kvävande grepp om Kanadas ekonomiska liv är inte något specifikt för USA som nation eller för USA:s härskare. Det är ett resultat av ett specifikt styrkeförhållande inom ramen för den världsomfattande interimperialistiska konkurrensen. Förr dominerades den kanadensiska ekonomin av brittisk imperialism, ett herravälde som inte var mer "progressivt" än de amerikanska härskarnas. I morgon kan den bli ett stridsäpple i kampen mellan amerikanska, europeiska, japanska och "självständiga" kanadensiska kapitalister. Vad vi motsätter oss i Kanada är inte "utländska monopol" utan *helt enkelt* monopolkapitalismen. Vad de kanadensiska arbetarna bör störta är storföretagens kvävande grepp och inte bara de amerikanska storföretagens. Vi kämpar för expropriationen av alla kapitalistisk egendom, inte bara av egendom i amerikansk eller utländsk ägo.

När han använde formuleringen "kanadensarna motsätter sig de USA-baserade företagens öppna brott mot den kanadensiska lagen, som leder till förlust av arbetstillfällen och handel för Kanada (s.21 i "LSA-LSO:s diskussionsbulletin", nr. 5, 1972), tog kamrat Dowson ytterligare ett steg i sin förvandling från en försvarare av det "progressiva" till en försvarare av det reaktionära innehållet i "kanadensisk nationalism". Sedan när bekymrar sig arbetarklassen för att den egna imperialistiska bourgeoisin "förlorar handel"? Sedan när sätter marxister solidaritet med den egna bourgeoisins handelsintressen mot den internationella

solidariteten mellan arbetarna i alla konkurrerande kapitalistiska länder, mot alla kapitalistiska konkurrenter? Sedan när bekymrar vi oss för att den borgerliga kanadensiska lagen bryts? Hur kan ni någonsin göra en socialistisk revolution i Kanada utan att bryta mot den borgerliga lagen? Fostrar ni ert lands arbetare i förståelsen av den socialistiska revolutionens nödvändighet, om ni samtidigt inger dem oro för den kanadensiska kapitalismens förluster av handel och för den kanadensiska borgerliga lagens heliga karaktär?

Kamrat Dowsons viktigaste argument för att försvara sitt svansande efter den kanadensiska nationalismen är den kanadensiska bourgeoisins oförmåga att till sin egen fördel utnyttja de nationalistiska känslor som utvecklas i vissa skikt av massorna, eftersom dess öde är ”oupplösligt förbundet med USA-imperialismens öde”. Detta argument är helt felaktigt. Den japanska, västtyska, brittiska, franska och italienska bourgeoisin är lika medveten som den kanadensiska om att ”deras öde är oupplösligt förbundet med USA-imperialismens öde”. Men detta hindrar dem inte från att utveckla alla sorters ”nationalism” i syfte att förändra styrkeörhållandet (sättet på vilket profiter, bördor och belöningar delas) inom den imperialistiska alliansen. I årtal har vi helt riktigt analyserat situationen inom det världsimperialistiska lägret som interimperialistisk rivalitet och konkurrens inom ramen av en allians. De senaste årens händelser, ex.vis kring ”dollarkrisen”, har fullständigt bekräftat analysens riktighet. Men detta leder till att den andra halvan av kamrat Dowsons formulering inte på något sätt är ett resultat av den första halvan. Tvärtom: trots att de är medvetna om att de i sista hand måste hänga ihop för att inte hängas var och en för sig, så försöker de olika imperialistiska makterna, däribland Kanada, förvisso använda alla möjliga ekonomiska, politiska och ideologiska vapen (”nationalism” och ”antiamerikanism” är ett av dem) för att befrämja sina egna särskilda intressen i konkurrensen och försvaga klasskampen i det egna landet.

Den antiamerikanska kanadensiska nationalismen har alltså inte någon automatisk ”antiimperialistisk” eller t o m ”antikapitalistisk” tendens, som kamrat Dowson försöker antyda. Den kan ha en sådan tendens endast under mycket konkreta omständigheter med *medveten politisk* arbetarklass-hegemoni i massrörelsen, dvs. de revolutionärt marxistiska krafternas, de kanadensiska trotskisternas hegemoni. Att betrakta denna hegemoni som garanterad i förväg är att göra sig skyldig till grov optimism. I verkligheten kommer det att vara en ständig *kamp* mellan revolutionära och reformistiska (dvs objektivt klassamarbetande och proborgerliga) politiska krafter inom massrörelsen. I de revolutionära marxisternas kamp för politisk hegemoni kommer förvirringen i den nationella frågan ett göra det lättare för de småborgerliga reformistiska och klassamarbetande krafterna och förvisso inte för de revolutionära marxisterna.

För att nämna bara ett exempel: nationalisering under arbetarkontroll är inte alls det enda möjliga alternativet till amerikansk dominans över kanadensiska fabriker. Andra sätt är att stärka ”våra” företagare i deras konkurrens med de amerikanska (hjälpa dem att göra större profiter och därför acceptera frivilliga löneinskränkningar). Ett annat sätt skulle bestå i ett starkare kompanjonskap med det brittiska, västeuropeiska och japanska kapitalet. Ytterligare ett sätt skulle vara att den kanadensiska borgerliga staten tog över vissa USA-kontrollerade bolag, utan arbetarkontroll, för att gynna de privata kanadensiska imperialisternas ”självständiga” kapitalackumulation. Betraktar vi något av dessa alternativ som ett ”mindre ont”, som vi ”kritiskt” måste stödja gentemot USA:s ägande eller kontroll? Om inte, hur kan vi då täcka hela denna komplicerade situation genom att stödja ”kanadensisk nationalism”?

Der grundläggande svagheten i hela argumentationen är dess statiska karaktär. Den behandlar frågan om den kanadensiska nationalismen uteslutande med utgångspunkt från de politiska krafterna som de är – eller riktigare: som de förefaller vara – i dag. Men det kommer att ske många skiftningar och omvälvningar i Kanadas politiska liv under kommande år. Vissa kommer att vara av ödesdiger karaktär, efterhand som k klasskampen skärps och krisen för

den kanadensiska imperialismen och dess multinationella stat fördjupas. Det är minst sagt oklokt och orealistiskt att under dessa omständigheter utesluta viljan eller förmågan hos delar av den kanadensiska bourgeoisin att utnyttja nationalismen på ett ”gaullistiskt sätt”, i syfte att temporärt kanalisera och avlänka ett massutbrott till kanaler som är förenliga med de kapitalistiska produktionsförhållandenas fortsatta existens. Att utesluta denna möjlighet är att eliminera skillnaden mellan Kanada som ett imperialistiskt land och efterblivna halvkoloniala och koloniala länder. Kamrat Dowsons allvarliga misstag i frågan om kanadensisk nationalism stammar från den felaktiga metod som användes av majoriteten i den kanadensiska sektionens ledning, när den gjorde sitt ställningstagande till den quebecska nationalismen – metoden att svansa efter massornas stämning, i stället för att utgå från en uppskattning av dynamiken i klassförhållandena och klasskampen.

19. Svanspolitiken upphöjd till princip

Kamrat Peter Camejo begränsar sig inte i sin artikel ”Varför Guevaras guerilla-strategi inte har någon framtid” till att göra en nyskrivning av den kubanska revolutionens historia för att ge större tyngd åt sina argument mot – ”terroristisk guevarism”. Han ger också en sammanfattning av vad ”huvudinnehållet” i ”Lenins uppfattning om arbetarklassens kampparti” enligt hans åsikt är. Här är huvudinnehållet” med hans egna ord:

1. Partiet är uppbyggt kring ett revolutionärt program. Endast de som är ense med partiets marxistiska program och är villiga att i handling godta partiets disciplin kan bli medlemmar.
2. I arbetarklassens dagliga kamp radikaliseras enskilda arbetare. Partiet söker rekrytera dessa arbetare, skola dem i partiets program och organisatorisk metoder och förena dem i en enda nationell organisation som disciplinerat agerar på nationell nivå,
3. Partiet sprider sig inom alla förtryckta skikt av befolkningen, inklusive icke-proletära sektorer. Det försöker främja klasskampen och ge massorna förtroende för deras egen styrka genom att mobilisera dem kring övergångs-, demokratiska eller dagskrav, som är relaterade till den existerande medvetenhetsnivån hos massorna,
4. Partiet främjar vilka kampformer som helst, om de är lämpliga, och använder taktiker som sträcker sig från fredliga demonstrationer till väpnad kamp (inklusive gerillakrig).
5. Partiet strävar efter att leda arbetarklassen och dess allierade till statsmakten som dess grundläggande mål, men försöker inte sätta sig själv i stället för massorna.
6. Varje nationellt parti är en del av ett enda världsproletariatets internationella parti.”
International Socialist Review, nov 1972, s. 33)

Vad som är slående i detta ”huvudinnehåll” i den leninistiska ”uppfattningen om arbetarklassens kampparti” är att det inte innehåller något specifikt leninistiskt. Varenda en av dessa sex” huvudsakliga” aspekter av Peter Camejos ”uppfattning om kamppartiet” kunde mer än väl ha stötts och ärligt accepterats av alla de stora ledarna i den klassiska socialdemokratin före 1914, med Kautsky, Bebel och deras likar i spetsen,

Ett revolutionärt partiprogram? När allt kommer omkring, rättades och godtogs inte den tyska socialdemokratins Erfurtprogrammet av själve Engels? Acceptera partidisciplinen? Vilken tysk socialdemokrat värd namnet skulle ha motsatt sig det? Rekrytera arbetare ”radikaliserade i den dagliga kampen”: gjorde inte den tyska socialdemokratin detta i en mycket större utsträckning än de ryska bolsjevikerna före 1914? Skola dem i programmet och organisatoriska metoder, förena dem i en enda nationell organisation: gjordes inte även det på ett exemplariskt sätt? Sprida sig till alla förtryckta skikt och försöka främja masskamp och ge massorna självförtroende: vem hade större framgång på detta område än den tyska socialdemokratin före

1914. Använda alla former av taktik och ”främja vilka kampformer som helst, om de är lämpliga” i den utsträckningen att inte ens utesluta väpnat uppror: Bebel och Kautsky var helhjärtat av samma åsikt, (I fall ”dom” tog bort den allmänna rösträtten var de för uppror.) Erövrandet av statsmakten? Den klassiska tyska socialdemokratin upprepade dag efter dag, detta som dess främsta mål, nödvändigheten av att vara en del av ett ”världsproletariatets internationella parti”: var inte den tyska socialdemokratin grundstommen i den Andra Internationalen?

Peter Camejo har alltså lyckats med konststycket att reducera Lenins uppfattning om avantgardepartiet till den klassiska, tyska socialdemokratin före 1914, vars stora historiska segrar alla känner till. Lenin jämförs med Kautsky: det är ytterst ”huvudinnehållet” i kamrat Camejos nya budskap. Detta är verkligen inte ortodox trotskism, som den uppfattades av Trotskij själv. Inte heller är det leninism, som den utvecklades av Lenin. Men åtminstone ger det ett klarare och mer fullständigt uttryck åt den slags svanspolitiska strömning som idag utvecklas inom den trotskistiska världsrörelsen – inför vilken kamrat Hansen blundar, fångad av en allomfattande passion, att spåra upp och förgöra den farliga draken ”gerillakrig på landsbygden”, ”terroristisk guevarism”.

Vad som saknas i kamrat Camejos definition av ett leninistiskt kampparti är just de tre väsentligaste skillnaderna mellan klassisk socialdemokrati (dvs av Kautskys typ) och leninismen.

För det första: Allt vad revolutionära perspektiv och revolutionära strider heter saknas fullständigt i de sex punkterna i kamrat Camejos definition. Ordet ”revolution” nämns endast en gång och då i relation till programmet, Men ett parti kan ha ett revolutionärt program – vars förverkligande skjuts upp till den fjärran framtiden pga. avsaknaden av revolutionära perspektiv och revolutionära strider,

Naturligtvis kan partiet inte konstlat ”skapa” revolutionära perspektiv och revolutionär kamp när de objektiva förhållandena inte är mogna för detta, Det är därför den tyska socialdemokratin degenerering före 1905 endast var embryonal. Men när väl den objektiva situationen förändras, när revolutionära perspektiv objektivt öppnas blir den klara förståelsen för dessa perspektiv och *förberedandet av partiet inför de revolutionära strider som oundvikligen kommer att uppkomma* revolutionärernas främsta uppgift och den avgörande skillnaden mellan Kautskyanska centrister och leninister. Att koncentrera partiets alla ansträngningar på förberedandet av den kommande revolutionen – detta var den centrala aspekten av Lenins uppfattning av det *revolutionära* kamppartiet.

Kamrat Cannon börjar sin artikel ”Avantgardepartiet och världsrevolutionen” (i ”Fifty Years of World Revolution 1917-1967”) med orden: ”Det största bidraget till marxismens arsenal efter Engels död 1895 var Lenins uppfattning av avantgardepartiet som *den proletära revolutionens organisatör och ledare*. Denna centrala aspekt av Lenins partibegrepp har glömts bort i kamrat Camejos ”huvudinnehåll”. Förståelsen av epokens revolutionära karaktär, det djupa tillägnet av ”revolutionens aktualitet” är kött och blod i det revolutionära kampparti som Lenin byggde.

För det andra: Förhållandet mellan avantgardet – partiet – och arbetarklassen framställs ensidigt och mekaniskt. Partiet ”försöker, främja masskampen ... genom att mobilisera dem” kring krav ”som är relaterade till den existerande medvetenhetsnivån hos massorna”. Det söker rekrytera enskilda arbetare som radikaliseras i denna kamp och skola dem i programmet”. Man kan summera denna uppfattning som: ingripande i masskampen och utvecklandet av kader + allmän socialistisk propaganda och skolning. Men denna formulering väcker fler frågor än den besvarar. Betyder det att revolutionär kamp inte är möjlig så länge partiet inte har rekryterat tillräckligt många ”radikaliserade arbetare” och skolat dem i

programmet? Vad är den ”existerande medvetenhetsnivån” hos massorna? Är den alltid densamma? Kan den växla snabbt? Om ja, måste ”kamppartiet” vänta tills den har ändrats innan det ”anpassar” sina krav? Eller kan det förutse dessa växlingar och handla i enlighet därmed? I funktion av vilka faktorer kan det förutse dessa växlingar? Kommer inte den ”existerande ”medvetenhetsnivån” i sig att i viss mån vara en funktion av ”kamppartiets” roll inom massrörelsen? Men om ett av ”kamppartiets” främsta syften är att höja arbetarnas klassmedvetenhetsnivå hur kan då den ”nuvarande medvetenhetsnivån” i sig vara ett avgörande kriterium för bestämmandet av vilka krav partiet ska resa inför massorna?

Trotsky svarade för länge sedan på denna fråga på ett sätt som kamrat Camejo inte tycks ha förstått:

”Vi vet att varje samhällsklass’ mentalitet bestäms av objektiva förhållanden, av produktivkrafterna, av landets ekonomiska tillstånd, men denna bestämning avspeglas inte omedelbart. Mentaliteten är i allmänhet efterbliven, försenad i relation till den ekonomiska utvecklingen...”
 ”Programmet måste uttrycka arbetarklassens objektiva uppgifter snarare än arbetarnas efterblivenhet. Det måste spegla samhället som det är och inte arbetarklassens efterblivenhet. Det är ett instrument för att övervinna och betvinga denna efterblivenhet”. (Discussion with Trotsky on ”The Death Agony of Capitalism”, May 1938.)

Och för att inte falla offer för några påstådda distinktioner mellan partiprogrammet och kraven som det leninistiska kamppartiet ställer – Trotsky avser här inte det allmänna programmet utan programmet av övergångskrav som partiet slåss för dagligen, omedelbart – påminner han oss om följande:

”Vad kan ett revolutionärt parti göra i denna situation? För det första: ge en klar och ärlig bild av den objektiva situationen och de historiska uppgifter som följer av denna situation, oavsett om arbetarna idag är mogna för detta. *Våra uppgifter beror inte på arbetarens mentalitet...* Vi måste säga arbetarna sanningen, då kommer vi att vinna de bästa elementen.”

Med andra ord: *övergångsprogrammet* är inte begränsat till att resa krav ”relaterade till den existerande medvetenhetsnivån” hos massorna, *utan att förändra denna medvetenhetsnivå som en funktion av klasskampens objektiva behov*. Detta är den avgörande skillnaden mellan å ena sidan övergångskrav och å andra sidan demokratiska krav och dagskrav (som naturligtvis inte får förbises eller förkastas av det revolutionära partiet). Övergångskraven bildar en bro mellan den existerande medvetenhetsnivån och den objektiva historiska nödvändigheten av en socialistisk *revolution*. De är av övergångskaraktär just därigenom att de utlöser sådana kampformer genom vilka delar av massorna successivt lär sig förstå nödvändigheten av en socialistisk revolution, dvs övervinna, först i handling, sedan i medvetenhet sin otillräckliga klassmedvetenhet, dvs. otillräckligheten i den ”existerande medvetenhetsnivån”,

Givetvis kommer de av avantgardepartiet framförda kraven inte lyckas utlösa masskamp, om de *inte är relaterade* till den givna medvetenhetsnivån hos massorna. Och i så fall kommer massornas medvetenhetsnivå inte att höjas. Men å andra sidan, om kraven helt enkelt bara uttrycker den givna medvetenhetsnivån kan den heller inte höjas. Övergångskravens *övergångskaraktär* är just rörelsen från den givna medvetenhetsnivån *till en högre nivå*, och inte en enkel anpassning till den givna nivån.

Denna *övergångsprogrammet*s nyckelidé; som genomsyrar de första sidorna i själva dokumentet och i alla Trotskijs skrifter under åren 1936-40 om epokens karaktär, saknas fullständigt i kamrat Camejos ”huvudinnehållet” i ett leninistiskt parti. Detta ”huvudinnehåll” reduceras därigenom till en svanspolitik – att bara ställa sådana krav och integrera sådan kamp som är ”anpassad” till den givna (ofta väldigt efterblivna) mentaliteten och stämningen bland massorna, och inte till de objektiva behoven.

Partiets avantgardistiska roll inom massrörelsen försvinner därigenom. Svanspolitiken blir upphöjd till principens eller den stora konstens nivå, och detta serveras som leninismens ”huvudinnehåll”. Man kan vara säker på att om Lenin läst Camejo skulle han ha följt ett berömt exempel och svarat: ”Om detta är leninism så är inte jag leninist...”

För det tredje: En annan väsentlig dimension i den leninistiska uppfattningen av det revolutionära partiet, *det revolutionära initiativet*, saknas i kamrat Camejos ”huvudinnehåll”. Det är sant att kamrat Camejo vill att partiet skall främja masskampen genom att mobilisera dem /massorna/” kring ett visst antal krav. Men detta är formulerat på ett sådant vagt sätt, omedelbart uppvägt av hänsynstagande till massornas ”existerande medvetenhetsnivå” och vidare begränsat av varningen för att ”sätta partiet i stället för massorna”, att avsaknaden av ordet ”initiativ” på intet sätt är en händelse.

Själva skillnaden mellan ett revolutionärt *parti* och en propagandagrupp är den förras kapacitet att bli en kraft som ”påverkar, organiserar och leder de breda massorna i aktioner” (James P Cannon, *The Vanguard Party and the World Revolution*, op cit s. 357)..”Främjande” masskamp på olika sätt, till en början genom att vara goda ”trade-unionist” och ha kader som arbetarna på verkstadsgolvet accepterar som bra fackföreningsledare är en sak. Att ta initiativ till att organisera och vara förmögen att leda anti-kapitalistisk masskamp, som ett *revolutionärt parti*, är något helt annorlunda. Så länge man inte har nått detta stadium är man inte ett leninistiskt parti i ordets verkliga mening. Denna viktiga tredje dimension i det leninistiska partibegreppet saknas återigen fullständigt i kamrat Camejos ”huvudinnehåll”. En av den klassiska centrismens, av Kautskys och Bauers skola, ”huvudsakliga” karaktäristiska var just oförmågan att inse det nödvändiga i att partiet tar revolutionära initiativ. ”Styrkeförhållandena”, ”objektiva förhållanden”, ”massornas stämningar” bestämde allt på ett fatalistiskt, förutbestämt sätt. Leninismen skiljer sig från detta slags centrism just genom sin förmåga att förstå hur revolutionära initiativ kan *förändra* (modify) styrkeförhållandena. Naturligtvis kan den inte göra så utan hänsyn till konkreta villkor och omständigheter. Det kan inte ersätta en korrekt vetenskaplig analys av styrkeförhållandena för äventyrspolitiska felbedömning och voluntaristiskt dagdrömmeri. Men analysens syfte är alltid att *förändra* de existerande villkoren till förmån för den proletära revolutionen, Inte att anpassa sig till den givna situationen. Allt detta tycks kamrat Camejo inte räkna in i ”huvudinnehållet” i Lenins partibegrepp...

III. Betydelsen av den nuvarande diskussionen inom Fjärde Internationales

20. Fångad i en objektiv dialektik

Kamrat Hansen och SWP:s ledning borde fundera lite över den situation de befinner sig i under detta stadium av debatten. Hur kommer det sig att dessa kamrater befinner sig i ett principiellt block tillsammans med kamrater, grupper och tendenser som, i varierande utsträckning, karaktäriseras av en opportunistisk svanspolitik, ett övergivande av några centrala aspekter av leninismen och den trotskistiska traditionen, ett ifrågasättande av *övergångsprogrammet* och det leninistiska partiets egentliga natur – för vilket SWP och speciellt kamrat Cannon så konsekvent har kämpat i så många år – om en förmodad ”anpassning till ultra-vänsterismen” och ännu värre ”det universella utvidgandet av gerillakriget till alla länder inklusive arbetarstaterna” var den huvudsakliga och enda faran som måste bekämpas inom den trotskistiska världsrörelsen? Vilken den objektiva dialektik som har fångat dem i detta nät? Vad är den avgörande kraften bakom och roten till denna dialektik? Kanske trots allt ”anpassning till ultravänsterismen” inte var den enda eller ens

”huvudfaran” under detta stadium? Kanske trots allt majoriteten av ledningen inom FI inte var anhängare av universellt av att likvidera den ”leninistiska strategin för partibygget”? Kanske hela diskussionen startade på ett felaktigt sätt? Kanske skulle det vara klokt att, i ljuset av den nuvarande utvecklingen av debatten undersöka ståndpunkterna hos båda sidorna?

Sättet på vilket debatten om den väpnade kampen har utvecklats är ett utmärkt exempel på den objektiva dialektik som kamrat Hansen personligen, och SWP:s nuvarande ledning kollektivt fångats i, och som har utvecklats vidare oberoende av deras intentioner.

När vi i den artikel som skrevs tillsammans med kamrat Martine Knoeller frågade kamrat Hansen om han menade att väpnad kamp var tillåten bara i den slutgiltiga fasen i kampen om makten, upproret, svarade han negativt. Han upprepade formuleringen från återföreningskongressens dokument att gerillakrig var en tillåten och användbar kampmetod för marxistiska revolutionärer under vissa förhållanden. Vi blev glada när vi läste detta svar då det bekräftade vårt intryck av att skiljaktigheterna om den väpnade kampen helt enkelt var en fråga om värdering och analys, av specifika förhållanden, och inte av principiell natur.

På samma sätt uttalade sig kamraterna Moreno och Lorenzo kategoriskt i tillägget de framlade till 9:e världskongressens politiska resolution:

”En av de erövringar som den antikoloniala massrörelsen gjort under de senaste trettio åren är demonstrerandet av att väpnad kamp och gerillakrig inte bara är en paroll och metod användbar under höjdpunkten i massrörelsens uppsving i kampen om makten utan också under varje moment av klasskampen, framförallt när exploatörerna själva inleder ett stadium av inbördeskrig mot massrörelsen.”

T.o.m. kamrat Peter Camejo räknade i sin artikel ”Why Guevaras...” (*ISR* nov 1972) väpnad kamp, inklusive gerillakrig, bland de ”kampformer som är lämpliga”. Något som i förbigående sagt ger en fingervisning om att ingalunda allt i artikeln – delar av den har vi tvingats att hårt kritiserat i detta bidrag till den internationella debatten – är fel. Men kamrat Camejos artikel hade knappt kommit förrän en av de starkaste supportrarna för SWP:s ståndpunkter, den nuvarande majoriteten av den kanadensiska sektionens ledning, publicerade ett bidrag i den kanadensiska internbulletinen med titeln ”Terrorism, Guerilla Warfare and the ‘Strategy of Armed Struggle’: The Leninist View”, (*LSA/LSO Discussion Bulletin* dec. 1972 no. 19). Den *konjunkturrella* analys, som gjordes av Lenin och Trotskij på Kommunistiska internationalens tredje kongress, av de *europiska* kommunistpartiernas *specifika* uppgifter i en *speciell* situation av partiell *reträtt* för revolutionen 1921, som implicit varnade kommunisterna för att inlåta sig i en massiv väpnad konfrontation med den borgerliga statsmakten, blev i detta bidrag förvandlad till en allmän princip: inlåt er inte på väpnad kamp om ni bara är ett par hundratusen! Slutsatsen är klar: väpnad kamp är bara en lämplig kampform under loppet av makterövrandet eller efter erövrandet av makten då man redan har vunnit majoriteten av de arbetande massorna för det revolutionära partiet. Men denna framställning – som står i motsättning till kamraterna Hansens, Morenos och Camejos ståndpunkt – är ett öppet trots mot leninismen och trotskismens hela tradition. Denna framställning gör ”ultravänsteristiska äventyrare” eller t.o.m. ”terrorister” av de cubanska revolutionärerna, de algeriska revolutionärerna, de jugoslaviska kommunisterna 1941 och de palestinska revolutionärerna 1967 satte igång den väpnade kampen när de bara var några få tusen. Inte bara dessa utan också bolsjevikerna och mensjevikerna 1905 som troligen inte var fler än 10-15 000 när de upprättade väpnade avdelningar. Inte bara Lenin som 1906 förespråkade att partiet skulle upprätta partisanförband, inte bara de österrikiska socialdemokraterna som tog till vapen med bara några få tusen kämpar mot Dollfuss’ klerikal-fascistiska kupp i februari 1934, utan också Trotskij själv som förespråkade motstånd mot fascisternas uppstigning till makten, som av nöd fick börja med *avantgardistiska aktioner*, Trotskij som förespråkade gerillakrig mot den

japanska invasionen i Kina och de ryska bolsjevikerna i februari 1917 som satt upp väpnade arbetaravdelningar i fabriker då de bara utgjorde en ganska begränsad minoritet av de ryska arbetande massorna, men hade starkt stöd av avantgardistiska arbetare (de var heller inte fler än några tusen vid denna tid). Under alla dessa tillfällen skulle kamrat Angus, enligt sin logik, ha uttryckt den berömda meningen som inte precis var Lenins: ”Vi skulle inte ha gripit till vapen!”

Hur kommer det sig att kamrat Hansens förmodade försvar av ”ortodoxin” kan resultera i en sådan ”oortodoxi”? Vi upprepar: låt de ledande kamraterna i SWP fundera på den frågan.

Frågan gäller också de ståndpunkter som SWP själva har tagit. Varför fördömde inte *Militant* de cubanska revolutionärerna som ”terrorister” och ”ultra-vänsteristiska äventyrare” då de kämpade mot Batista, och då i loppet av denna kamp inte så få ”kidnappningar” råkade ske? Varför fanns det inte något sådant fördömande i *Militant*:s spalter då El Fatah ibland tvingades använda ännu hårdare metoder i sin kamp? Varför stämplade och fördömde inte *Militant* öppet den gerillakamp som organiserades av kamraterna i FIR i Peru till stöd för Hugo Blancos kamp? Hade han redan lyckats bilda ett ”leninistiskt massparti”? Hade han redan erövrat ett inflytande över majoriteten av massorna i Peru? Finns det någon kvalitativ skillnad mellan den dåvarande situationen i Peru och den nuvarande i Argentina? Eller var SWP av den åsikten att även om de ogillade aktioner av det slaget skulle det vara felaktigt att öppet brännmärka kamraterna i Peru som ”terrorister” och göra eftergifter för den hycklande ”anti-terrorism” som i mer än femtio år alltid har använts av imperialismen, och den småborgerliga reformismen, mot bolsjevismen, då det hetat att Lenin, Trotskij och deras efterföljare världen över varit ”terrorister”, ”blanquister” etc.

Var inte SWP på den tiden av åsikten att man måste se på de peruanska kamraternas och deras argentinska anhängares kamp i dess helhet, och att det var omöjligt att bedöma och fatta beslut, tusentals mil därifrån, över kanske beklagliga händelser som en skjuten polis utan mycket ingående kännedom om alla inverkanse faktorer? Tog inte FI:s Förenade Sekretariat denna ståndpunkt i fråga om Sallustro-affären? Vi har sagt att det vore kränkande att brännmärka de argentinska kamraterna som terrorister”, att ingen ärligt kunde hävda att de upphöjt avrättandet av kapitalister till en ”strategi”, att väpnad kamp eller gerillakrig inte har någonting att göra med sådana avrättningar, att Sallustroaffären därför bara var en obetydlig händelse inom ramen för en sammansatt kamp, och att vi vägrar låta oss dras in i ”godkännanden” eller ”fördömanden” av sådana enstaka händelser i kampen. Om också endast för att vi saknar tillräcklig information som är nödvändig för bedömningar.

Varför *ändrade* SWP sin ståndpunkt i detta avseende? Varför *skilda* attityder till liknande, om ej identiska, händelser i Peru respektive Argentina?

21. Den nionde världskongressen som vändpunkt

Kamrat Hansens underförstådda svar på denna fråga är ”faran av anpassning till ultra-vänsterismen”. Vi har redan försökt visa denna påstådda ”fara” bara kan konstrueras genom en ensidig, mekanistisk och orealistisk analys av den trotskistiska världsrörelsens utveckling under de senaste 5-6 åren. En analys som bortförklarar en serie misstag och böjelser av högeropportunistisk natur. Blinda för denna fara drivs SWP:s ledning och kamrat Hansen till principlösa block med opportunistiska tendenser, vilket rättfärdigas av ”prioriteringen” att bekämpa ”huvudfaran”.

Problemet kan klagöras om man ställer frågan: vad har lodningen inom Fjärde Internationalen sökt åstadkomma sedan händelserna maj 68 i Frankrike? Vilken har dess allmänna linje varit? Vad innebär ”nionde världskongressens vändpunkt” som kamrat Hansen nu hänvisar till vid flera tillfällen? Är det en allmän vändning mot gerillakrig på landsbygden”

eller t.o.m. en allmän vändning mot ”den väpnade kampens strategi”? Ingenting kunde vara mer fjärran sanningen,

Den nionde världskongressens allmänna politiska resolution utpekade korrekt att maj-händelserna i Frankrike, sedda i deras, globala sammanhang, länkade till den allvarliga försämringen av världskapitalismens ekonomiska situation, med det starka uppsvinget i arbetarklassens kamp i Västeuropa och med den nya fördjupningen av stalinismens kris både inom de byråkratiserade arbetarstaterna, och inom kommunistpartierna i de kapitalistiska länderna, avspeglade början till ett nytt uppsving i världsrevolutionen. För första gången sedan 1923 uppträdde detta uppsving under förhållanden där den traditionella byråkratins grepp över massrörelserna, ehuru fortfarande starkt, var allvarligt försvagat, genom uppkomsten av ett massavantgarde berett att agera oberoende av reformisterna, stalinisterna och de traditionella nationalistiska ledarskapen i de koloniala och halvkoloniala länderna.

Utifrån denna grundläggande analys drog vi två väsentliga slutsatser: att masskampens allmänna tendens, att till revolutionära explosioner *världen över* skulle komma den ”leninistiska normen för den proletära revolutionen” närmare, att byggandet av trotskistiska partier kunde ta ett kvalitativt språng framåt förutsatt att de kände till hur man kunde utnyttja existensen av ett massavantgarde för att växa ur propagandastadiet och bli organisationer kapabla till politiska initiativ av masskaraktär vilka kunde utlösa ännu bredare och mer avancerad masskamp (avancerad dels genom kravens natur och dels genom organisationsformen).

Detta var den ”nionde världskongressens allmänna linje” som den klart och uttryckligt lades fram av den som föredrog den politiska resolutionen och som den, enhälligt accepterades av kongressen med endast kamrat Peng röstande emot.

Om man ser på texten till denna politiska rapport till kongressen kommer man att förstå varför alla de som i motsats till kamrat Hansen röstade för resolutionen om Latinamerika (inklusive mig själv) inte såg någon motsättning mellan den ”allmänna linjen” och Latinamerika-resolutionen. Vad som i våra ögon gällde Latinamerika var ett specifikt tillämpande av den ”allmänna linjen” under speciella omständigheter. Och då vi var övertygade om att i länder som Bolivia och Argentina väpnade konfrontationer mellan massorna och de starka borgerliga arméerna *på grund av* den ökande sannolikheten för explosionen ”mycket närmare den latinamerikanska normen för proletära revolutioner” drog vi av denna analys helt naturligt slutsatsen att det var av avgörande betydelse för byggandet av starka trotskistiska partier i Bolivia och Argentina, att våra styrkor i dessa länder, som var de starkaste vi hade i Latinamerika och inte obetydliga i jämförelse med andra tendenser inom avantgardet, skulle ta initiativ för förberedandet av väpnad kamp, initiativ som skulle ge avkastning om den förmodade vändpunkten verkligen skulle inträffa.

Vi förblir övertygade om att dessa prognoser bekräftades av händelseutvecklingen och att de nämnda förberedelserna, oavsett vad som har varit, otillräckligt, ensidigt, de oundvikliga misstagen som följde med den, i den utsträckning som de var FI:s första experiment inom detta område sedan dess födelse, har gett och kommer att ge en viktig utdelning både vad beträffar det politiska massinflytandet och partibygget d.v.s. vinnandet av avantgardistiska element, avancerade arbetare och radikaliserade studenter till våra sektioner. Kamrat Hansen protesterar bestämt mot en sådan summering. Men oberoende av skillnaderna i bedömningen av bokslutet för händelserna och ingripandena i Bolivia och Argentina sedan 1969, måste han medge att en omsorgsfull omläsning av både den politiska resolutionen antagen av den 9:e världskongressen och den politiska rapporten och föredragens summering för denna resolution bekräftar versionen att det inte fanns den minsta avsikt att framföra någon ”allmän vändning” mot den ”väpnade kampens strategi” eller ännu värre ”en allmän vändning mot

strategiskt gerillakrig på landsbygden”. Vad som framfördes var en *vändning mot omvandlandet av trotskistiska organisationer från propagandagrupper till organisationer redan förmögna till sådana politiska initiativ på massavantgardets nivå som själva klasskampens dynamik kräver.*

Var *denna* vändning berättigad eller inte? Vi tror det. Vi tror att den har börjat förvandla den Fjärde Internationalen till en kvalitativt starkare organisation än den var under perioden före 1968 (en omvandling som fortfarande naturligtvis är mycket begränsad och ett på den subjektiva faktorns nivå otillräckligt uttryck för ”världsrevolutionens nya Uppsving”, som vi alla var övertygade om att ha bevittnat efter maj 68). Vi skall ge fyra exempel där ”vändpunktens” effekter har varit slående:

1. Den roll som spelades av de franska trotskisterna under majhändelserna 68 som organisatörer och ”förenare” (unifiers) av det revolutionära studentuppsvinget, initiativen tagna på barriaderna och efter barriaderna har haft konsekvenser på massorna som har förändrat den politiska situationen i Frankrike. De har bidragit till att utlösa en generalstrejk av 10 miljoner arbetare, att politiskt påverka och ibland få ett massavantgarde av tiotusentals militanter att agera, att återuppodla fröna till arbetarklassens självorganisering genom valda strejkkommittéer (kärnan i framtida fabrikskommittéer) och att påverka och även organisera en hel rad av strejker enligt dessa linjer under de följande åren.

Naturligtvis har reformisterna och neoreformisterna inom KP fortfarande det dominerande inflytandet över den franska arbetarklassen. Vi är fortfarande långt ifrån att ha byggt ett revolutionärt massparti. Men den kvalitativa skillnaden mellan denna typ av initiativ i masskampen och resultaten – både politiskt och organisatoriskt – från vad som var möjligt före 1968 är uppenbar.

2. Den roll som de amerikanska trotskisterna spelade för att stimulera och hjälpa att organisera en massantikrigsrörelse, som startade i blygsam skala – en del kamrater har glömt detta nu – men som under dess höjdpunkt lyckades mobilisera hundratusentals människor, blev en politisk faktor av stor betydelse för styrkeförhållandena i världen och hjälpte däri- genom den vietnamesiska revolutionens kamp mot imperialismens kontrarevolutionära krig. SWP och YSA bevittnade en viktig organisatorisk tillväxt som ett resultat av de beslutsamma och framgångsrika initiativen tagna på detta område,

Återigen har detta inte på något sätt skapat ett revolutionärt massparti i USA, förändrat medvetenheten hos majoriteten av arbetarklassen eller brutit greppet som kapitalets reaktionära knektar har över fackföreningarna. Men den kvalitativa skillnaden mellan denna typ av initiativ i nationell skala och resultaten, från vad som var möjligt för de amerikanska trotskisterna under den föregående perioden är uppenbar,

3. De spanska trotskisterna hade knappast hunnit börja byggandet av deras unga Revolutionära Kommunistiska Förbund (LCR) förrän de konfronterades med valen till de fascistiska ”vertikala” fackföreningarna 1971. Korrekt summerade då den kvalitativt förändrade situationen bland de avancerade arbetarna. De förstod att efter framgångarna i kampen för att rädda de av den fascistiska domstolen i Burgos dödsdömda ETA-fångarna skulle den mer medvetna delen av arbetarklassen inte längre godta det opportunistiska kommunistpartiets linje att delta i dessa val. Och genom djärva propagandistiska initiativ blev LCR de mest dynamiska förespråkarna för bojkott. Resultaten var häpnadsväckande. Trots regimens och massmedias påtryckningar för deltagande i valen, trots kommunistpartiets ännu hegemoniska tyngd inom arbetarklassen, bojkottade faktiskt majoriteten av arbetarna i Katalonien och den baskiska delen av landet, samt betydelsefulla minoriteter av arbetarklassen i Madrid, Asturien och andra industriella områden, och stärkte därigenom arbetarkampens allmänna uppsving mot både diktaturen och kapitalismen.

4. På Ceylon, under svåra förhållanden av repression och ”undantagstillstånd” bidrog våra kamrater på ett avgörande sätt till att bryta den passivitet som hade paralyserat de, efter arméns framgångsrika undertryckande av öns revolutionära ungdomsrörelse (JVP), hämmade massorna. Detta initiativ, som tog den ovanliga formen av en 24 timmars allmän hungerstrejk i stället för generalstrejk, återspeglade början till massrörelsens återhämtning. Men dess framgång – 1 miljon hungerstrejkande, hundratusentals arbetare som faktiskt lade ner arbetet en hel dag – var slående och förvånande. Återigen utlöste initiativet av en liten grupp revolutionärer som förstärkte de traditionella arbetarpartiernas förlorade kontroll över ett stort massavantgarde, om inte viktiga sektorer av massorna själva, en aktion av tusentals människor,

Vi har avsiktligt tagit exempel på strejker och hungerstrejker, fredliga demonstrationer och ganska våldsamma aktioner. De bolivianska trotskisternas roll den 20-21 augusti 1971 kan placeras inom samma kategori. Det är uppenbart att de trotskistiska organisationernas förmåga att i handling ta initiativ som sätter massan av avantgardistiska arbetare och studenter i rörelse, ibland t.o.m. stora delar av arbetarklassen, måste uppfattas inom ramen för den konkreta situationen i varje land, måste uttrycka klasskampens viktigaste objektiva behov i ett givet stadium och att dessa situationer och behov skiljer sig avsevärt från kontinent till kontinent och från land till land. Ingen allmän regel är tillämplig på alla och envar länder, definitivt inte ”väpnad kamp”. Och att förvandla den verkliga historien om den ”nionde, världskongressens vändpunkt” till en allmän uppmaning till ”gerillakrig” är ett dåligt skämt som de ledande kamraterna inom minoriteten inte själva kan tro på, och som bara är ett sätt att undvika den verkliga debatten.

Alla FI:s sektioner kan ännu inte göra denna vändning. Frågan om att passera en politisk och organisatorisk tröskel, vad gäller styrka, är väsentlig för förmågan att ens förstå det riktiga initiativet, för att inte tala om att framgångsrikt tillämpa det. Det är också uppenbart att tillgången på styrkor i det inledande skedet starkt påverkar och förutbestämmer den organisatoriska utgången av initiativen. Det är därför som initiativet tagna av de franska och amerikanska trotskisterna som i början hade tillgång till mycket starkare organisationer ledde till större organisatoriska vinster än för de spanska bolivianska och ceylonesiska kamraterna.

Men alla dessa överväganden förändrar inte vändpunktens karaktär eller betydelse. Inte en vändning från någon avgörande leninistisk tradition eller från byggandet av revolutionära avantgardepartier, utan tvärtom en vändning för att gripa. Möjligheterna att påskynda uppbygget av sådana partier genom att bli, om än små, redan betydelsefulla initiativtagare i själva masskampen.

Varför är ordet ”vändpunkt” berättigat? Därför att oförmågan till initiativ i handling starkt kontrasterar mot propagandagruppens sätt att arbeta som var dominerande under den tidigare perioden. Inte pga. några misstag eller svaghet i vår rörelse utan som en avspegling av de objektiva förhållandena och speciellt de traditionella arbetarorganisationernas (och de nationalistiska ledarskapen i kolonierna) dominans i massrörelsen.

Under sådana förhållanden av dominans skulle ”propagandagruppens” normala agerande som en liten kärna av revolutionärer ha varit att kämpa inom fackföreningarna (eller kommunist- och socialistpartiet) för att dessa skulle ta initiativ: för försvar av studenterna maj 68 i Frankrike, för organiserandet av antikrigsrörelser i USA, för beväpnande av arbetarna augusti 1971 i La Paz, för svängningen från deltagande till bojkott av valen i Spanien, för organiserandet av kampen mot repressionen på Ceylon. Vi undervärderar inte nödvändigheten att fortsätta denna typ av agerande t.o.m. idag, t.o.m. i de ovan nämnda fallen. Men det har upphört att vara huvudaxeln för vår aktivitet. I Frankrike begränsade vi oss inte till att rösta för resolutioner som kräver av CGT att göra det ena eller andra: vi organiserade försvaret av

studenterna själva. ”I USA begränsade vi oss inte till att lägga fram resolutioner på fackföreningskonferenser och kräva på AFL-CIO att organisera antikrigsrörelsen: vi började organisera den själva. I Bolivia begränsade vi oss inte till att lägga fram resolutioner till COB eller Folkförsamlingen om att beväpna arbetarna – vi började handla själva. På Ceylon krävde vi inte av LSSP- och KP-ledda fackföreningar att organisera kampen mot repressionen, vi tog själva initiativet till kampen. Och tror vi att dessa handlingsinitiativ mer än hundra debatter och resolutioner bidrar till att förändra styrkeförhållandena inom de traditionella massorganisationerna. En förändring som fortfarande är väsentlig för att påverka attityden hos majoriteten av arbetarklassen .

Den motsatta politiken är lambertisternas (och delvis healyiternas). De håller sig till rent propagandistisk inriktning Och försöker teoretisera över detta genom deras ”enhetsfrontstrategi för partibygget”. När repressionen drabbade den parisiska studentrörelsen under början av maj 68 opponerade de sig mot de militanta studentdemonstrationerna och byggandet av barrikaderna. Deras linje var att genom påtryckningar på fackföreningarna få dessa att organisera ”en Massdemonstration av 500 000 arbetare framför presidentpalatset till försvar för studenterna”. De amerikanska healyiterna tenderade att mot imperialismens kontra-revolutionära krig i Vietnam på samma sätt ersätta initiativ i handling ned uppmaningar till Meany och andra toppbyråkrater i AFL-CIO att göra det ena eller andra (bilda ett arbetarparti, organisera en generalstrejk – det fanns otaliga varianter som i dessa situationer fick stanna helt på papper. På Ceylon opponerade sig healyiterna mot de initiativ till massaktioner mot repressionen som togs av våra kamrater, och uppmanade istället de LSSP- och KP-ledda fackföreningarna att ”organisera aktioner” mot repressionen. De uppmanade t.o.m. LSSP:s och KP:s ministrar, som delar ansvaret för repressionen, att ta diverse initiativ. Och i Bolivia – det mest tragiska och smutsiga exemplet av alla – ersatte Loravarianten av lambertismen den vitala uppgiften att beväpna arbetarna mot den hotande militärkuppen med den tomma förhoppningen att general Torres själv i farans stund på något sätt skulle beväpna arbetarna. Så länge som världsrevolutionens nya uppsving fortsätter och inte bryts av stora nederlag för arbetarklassen i viktiga sektorer av världen, så länge som ett massavantgarde förmöget att handla oberoende av de traditionella förrådiska massledarskapen existerar, och så länge som vår rörelse tillväxt i en rad länder gör möjligt för oss att passera den primitiva kaderackumulationens tröskel vilket gör sådana initiativ i handling realistiska, så länge kommer den ”nionde världskongressens vändpunkt” att vara livsviktig för byggandet av Fjärde Internationalen under nuvarande förhållanden. Det är inte någon genväg att ”snabbt-bli-rik”. Det är inte en ersättning för det tålmodiga utökandet av våra sektioners kader, för vinnandet av inflytande bland bredare lager av massorna, för utkristallisierandet av nationella ledningar som politiskt och organisatoriskt mognar i partibildandets process. Men det är ett villkor för att effektivt utnyttja de viktigaste möjligheterna som har öppnats för revolutionära marxister genom fördjupandet av imperialismens och stalinismens dubbla kris. Det är idag den huvudsakliga källan till vår rekrytering. Det bildar en viktig bit av vägen som leder vår rörelse från propagandagruppens ställning till revolutionära masspartier.

22. Världsrevolutionens ojämna utveckling hinner upp Fjärde Internationalen

Så länge som de trotskistiska organisationerna av händelseutvecklingen och sin egen storlek var dömda att främst vara propagandagrupper – med endast konjunkturrella möjligheter att nå till ett högre stadium av aktivitet, på lokal nivå, i en given industribransch, stad eller region – var rörelsens homogenitet främst av programmatisk natur. Trotskisterna i Berlin och La Paz, i Tokyo och i Paris, i New York och i Johannesburg kunde skriva samma artiklar om imperialismens kris, stalinismens natur, nödvändigheten av att försvara Sovjetunionen mot

borgerliga arméer eller den permanenta revolutionens teori. Tillämpande av den gemensamma programmatiska, synen på aktuella konjunkturella utvecklingar gjordes mer eller mindre framgångsrikt, beroende på kaderns grad av mognad och erfarenhet och allvarligheten av vändningarna i världssituationen.

När betydelsefulla delar av världsrevolutionen började omvandla sig från propagandagrupper till organisationer kapabla till politiska initiativ på massnivå, utsattes denna homogenitet för ett nytt och svårare prov. Karaktären av, och formen för, initiativen i handling är en funktion av specifika nationella objektiva förhållanden, av specifika relationer mellan massavantgardet och den bredare massrörelsen, av våra egna styrkors specifika perspektiv för massrörelsens utveckling (dvs, graden av förståelse för klasskampens dynamik på kort och lite längre sikt). Detta skiljer sig från land till land och från världsrevolutionens ena sektor till den andra. Ju mindre våra styrkor förstår dessa konkreta förhållanden desto mindre kommer de att vara förmögna till handling, desto mer kommer de att förbli rena propagandagrupper. Men ju bättre de förstår dessa säregenheter desto mer måste de ta hänsyn till dem för att kunna arbeta fram initiativ och planera aktioner, desto mer tenderar de att ta intryck och låta sin allmänna syn formas – åtminstone delvis – av dessa säregna nationella omständigheter i klasskampen.

Med andra ord: i våra sektioners omvandlingsprocess från propagandagrupper till organisationer som är kapabla till politiska initiativ i handling kan olika objektiva och subjektiva skillnader i massrörelsens villkor i olika delar av världen bli en källa till differentiering av Fjärde Internationalen, trots dess gemensamma programmatiska bas. Genom olika sätt att angripa likartade problem, vilket är en funktion av olika objektiva förhållanden i olika delar av världen och som uttrycks i våra kadrers skilda erfarenheter i handling i dessa olika delar av världen, hotar världsrevolutionens ojämna utveckling att avspeglas inom den trotskistiska världsrevolutionen.

Det finns en verklig fara för att kader som rekryterats, skolats och fått sina erfarenheter främst genom aktioner som varit bestämda av dessa nationella säregenheter tenderar att generalisera dem i internationell skala. Metoder för partibygget taktik och inriktning i massrörelsen vilka kan vara adekvata i Förenta Staterna skulle om de tillämpades i Argentina eller i Bolivia visa sig olämpliga i förhållande till behoven under det givna stadiet i klasskampen. Det finns en fara att argentinska kamrater skulle göra samma misstag genom att generalisera deras egen erfarenhet till att gälla hela Asien eller Sydeuropa. De europeiska kamraterna tenderar att exportera sina egna erfarenheter till Chile eller Mexico.

Vad vi har att göra med här är inte allmänna principer, det gemensamma programmet, de universella strategiska och taktiska regler som har utdestillerats av marxismen-leninismens klassiker av ett halvt århundrades erfarenhet av revolutionär klasskamp. Vi har att göra med mer detaljerade och mer precisa problem om politisk inriktning och metoder för partibygget där dessa nationella (eller sektoriella) säregenheter har en stor tyngd.

Två exempel illustrerar faran vi tänker på.

En av SWP:s största politiska bedrifter under de senaste 15 åren har varit den korrekta uppfattningen om det säregna sätt på vilken den nationella frågan – frågan om förtrycket av de svarta och Chicanos – ställs i Förenta Staterna. Med tanke på att dessa båda "nationalities-information" (nationaliteter-i-blivande) inte har någon "egen" härskande klass i ordets verkliga mening, och inte kan förvärva en sådan härskande klass – för att inta tala om en egen borgerlig stat – utan en fullständig upplösning av den amerikanska imperialismens ekonomi och samhälle. Med tanke på den enorma tyngd av förtryck, förnedring och demoralisering som århundraden av slaveri och halvslaveri, som har pressat ner det svarta folket i Förenta Staterna, förstods den svarta (och Chicanos) befrielsekampens karaktär och dynamik i Förenta Staterna riktigt av kamraterna i SWP. Analysen och förutsägelseerna gjorda av kamrat George

Breitman i detta avseende var ett av de viktigaste skapande bidragen till marxistiskt tänkande som uppnått av den trotskistiska världsrörelsen sedan mordet på Leo Trotskij. Slutsatsen var uppenbar: svart (och Chicano-) nationalism är i Förenta Staterna objektivt progressiva krafter som revolutionära marxister måste stödja, väcka och hjälpa organisera oberoende av de två stora borgerliga amerikanska partierna och det fortfarande icke-existerande arbetarpartiet.

Men denna positiva attityd mot svart (och Chicano-) nationalism är ett undantag från en allmän regel. Det motsvarar speciella omständigheter i det borgerliga amerikanska samhällets historia och struktur. Att utvidga samma metod att angripa problemet till att gälla nationalismen i Quebec, arabisk nationalism, bengalisk nationalism, Ceylonisk nationalism för att inte tala om ”anti-USA-imperialistisk”, kanadensisk eller europeisk nationalism, är att riskera katastrof. I alla dessa fall existerar potentiella, utvecklade eller redan extremt mäktiga borgerliga härskande klasser. Att fostra de arbetande i en ”nationalistisk” anda och inte i en anda av total misstro mot deras egen bourgeoisie, innebär att göra erövrandet av proletär hegemoni inom massrörelsen mycket svårare, och bidrar därigenom till risken för nederlag i en kommande revolutionär utveckling.

Det politiska provet är enkelt, Som en funktion av den speciella analysen av den nationella frågan i USA motsvarar kravet på de svartas och Chicanos oberoende masspartier den positiva attityden mot svart och Chicano-nationalism. Men vilken trotskist skulle göra ett upprop för ”ett oberoende Quebecianskt massparti”, eller ett ”oberoende bengaliskt massparti” eller ett ”oberoende palestinskt massparti” eller ett ”Sinhalaalande folkets parti” – i stället för att kämpa för en arbetarnas och fattigböndernas oberoende organisation i dessa länder, dvs. för en organisation *enligt klassgränser och inte nationella gränser?*

Ett andra exempel är av mer konjunkturrell men inte desto mindre avslöjande natur. I ungdomsradikaliseringens kölvatten i Nordamerika ville ultravänsteristiska tendenser, i en fullständig felbedömning av den objektiva situationen i landet, styrkeförhållandena, klasskampens omedelbara perspektiv och massornas medvetenhetsnivå, använda metoder såsom öppen konfrontation eller t o m, väpnad kamp mot den mäktigaste borgerliga statsapparaten i världen, SWP-YSA motsatte sig helt riktigt den oansvariga äventyrspolitik som var inboende i dessa tendenser. Isolerade sammandrabbningar mellan små grupper av hängivna revolutionärer och imperialistländernas mäktiga statsapparat kan, under förhållanden då klasskampen inte har nått den punkt då breda arbetarmassor förstår oundvikligheten av sådana sammandrabbningar och är beredda att delta i dem, endast leda till politisk katastrof och hotar att leda till den revolutionära kärnans krossande (inklusive ibland dess fysiska utrotande), som genom sin otålighet och brist på förståelse för klasskampens dialektik låter sig dras in i sådana desperata äventyr.

En sådan opposition mot ett förtidigt bruk av väpnade kampmetoder är riktig, inte bara i USA och i andra imperialistiska länder där liknande förhållanden råder, utan uppenbarligen också i de byråkratiserade arbetarstaterna och i alla de halvkoloniala och koloniala länder där de nödvändiga förutsättningarna ännu inte uppnått. Dvs. där klasskampen ännu inte nått den punkt då breda massor, genom sina egna erfarenheter, kan förstå nödvändigheten och oundvikligheten av väpnade sammandrabbningar med klassfienden och hans stat – därför att den använder våldsamt undertryckande av massorna i en kvalitativt skild utsträckning än i USA eller Canada – och där revolutionärerna därför har som plikt att propagera förberedandet av sådana sammandrabbningar, och i denna anda ta initiativ så snart de uppnått en viss organisatorisk styrka.

Men att motsätta sig propaganda och förberedelserna för väpnad kamp Bolivia och Argentina, därför att man motsätter sig grupper som Weathermen i USA, vore att kasta överbord

nödvändigheten att bestämma den riktiga politiska inriktningen och metoden för partibyggandet, en funktion av klasskampens konkreta dynamik i varje enskilt land.

Efter massakrerna 1964 och 1967 i Bolivia, efter erfarenheten av Che-gerillan, efter erfarenheter av Barrientos-diktaturen – och nu efter erfarenheter av kuppen i augusti 1971 och Banzer-diktaturen – har breda massor förstått nödvändigheten av väpnad kamp och börjat praktisera den. Efter Onganias diktatur, efter de massiva arresteringarna, kidnappningarna, tortyren och morderna på vänstermiliter, efter de ständiga ingripandena av armén i fackföreningarna har på samma sätt de argentinska massorna börjat förstå nödvändigheten av väpnad kamp och tillämpat detta i delvis väpnade, lokala uppror. *Under dessa specifika omständigheter* måste de revolutionära marxisternas inställning till väpnad kamp uppenbarligen vara annorlunda än i USA och Canada, Att närma sig detta problem på identiskt samma sätt i Nord- och Sydamerika betyder att generalisera nationellt begränsade och bestämda erfarenheter till allmänna regler. Enligt vår åsikt är detta i hög grad upphovet till den nuvarande debatten mellan SWP:s ledning och majoriteten av Fjärde Internationalens ledning.

23. Kampen för ett revolutionärt parti

Av samma anledning ser vi med stora farhågor på minoritetens av medlemmarna i Förenade Sekretariatet förkastande av utkastet till teser om byggandet av revolutionära masspartier i det kapitalistiska Europa. Helt klart har deras förkastande öppnat ett nytt stadium i den internationella debatten. Det har på samma gång dragit mattan under fötterna för kamrat Hansen och andra talesmän för minoriteten.

Ingen, som noggrant läser teserna, kan ärligt påstå att de tenderar att vara en ”vändning” mot ”gerillakrig på landsbygden”. Inte heller tecknar de perspektiven av en inriktning på ”statsgerilla”. Att sätta dessa teser i motsättning till *övergångsprogrammet*, eller i den om ”byggandet av det leninistiska kamppartiet” vore löjligt: teserna kretsar helt kring dessa två begrepp, I ljuset av detta dokument och den internationella minoritetens förkastande kollapsar kamrat Hansens tes fullständigt. Den tes enligt vilken den nuvarande ”krisen” inom Fjärde Internationalen framställs som en motsättning mellan kamrater som göt eftergifter för ”guevaristiska”, ”ultravänsteristiska”, ”terroristiska” och ”gerillaistiska” påtryckningar och kamrater som styvneckat försvårar byggandet av det leninistiska partiet genom *övergångsprogrammet*s metoder,

Men kanske Teserna gör grundläggande eftergifter för ”ultravänsterismen” på andra områden än ”gerillakriget”? Om detta vore vad minoriteten hävdade, skulle det minsta man kunde säga vara att inga allvarliga bevis för detta lagts fram. Minoritetens förvirrade rättfärdiganden av att de röstade emot Teserna har tills nu kretsat kring mindre viktiga aspekter, som att de hävdar, som att de hävdar att Teserna ger en historisk version av orsakerna till efterkrigstidens entrism (för tjugo år sedan) som minoriteten bestrider, att kvinnorörelsens och ungdomsradikaliseringens potential undervärderas, etc etc.

Vi kallar dessa frågor mindre viktiga därför att erfarna kamrater, som de i SWP:s ledning, mycket väl förstår, skillnaderna mellan en tes’ allmänna linje och alla andra slags frågor som dras upp – över- eller undervärderade – i det inledande stadiet av diskussionen då ett relativt långsiktigt perspektiv för en av världsrevolutionens sektorer, och för vår rörelses arbete inom denna sektor, skisseras. Säkerligen skulle det ha varit lätt för kamraterna i minoriteten att presentera ett halvt dussin tillägg till alla slags omstridda småfrågor, samtidigt som de klart tog ställning till den allmänna linjen i Europa dokumentet. Det faktum att de gömmer sig bakom dessa frågor för att undvika ett bestämt svar på frågan om den allmänna linjen som utvecklas i de europeiska Teserna är riktig eller felaktig avslöjar den förvirring som minoriteten befinner sig i. Det visar omöjligheten att upprätthålla myten om en strid mellan

”kamrater-som-ger-efter-för-guevarismen” och ”ortodoxa trotskister” samt nödvändigheten av att angripa det verkliga problem som ställts genom den internationella debatten: hur angripa och lösa problemet att förvandla de trotskistiska organisationerna från propagandagrupper till organisationer som är förmögna till politiska vassinitativ mod effekter på klasskampens utveckling i olika länder och i olika sektorer av världsrevolutionen.

Svaret på den frågan, som det europeiska dokumentet ställer för de imperialistiska länderna i Europa, är följande: då den ekonomiska och sociala krisen i dessa länder fortsätter att fördjupas i varierande utsträckning, då arbetarkampens allmänna trend är att den utvidgas och i en rad länder når höjdpunkter som knappast eller aldrig tidigare uppnåtts, då ett mass-avantgarde av unga arbetare och studenter uppträtt som är berett att agera oberoende av de traditionella förrådiska ledarskapen inom arbetarklassen, och då dessa ledarskaps kontroll över proletariats massaktioner – oberoende av upp och nedgångar i valen – försvagas, måste de europeiska trotskisternas grundläggande linje vara att inplantera sig inom arbetarklassen, att använda massavantgardets tyngd för att förändra styrkeförhållandena mellan byråkraterna och de avancerade arbetarna i fackföreningarna, fabriker, kontoren, och på gatorna, och koncentrera propagandan, och då det är möjligt, agitationen på förberedandet av dessa avancerade arbetare på uppträdandet av fabrikskommittéer, dubbelmaktorgan, under höjdpunkten i nästa var av utbredd masskamp, massiva strejker, generalstrejker, generalstrejker med ockupationer.

Med andra ord: Europadokumentet uttrycker i partibildandets och partiaktivitetens termer de logiska slutsatser som måste dras, under förhållanden av det europeiska proletariats växande massuppsving, av den 9:e världskongressens analys, vilken accepteras av SWP:s ledning att ”Världsrevolutionens uppsving” åter närmade sig den ”leninistiska normen för den proletära revolutionen”.

Ett nytt försök att förvanska gjordes av några representanter för minoriteten på senaste IEC och bestod i att anklaga majoriteten för att lägga fram ett kortsiktigt perspektiv för maktövertagandet” för vår rörelse. Detta är fullständigt grundlöst. Vi är inte idioter (oro inre ska framställa oss som idioter) som allvarligt överväger att inrikta oss på ”kamp för maktövertagandet” med några hundra eller, i bästa fall, några tusen trotskister som ”leder” miljoner europeiska arbetare. Det finns inte ett spår av någon sådan barnslig illusion i Teserna om bildandet av revolutionära partier i det kapitalistiska Europa.

Vi talar om något helt annat. Något som tillhör *övergångsprogrammet*s viktigaste erövringar, något som först utvecklades av Tredje Internationalen och som senare integrerades i Leo Trotskij's programförslag: att revolutionärerna *innan* de har lyckats bygga upp revolutionära masspartier, som är förmögna att segerrikt leda kampen om makten, med alla medel måste försöka att omvandla arbetarklassens allmänna kamp till en kamp där frågan om makten *börjar ställas inför massorna*, där massorna börjar bilda sina egna maktorgan i motsättning till den borgerliga statens Med andra ord måste revolutionära marxister förbereda sig själva, och massorna, på att framskapa kommittéer av sovjettyp, dubbelmaktorgan, ur generalstrejker, Trotskij utvecklade en sådan linje i länder som Frankrike, Belgien och Spanien mellan 1934 och 1936 för trotskistiska grupper mycket svagare än de sektioner vi har nu inom Fjärde Internationalen, därför att han korrekt förutsåg en liknande utveckling av klasskampen. Genom att utveckla en liknande linje i Västeuropa idag, under förhållanden av en gradvist utvecklande förrevolutionär situation i de högt industrialiserade imperialistiska länderna, förblir vi ortodoxa leninist-trotskister.

När miljoner arbetare strejkar eller förbereder strejker, när ständigt nya skikt av avancerade arbetare blir politiserade och dras in i omfattande debatter om behovet av kapitalismens störtande och byggandet av socialismen, och metoderna för att göra detta, När t o m notoriska

socialdemokratiska arbetarföräddare, som de i den franska socialdemokratin, under sådana förhållanden tvingas in i byzantinska diskussioner om ”arbetarmakt”, ”arbetarnas självstyre” och ”vägen till socialismen (vi säger ”byzantinska” diskussioner därför att dessa herrar inte har den minsta avsikt att verkligen bryta med kapitalismen), måste uppenbarligen trotskisternas *allmänna linje* vara att ingripa i denna radikaliseringsprocess och betrakta de krafter som de lägger ner på kvinnorrörelsen, studentrörelsen och elevrörelsen – och i åtskilliga länder måste dessa krafter vara betydande – som en del av den allmänna inriktningen på ingripandet i arbetarkampen, inplanteringen i arbetarklassen och försöken att bygga ett proletärt avantgardeparti.

Vi sade att vi hade onda aningar om att den internationella minoritetens invändningar mot de europeiska teserna åtminstone innebär en fara för att den allmänna linjen förkastas. Genom att förkasta den allmänna linjen (utan att föreslå ett sammanhängande alternativ) skulle kantaterna i SWP spotta i det vatten, som de själva måste dricka ur, under de kommande åren.

Det är uppenbart att det är en viktig eftersläpning av arbetarklassens radikalisering, av dess rytm och omfattning, i vissa imperialistiska länder i världen, nämligen Japan, Australien, Canada och USA, i förhållande till de viktigaste länderna i Västeuropa sedan 1967. Men den marxistiska analysen går från det allmänna till det säregna och försöker förstå den globala trenden innan den införlivar nationella särigheter i analysen. Den allmänna utvecklingen går, av orsaker som många gånger förklarats, mot det borgerliga samhällets växande kris i alla imperialistiska länder inklusive USA, mot arbetarklassens ökande radikalisering och självständiga aktivitet – speciellt de unga arbetarna – överallt, inklusive USA. Som vi sade efter maj 68 genom att travestera Marx (och då verkade det vara allmän enighet om detta): om USA är det industriellt mest avancerade landet och visar andra kapitalistiska länder deras egen industriella framtid, är Frankrike det politiskt mest avancerade landet och visar vad som i morgon politiskt kommer att hända i Storbritannien, och i övermorgon Japan och USA.

Eftersläpningen av den amerikanska arbetarklassens radikalisering som klass, jämförd med radikaliseringsprocessen av andra delar av världsproletariatet har, objektivt sett, redan haft allvarliga konsekvenser. När vi avslutar denna artikel har flera fackföreningar i Australien, Italien och Danmark börjat eller föreslagit aktioner på hög nivå mot USA-imperialismens brott i Vietnam. Om den amerikanska arbetarklassen vore redo att agera på samma sätt skulle den vietnamesiska revolutionen vara segerrik inom en månad. På samma sätt har eftersläpningen i den Tjeckoslovakiska Socialistiska Republiken, gjort det möjligt för byråkratin att tillfoga den tjeckoslovakiska arbetarklassen ett allvarligt nederlag augusti 1968. Det faktum att de två numerärt starkaste delarna av världsproletariatet – den amerikanska och, sovjetiska arbetarklassen – ännu inte har dragits in i världsrevolutionens flodvåg hindrar och begränsar allvarligt uppsvinget i dess nuvarande stadium. Och subjektivt återspeglas detta faktum inom den revolutionära världsrörelsen, inom Fjärde Internationalen. Den nuvarande debatten är ett partiellt uttryck för detta faktum.

Så länge proletariatet ännu inte har börjat radikaliseras som klass, på fabrikerna, är det förståeligt att kamraterna i SWP ger stor vikt åt de återkommande vågor av radikalisering inom periferin av det industriella samhället i USA. Ett korrekt ingripande i dessa återkommande radikaliseringsvågor kommer att vara till hjälp för att på bästa sätt stärka och träna fler revolutionära kadrer, som i nästa steg skulle vara förmögna att ingripa ned ökad styrka i klasskampens viktigaste centra, Radikaliseringsprocessen bland de svarta, bland Chicanos, unga eller kvinnor. Det är inte människor tusentals mil från städerna som skall bedöma ifall alla taktiska aspekter av dessa ingripanden har varit riktiga,

Samtidigt som nödvändigheten att prioritera och delta i den existerande och utbredande radikaliseringsprocessen på oss verkar att korrekt ha uppskattats, undrar vi om detta

tillräckligt har kombinerats ned behovet att genomtänkt försöka vinna de avantgardistiska element som framträder i en sådan radikaliseringsprocess för partiet Trots allt ligger *övergångsprogrammet* betydelse framförallt i dess övergripande svar på samhällets kris. Att begränsa det revolutionära partiets aktivitet till att väsentligen besvara speciella behov som de skikt av massorna som dras in i radikaliseringsprocessen ställer, tillfredställer inte de mer radikala elementen. Hela idén om ”övergångsprogram” för delar av massorna måste åtminstone ställas till kritisk diskussion, då *övergångsprogrammet* egentliga natur ligger i dess funktion att leda massorna, genom deras egen erfarenhet, till *en enda* slutsats: nödvändigheten att kämpa för att ta makten, att göra en socialistisk revolution.

På samma vis undrar vi om t ex, i den massiva antikrigsrörelsen, där SWP bar bidragit så exemplariskt i organiseringen, det inte skulle vara nödvändigt att kombinera en allmän enhetsfronts inriktning för att mobilisera största antalet människor för ett omedelbart och villkorslöst tillbakadragande av USA:s trupper från Vietnam, med en mer specifik propaganda riktad till ett mer begränsat avantgarde. En propaganda där man förklarade nödvändigheten av stödet till den Vietnamesiska revolutionen till dess slutgiltiga seger (dvs nödvändigheten av stödet till den permanenta revolutionens process som utvecklas i Vietnam). Även om de amerikanska revolutionärernas bästa bidrag till den vietnamesiska revolutionens seger var de största möjliga demonstrationer för tillbakadragandet av USA:s trupper – och ur den synvinkeln har vi alltid godkänt och godkänner SWP:s linje i antikrigsrörelsen – så är inte truppernas tillbakadragande lika med den vietnamesiska revolutionens seger, som händelserna därefter tillräckligt har understrukt. Att fortsätta en mera begränsad solidaritetsrörelse efter truppernas tillbakadragande kunde ha förberetts genom en mera kombinerad inriktning av agitationen och propagandan, vilket, inom parentes, också skulle ha bidragit till en rekrytering bland avantgardistiska element.

Vad man än får för svar på denna fråga måste förutsättningarna för ”kampanj-kring-en-enda-fråga-inriktning” riktigt förstås och inte idealiseras, för att inte göra en dygd av. Vad som till syvende och sist bör betraktas som en bitter nödvändighet. George Novack uttryckte problemet i ett nötskal i hans bidrag till 1971 års förkongressdiskussioner i SWP:

”Under det nuvarande stadiet av utvecklingen är det bästa sättet att stärka våra styrkor för att nå arbetarklassen är att, vilket vi har gjort under de senaste tio åren av vår tillväxt, gruppera våra kadrer kring de sektorer av den sociala kampen som f.n. radikaliseras mest intensivt och möjliggör en snabb rekrytering. Framgång i dessa bemödanden kommer att förbereda vårt parti för en mer omfattande och intensiv aktivitet bland de organiserade arbetarna när och som deras upproriskhet manifesteras och börjar framträda på samma nivå som de mer avancerade delar av befolkningen som är i rörelse.

...Allt det fruktbara arbete som kan göras bland de organiserade arbetarna är i samklang med vår linje. Vi har flera hundra fackföringsmedlemmar som så långt som möjligt bedriver politiskt arbete bland de militanter vi har kontakt med. På samma sätt har vi vid flera tillfällen varit inblandade i kamp på lokal eller nationell nivå inom byggnads-, järnvägs-, bil-, läxar-, och andra offentligt anställda fackföreningar. Hur viktigt detta är i sig och inför framtiden, har det bara en sekundär roll i vårt totala arbete, och kommer fastän de kan väntas expandera, inte att prioriteras förrän stora delar av industriarbetarna kommer i rörelse”. (George Novack ”Schematism or Marxism?” *SWP Discussion Bulletin* Vol 29, 14 July 1971 s 3)

När väl SWP:s ledning accepterar detta synsätt måste den också acceptera riktigheten och tidsenligheten som vändningen mot industriarbetarklassen i europadokumentet innebär. Annars skulle man kunna tvivla på SWP-ledningens egen förmåga att göra en liknande vändning i USA ”när förhållandena mognar för en sådan inriktning”.

Trots allt har vi under de senaste fyra åren haft 10 miljoner strejkande arbetare i Frankrike (den största delen av dem deltog i en generalstrejk), mer än 15 miljoner i Italien, åtminstone 3

miljoner i Storbritannien och mer än 1 miljon i Spanien. I flera andra västeuropeiska länder som Belgien, Sverige, Västtyskland, Danmark och Holland har arbetarklassens uppsving och radikaliseringsprocessen – om än långsammare och blygsammare – varit reell och slående motsatt den nedåtgående trenden i arbetarkampen och medvetandet under de föregående åren. ”De organiserade arbetarnas upproriskhet” har verkligen manifesterats och mer än motsvarat ”de mor kampberedda och avancerade delarna av befolkningen som redan är i rörelse”. Förhållandena är verkligen mogna för en sådan inriktning på industriarbetarna under sådana omständigheter då ”breda lager av industriarbetarna redan satt sig i rörelse”. Är inte Europa-dokumentets allmänna linje under dessa omständigheter i absolut samstämmighet med SWP-ledningens egna planer för ett kommande stadium enligt sin inriktning i USA ”när och som” radikaliseringsprocessen ställer proletariatet som klass i massrörelsens främsta led? Vilket inte heller innebär att man måste vänta till miljoner arbetare redan är i rörelse för att göra en avgörande vändpunkt i sådan riktning.

När väl hela arbetarklassen sätter sig i rörelse kommer den att utgöra en extremt mäktig sammanhållande kraft i alla upproriska massrörelser i de avancerade industriländerna, just pga. industriproletariatets överväldigande vikt i samhället. I flertalet europeiska länder blir en riktig och praktisk inriktning på arbetarklassen och arbetarkampen en förutsättning för ett effektivt ingripande inom student- och elevområdet. Detta av den orsaken att när massiva strejker utbryter igen och igen, när sammandrabbningarna mellan Kapital och Arbete är i centrum för den politiska debatten och polariseringen, ser studenterna i ökande omfattning sina egna krav sammanlänkade och integrerade med de bredare frågor som kraftmätningen mellan arbetarklassen och kapitalisterna utvecklar. Att under sådana förhållanden tveka eller vackla i tillämpandet av en inriktning som prioriterar ingripanden i arbetarklassens kamp, betyder tom, att reducera möjligheterna att rekrytera studenter eller elever till de revolutionära organisationerna.

I stället för att förkasta den allmänna linjen i Teserna om uppbygget av revolutionära partier i det kapitalistiska Europa skulle. SWP:s ledning ha noggrant studerat detta dokument och den europeiska trotskistiska rörelsens erfarenhet under de senaste åren som dokumentet sammanfattar. Detta därför att ett sådant stadium skulle ge SWP:s ledning möjlighet att förutse några av de frågor som de kommer att konfronteras med i USA när industriarbetarklassens radikaliseringsprocess ytterligare fördjupas. De skulle speciellt fundera på en av de viktigaste lärdomar som de europeiska trotskistiska kadreerna har dragit av erfarenheten, och som sannolikt kommer att upprepas i USA, nämligen den viktiga roll som de unga arbetarna, som är mindre kontrollerade av fackbyråkraterna, kommer att spela i arbetarklassens kommande uppsving, vars tecken redan är synliga i USA.

Relationerna mellan dessa unga arbetare och de etablerade fackföreningarna är mer komplicerade än trettio- och fyrtiotalets generation som bildade CIO. Det är odiskutabelt att en radikaliseringsprocess i stor skala av den amerikanska arbetarklassen är omöjlig utan ett uppsvingets flodvåg som får ett uttryck inom fackföreningarna.

Men man kan inte i förväg avfärda att, genom den extrema graden av byråkratisering av vissa fackföreningar, det nära samarbetet av en del av dess ledare med den borgerliga statsapparaten och det extrema motstånd som många av dessa byråkrater visar till förändringar, de unga arbetarnas upprör i vissa fall kan – som under trettioåret – gå förbi de existerande kanalerna i fackföreningar och ta flera nya riktningar, antingen i form av nya fackföreningar eller uppsättandet av fabrikskommittéer direkt. Den rika erfarenhet av nya organisationsformer som har skapats genom den västeuropeiska arbetarklassens uppsving under de senaste åren – av vilka de valda ”delegaterna för löpande banden” i de italienska metallarbetarnas fackförening som valdes av både fackföreningsanslutna och icke anslutna arbetare, men som av facket erkändes som representanter för alla arbetare var de mest imponerande – skulle

omsorgsfullt studeras av de amerikanska kamraterna. Diskussionen kring de europeiska teserna borde utnyttjas för en skolning kring dessa fundamentala frågor, som är av extrem betydelse för själva SWP:s framtid, och inte för att framkasta avledande fraser som "ultravänsterism." kortsiktigt perspektiv för erövrandet av makten" eller "förbise möjligheterna i kvinnorörelsen". När allt kommer omkring är titeln på kamrat Cannons viktigaste bidrag till utvecklandet av trotskismens teori "Kampen för ett proletärt parti" och inte "Kampen för ett en-fråga-kampanj-parti".

24. Innebörden av Övergångsprogrammet

Både frågan om det konkreta ingripandet i den masskamp som utvecklas i olika delar av världen och frågan om byggandet av ett proletärt parti kretsar till syvende och sist kring den korrekta uppfattningen av övergångsprogramets funktion, ett problem som vi har stött på i bedömningen av skilda uppfattningar om Latinamerikas så väl som den 9:e världskongressens vändpunkt, innebörden av de europeiska teserna såväl som de underliggande orsakerna bakom SWP-ledningens motstånd mot att acceptera den allmänna linjen i dessa Teser.

Frågan reduceras huvudsakligen till detta: *övergångsprogrammet*s funktion utslutande eller främst att rekrytera enskilda militanter till den revolutionära avantgardeorganisationen, att hjälpa trotskister i utvecklandet av kadrer, Eller för att ställa frågan t o m ännu allmänare: vad är kärnan i den subjektiva faktorns otillräcklighet som, trots gynnsamma historiska förhållanden, tills nu har förhindrat den socialistiska revolutionens seger i världens industrialiserade länder?

Trotskij själv besvarade frågan otvetydigt: proletariatets och dess förtrups subjektiva mognad. De två faktorerna det proletära klassmedvetandets otillräckliga nivå och det revolutionära partiets svaghet är från marxistisk, dvs. dialektisk, synvinkel sammanflätade. Lösningen av det proletära ledarskapets kris är produkten av dubbel process: höjandet av proletariatets klassmedvetande och byggandet av ett revolutionärt massparti. Den ena uppgiften kan inte lösas utan att den andra också blir löst. Ett starkt revolutionärt parti kan inte lura en väsentligen reformistisk arbetarklass att "göra en socialistisk revolution utan att egentligen anstränga sig", eller utan att ens märka det. Ett starkt parti söt gör anspråk på att vara revolutionärt utan att ha lyckats höja klassmedvetandet avsevärt från dess tidigare nivå, kommer att vara i stora svårigheter att bevisa att det har gjort sin revolutionära plikt dvs. att det verkligen har agerat som ett revolutionärt parti, Och hur skulle ett sådant starkt revolutionärt parti kunna utvecklas om inte genom den snabbt växande klassmedvetenheten bland ökade delar av arbetarklassen, som gjorts möjlig av kapitalismens fördjupade kris och massornas ökade aktivitet, men som inte på något sätt är en mekanisk avspegling eller en enkel produkt av dessa objektiva förhållanden,

Därav följer att den främsta uppgiften som *övergångsprogrammet* lägger på de revolutionära kadreerna är uppgiften att höja medvetenhetsnivån, och den subjektiva mognaden hos arbetarklassen. Och ehuru det också omspanner andra väsentliga uppgifter, reduceras på samma sätt åtminstone en av huvuduppgifterna i byggandet av det revolutionära partiet till denna verksamhet. Detta innebär något helt annat än att anpassa sig till massornas givna medvetenhetsnivå för att kunna organisera massaktioner som är så breda som möjligt. Det ger en speciell prägel på de slags massaktioner och slogans som i en given konkret situation är en funktion av klasskampens objektiva dynamik, och bidrar till att betydande skikt av arbetarklassen genom egna erfarenheter förstår nödvändigheten av den socialistiska revolutionen, av ett avgörande brott med de kapitalistiska produktionsförhållandena, av att upprätta egna maktorgan (sovjeter och arbetarmilis).

I ljuset av denna analys av *övergångsprogrammet*s dubbla funktion, blir "Nionde Världskongressens allmänna linje" integrerat i en total uppskattning av världssituationen och våra uppgifter. Det som denna "allmänna linje" hjälper oss att förstå är *den specifika formen för partibygget och "kaderutvecklandet" som både är möjlig och nödvändig när en gång en förrevolutionär situation börjar utvecklas*, och ett massavantgarde börjar uppenbara sig, i stånd att handla självständigt, utanför de traditionella arbetarbyråkratiernas kontroll. De av våra sektioner tagna klasskampsiniciativ, relaterade till vår syn på dynamiken i det framskymtande massuppsvinget, kan endast bidra till att våra organisationer rekryterar sådana element som har förutsättningar att bli revolutionära massledare, om dessa initiativ överensstämmer med den mest militanta delen av massans behov – behov som imorgon kommer att ses av mycket bredare massor som också sina behov. Detta är ingen inskränkande formel. Det innebär inte, för att ta ett uppenbart exempel, att vi i Väst Europa endast skall ta initiativ inom ramen för kampen för arbetarkontroll. Men det betyder att partiets avantgardistiska roll kommer att erkännas av massavantgardet i den utsträckning som partiet reagerar på de nya revolutionära tendenser i den objektiva situationen och visar sig vara i stånd att ta initiativ och centralisera gentemot dem (dessa tendenser). Det är också endast genom organiserade handlingsinitiativ som verkliga bidrag till ett nämnvärt höjande av de breda massornas klassmedvetenhet kan göras: endast propaganda förmår inte åstadkomma viktiga resultat på detta avgörande område.

Detta innebär inte, vilket är överflödigt att säga, att ett revolutionärt avantgarde under gynnsamma förhållanden artificiellt kan "elektrifiera" arbetarna till plötsliga språng framåt i deras klassmedvetande. En nykter och realistisk uppskattning av de omedelbara perspektiven och möjligheterna i klasskampen, grundade på en korrekt bedömning av klasskrafterna ekonomiskt och politiskt, på motsättningarna i kapitalismen, deras djup och omedelbara dynamik och på hur olika samhällsklasser reagerar på dessa motsättningar, är väsentligt för att lösa denna uppgift. Det är därför som utropet för formerandet av en tendens som IEC-medlemmar gjorde under EEC-mötet december 1972 understryker att *övergångsprogrammet*s funktion och roll i en förrevolutionär (och revolutionär) situation måste klargöras. Men SWP:s ledning måste allvarligt överväga om inte dess invändningar mot de argentinska och bolivianska sektionernas inriktning på väpnad kamp, mot de Europeiska Teserna, om inte deras tendens att utvidga exceptionella säregenheter i de svartas och Chicanos befrielsekamp i USA till en generell definition av "trotskismen = konsekvent nationalism" för alla förtryckta eller halvkoloniala folk i världen, om inte deras överseende med majoritetens i den kanadensiska sektionen, Morenogruppernas och minoritetstendensens i ING uppenbara högeropportunistiska och svanspolitiska avvikelser, härrör från en felaktig, ensidig uppfattning av *övergångsprogrammet*s funktion under förhållanden av växande arbetaruppsving och nära förestående eller redan existerande förrevolutionär kris i samhället.

25. Nödvändigheten av att bygga ett internationellt ledarskap

Ett av leninismens mest grundläggande kännetecken är dess förmåga att medvetet och genomtänkt framlägga alla aspekter av den subjektiva faktorn i historien, inte bara partibyggandets problem utan också problemen kring partiets ledarskap. Idag måste vi göra följande tillägg till denna klassiska formulering: inte bara problemet att bygga en ny revolutionär International, utan också problemet att bygga en internationell ledning,

Leninismen avskyr spontanismen och det resignerade förmodandet att något som inte medvetet är uttänkt, planerat, förberett och eftersträvat "ordnar sig så småningom". Det är dags att dra de nödvändiga slutsatserna av denna leninismens elementära sanning också när det gäller byggandet av en ledning inom Internationalen.

När vi sade att när det finns en verklig fara med att tillväxten av den trotskistiska världsrörelsen, dess djupare förhållande, inte bara propagandistiskt och kommenterande utan i en aktiv förmåga till ledarskap i olika länders massrörelser, skulle börja medföra att världrevolutionens ojämna utveckling tog sig uttryck i våra egna led, då angrep vi problemet utifrån den materialistiska hypotesen att det samhälleliga varat bestämmer medvetandet och inte tvärtom. Medvetna revolutionärer försöker förbli herrar över deras egen politiska och teoretiska utveckling – det är när allt kommer omkring den första effekten av att korrekt, vetenskapligt program och metod för politisk analys. Men de vore inte fullt medvetna marxister och materialister om de inte samtidigt vore medvetna om de objektiva begränsningar som sätts för detta bemästrande.

Därför måste vi sträva efter att skapa så goda villkor som möjligt för att övervinna dessa begränsningar om vi vill undvika en växande differentiering inom vår rörelse, en process som uttrycker växande skillnader i faktiska erfarenheter av partibygget och ingripanden i massrörelser, till syvende och sist en funktion av en växande ojämnhet i den världrevolutionära processen. Dessa bästa möjliga villkor betyder skapandet av ett kollektivt, dagligt internationellt ledarskap, som arbetar som ett politiskt lag och försöker *införliva* de ständigt förändrade och skiftande erfarenheter av ingripanden i klasskampen och partibygget på högsta möjliga medvetenhetsnivå som vår rörelse idag är förmögen att nå, (och vi alla upplever dennas otillräcklighet jämfört med epokens krav: det finns dessvärre inga nya Marx, Lenin eller Trotskij till buds).

Noga övervägt säger vi arbetande som ett *lag*, och arbetande, som ett *politiskt lag*. Det problem som Fjärde Internationalens utveckling sedan 1968 hastigt ställde oss inför kan inte lösas på nivån av samarbete mellan de nationella ledningarna. Det kan inte lösas genom att skapa en starkare i internationell administrativ apparat. Allt detta är absolut oundgängligt. Alla framsteg som görs i denna riktning är välkomna. Men detta är inte det avgörande problemet. Det avgörande problemet är att skapa ett lag där varje medlem genomtänkt försöker överskrida sina nationella erfarenheter av ingripanden i klasskampen och partibygget, för att på ett mognare sätt bedöma problemen att ingripa i klasskampen och bygga partier på internationell nivå. Det innebär, med andra ord, ett medvetet försök att förvandla Fjärde Internationalens ojämna utveckling, som är ett uttryck för den ojämna världrevolutionära processen, till en mindre ojämn och mer sammansatt utveckling, Något som skulle vara en källa till enorm styrka och enhet för vår världsrörelse. Det är överflödigt att påpeka den extremt viktiga roll de ledande kadren i den nordamerikanska trotskistiska rörelsen skulle kunna spela i bildandet av ett sådant lag, förutsatt de förstod nödvändigheten av denna genomtänkta och planerade införlivning av erfarenheter och revolutionärt medvetande.

Ett gemensamt program och gemensamma principer är förstas nödvändiga villkor för en sådan ansträngning. Men ett sådant gemensamt program och gemensamma principer finns idag.

Majoritets- och minoritetstendensen delar samma syn på kapitalismens och socialismens natur, nödvändigheten av det revolutionära störtandet av kapitalismen, den permanenta revolutionens teori, nödvändigheten av politiska revolutioner i de byråkratiserade arbetarstaterna, arbetarbyråkratiernas natur i fackföreningarna och i revisionistiska masspartier både i de kapitalistiska länderna och i de byråkratiserade arbetarstaterna, dvs, reformismen och stalinismen, den leninistiska organisations- och statsteorin, övergångsprogrammet, nödvändigheten av att bilda proletariats revolutionära partier, nödvändigheten att erövra en majoritet av de arbetande massorna innan makten kan slitas från de härskande klasserna, sättet att bygga ett klasslöst samhälle, Viktiga skillnader finns på den politiska analysens område

och värderingen av vissa inriktningar för att ingripa i klasskampen i vissa delar av världen, men dessa skillnader slår inte sönder rörelsens programmatiska enhet,

I själva verket försökte för ett par månader sedan ledande representanter för majoriteten och minoriteten tillsammans sammanställa ett enhetligt program för Fjärde Internationalen omfattande, förutom *övergångsprogrammet*, en analys av klassamhället, kapitalismen, proletariats diktatur byggandet av ett klasslöst samhälle, i enlighet med Trotskijs anvisningar från 1938. De kom utan större svårigheter överens om hela utkastet, bortsett från några stycken rörande de exakta formuleringarna i relation till den väpnade kampens plats i klasskampen och byggandet av det revolutionära partiet. Dessa skiljaktigheter i formuleringarna avspeglar skiljaktigheterna som för närvarande diskuteras i debatten inför världskongressen. Men dessutom avspeglades det stora spektrum av programmatisk enhet som håller världsrörelsen samman.

Just pga. att skiljaktigheterna avspeglar skilda metoder och erfarenheter av ingripanden från olika partier i klasskampen i världen, och möjligen också skillnader i analysen av och perspektiven för situationer, skulle bildandet av integrerad internationell ledning, som fungerar som ett team, och genomtänkt försöker överskrida begränsningarna av rent nationella erfarenheter inom detta område, vara det mest effektiva sättet att medvetet försöka överkomma begränsningarna. Inte genom att sopa de verkliga skillnaderna under mattan eller försöka "lösa" dem genom kompromissande formuleringar, utan genom att åter gå igenom dem och (åtminstone hoppas vi i framtiden) begränsa dem, genom att omsorgsfullt se över dem inte i ljuset av abstrakta principer utan i klasskampens konkreta erfarenheter och klasskampens olika krav i skilda delar av världen.

Om ett sådant medvetet försök inte görs kommer faran att olika delar av världsrörelsens mer och mer skiljs, under trycket an en olika praxis i ingripandet i klasskampen och partibygget, avspeglade världsrevolutionens ojämna utveckling, blir mycket verklig.

Vad vi är ute efter är inte att långsiktigt "rycka upp vid rötterna" i massrörelsens nationellt ledande kadrer. Erfarenheten har visat farorna av ett sådant uppryckande. Tilläggas måst, att det skulle leda till en alltför liten kärna till ett världsledarskap för att tackla det enorma jobb som redan idag måste genomföras. Snarare har vi ett roterande system i tankarna i vilket rörelsens starkaste sektioner, och de mest kvalificerade kadrerna, under 3-4 år deltar i den internationella ledningen, lever och arbetar tillsammans i samma stad, och bildar ett dagligt ledande team för världsrörelsen. Rörelsen har idag resurser som gör denna lösning möjlig. Någoting mindre än denna lösning kommer att öka svårigheterna i stället för att lösa dem..

Vad detta också innebär är varje medlems i detta team medvetna försök att inte fungera som en representant för "sin" sektion eller "sin" kontinentala sektor av världsrörelsen utan att förvärva en global syn på världsrevolutionens och uppbyggets av Fjärde Internationalen problem. Naturligtvis kan ingen begära av en ledande kader att han godtyckligt skulle avskära sig från sin egen nationella organisation, sin egen erfarenhet och sin egen bakgrund. Detta skulle inte bara var oböjligt. Det vore improduktivt då det kapital av erfarenhet som han har att tillföra detta team huvudsakligen är av nationell karaktär. Men det innebär att ett planmässigt försök kan göras för att överskrida de oundvikliga begränsningarna i dessa nationella bakgrunder, och att integrera de skilda och ibland motsägande nationella erfarenheter, i en högre samling av förståelse och medvetenhet.

En sådan internationell lednings viktigaste funktion skulle vara fyrfaldig:

1. Att påskynda och centralisera analysarbetet av globala och internationella händelse förlopp och därigenom väsentligen öka biståndet till sektionerna, och vårt politiska inflytande i världsavantgardet. Vår politiska och teoretiska överlägsenhet är fortfarande

utan vidare vår rörelses starkaste vapen. Det är ett otillräckligt bemästrat och tillämpat medel för partibygget och expansionen världen över.

2. Att bestämma prioriteringar för användandet av existerande resurser för Fjärde Internationalens internationella expansion till områden där livsdugliga sektioner eller ens begynnande kärnor ännu inte existerar, men där en begynnande eller väntad utvecklings betydelse gör vår rörelses fysiska närvaro till en vital nödvändighet.
3. Att samordna alla de aktiviteter bland sektioner av världsrörelsen där utvecklingen av den internationella klasskampen gör en sådan samordning till ett trängande behov (antiimperialistiskt arbete, arbetsplatsarbete i multinationella företag, solidaritetsarbete med revolutionär kamp som bryter ut, försvar av repressionens offer, arbete bland invandrare arbetare och studenter, etc.)
4. Att bistå de sektioner och delar av världsrörelsen som begär detta i lösandet av löpande politiska Och organisatoriska problem för ledningarna, genom att tillföra en bredare kollektiv erfarenhet. Det vore en tragedi om Fjärde Internationalen som omfattar den högsta graden av internationalistiskt medvetande i vår epok, skulle vara mindre kapabel till en internationell integration av styrkorna, och ett internationellt upprättande av prioriteringar än det internationella kapitalet, den stalinistiska byråkratin eller t o m fackföreningsbyråkraterna som genom själva sin natur splittras upp av stridande materiella intressen och nationell trångsynthet. Det vore en tragedi om Fjärde Internationalen, i de multinationella företagens och bankernas, i den globala militärstrategins och rymdfärdernas epok, skulle vara oförmögen att bygga ett permanent, dagligt arbetande internationellt team i ledningen, som nästa blygsamma steg i den internationella organiseringen.

26. Den nuvarande diskussionen och byggandet av Fjärde Internationalen

Diskussionen som började kring inriktningen och metoderna för integrationen, och partibygget i Latinamerika, som nu utvidgats till att gälla Europa har hållit på i mer än tre år. Det har lett till upprättandet av två internationella tendenser inom världsrörelsen. Alla erfarna kadrer förstår det allvarliga i detta, och farorna som uppstår för Internationalens enighet. Samtidigt kan sättet på vilket Fjärde Internationalen genomgår denna erfarenhet bli ett viktigt bidrag – inte bara till Internationalens eget stärkande utan också – till att åter i världsskala skola hela det unga massavantgardet i överlägsenhet i det leninistiska begreppet demokratisk centralism, och inte dess skilda byråkratiska karikatyrer, som den organisatoriska ramen för den revolutionära rörelsen.

Trots medlemsmajoritetens i världsrörelsen ungdomliga karaktär i det nuvarande stadiet, och trots de element av omogenhet, otålighet och oerfarenhet som oundvikligen ledsagar denna ungdomlighet, är vår rörelse i högsta grad förmögen till en världsomfattande, fullt demokratisk debatt i vilken alla huvudfrågor presenteras för medlemmarna. En debatt i vilken medlemmarna kan läsa och lyssna till debatten i full gång för att sedan bestämma sig och välja en Världskongress som skrupulöst respekterar nationella och internationella minoritetstendensers, avsett vilka de är, rättigheter i den nuvarande debatten. Det har varit en viss försening i publicerandet av dokument på en del viktiga språk. Denna försening, kan och kommer att snabbt övervinnas. Man måste ta hänsyn till den för vår rörelse exceptionella omfattningen av de skriftliga bidragen och de mindre språkområdenas begränsade resurser i världsrörelsen. Det finns fortfarande tillräckligt med tid till världskongressen för att alla delar av världsrörelsen skall ha möjlighet att bekanta sig med huvudfrågorna och bestämma utgången av debatten i detta stadium. Vilka farhågor vi än kan ha inför uppträdandet av två

internationella tendenser representerar detta samtidigt till en viss grad en garanti nr rörelsens enhet. Konstituerandet av en minoritetstendens innebär en uppmaning till att ändra världsrörelsens politiska linje, och för ett byte av ledning. Detta är fullständigt legitimt, Men det vore platonskt, och ett slöseri med tid, om världskongressens beslut av allmän politisk natur skulle upphöra att betraktas som bindande för internationella minoriteter. Säkerligen kan ingen vara naiv till den grad att han tror att han kan påtvinga majoritetsbeslut när han är i majoritet, men vägra att tillämpa dem så länge han är i minoritet.

Upprättandet av en minoritetstendens kan därför bara ha en mening då den innebär erkännandet av att världskongressens beslut, inom vissa gränser som bestäms av stadgarna, är bindande för hela världsrörelsen.

I detta avseende är konstituerandet av två internationella tendenser ett steg framåt i jämförelse med en situation då skiljaktigheter främst uppstod mellan nationella sektioner och det internationella centret. När två internationella tendenser konfronteras inom världsrörelsen på internationell basis betyder det i verkligheten att en given grad av demokratisk centralism erkänns som en outhärlig organisatorisk infrastruktur i den trotskistiska världsrörelsen.

På detta område är det nödvändigt att gå fram försiktigt, och med yttersta finkänslighet och ansvarskänsla, Fjärde Internationalen förfogar i motsats till Första, Andra och Tredje Internationalen, inte över en materiell basis som utövar ett tillbakahållande inflytande på centrifugala tendenser. Vi baserar oss varken på massfackföreningar eller på masspartier eller på arbetarstater. Den enda form av disciplin som är tillämpbar i en sådan rörelse är den som kamraterna frivilligt valt att tillämpa. Detta kan tyckas vara en svaghet i jämförelse med de tidigare internationella organisationernas materiella styrka, I det långa loppet kommer det att visa sig vara en enorm källa till styrka därför att det uttrycker en frivilligt vald disciplin baserad på en mycket högre grad av programmatisk enighet, dvs. klassmedvetenhet, än vad som var fallet i någon av arbetarklassens tidigare internationella organisationer.

Inte desto mindre är det uppenbart att under trycket som rörelsens enhet utsätts för under förhållanden av växande politiska skiljaktigheter – om så vore av konjunkturell och icke-programmatisk natur – kan bara säkert övervinnas om två av den demokratiska centralismens viktiga villkor respekteras: att minoriteten är övertygad om att den åtnjuter obegränsade demokratiska rättigheter att i debattperioder utveckla sin synpunkt inför medlemmarna, att dessa opartiskt lyssnar, och att den därigenom har chansen att gradvis övertyga delar av rörelsen om riktigheten i sina idéer förutsatt att händelseutvecklingen och erfarenheter bekräftar riktigheten; att majoriteten är övertygad om att minoriteten inte kräver rättigheter utan skyldigheter, att den är villig att erkänna majoritetsbeslut, att den lojalt accepterar att majoritetsledningen leder rörelsen efter att den demokratisk diskussion har fastställt vilka som är i majoritet och minoritet, och ger majoriteten chansen att i praktiken och genom erfarenhet visa att dess synpunkt var riktig.

Det finns inga skäl varför dessa villkor inte skulle respekteras inom världsrörelsen idag. Vi har redan understrukit att den breda programmatiska enheten som förenar de två tendenserna är en garanti för att denna enhet förblir principiell. Vi måste lägga till ett annat övervägande, som de mest ansvariga kamraterna på bägge sidorna säkerligen förstår och inkluderar i sina perspektiv: oberoende av exceptionella förhållanden i det ena eller andra landet, där det antingen ännu inte finns trotskistiska organisationer eller där dessa är numeriskt mycket svaga, befinner sig den stora massan av kadrerna i den trotskistiska världsrörelsen inom Fjärde Internationalen som organisation och bland dess sympatisörer. Även om skillnaderna i synsättet på ingripanden i klasskampen i det ena eller andra landet är viktigt, är sannerligen existensen av trotskistiska kadrer den viktigaste förutsättningen för effektivt tillämpande av någon taktik för partibygget. Självklart har erfarenhet lärt oss att det krävs många år för att

skola en erfaren revolutionärt marxistisk kader. Att hoppas nå bättre resultat av den ena eller andra taktiken genom att förbipassera den existerande kadern – vad vi brukar kalla organisatorisk sekterism – vilket har varit grunden för så många splittringar i den trotskistiska världsrörelsen under de senaste 25 åren, har visat sig ytterligt utopisk i 9 fall av 10. I världsskala är det till 100% utopiskt.

Därför existerar det en stark principiell och objektiv grund för skyddandet av världsrörelsens enhet, i trots av den heta debatt som nu pågår, förutsatt att huvudvillkoren för den demokratiska centralismen som vi ovan nämnde respekteras nå bägge sidor, Vi kommer själva att göra allt som är möjligt för att de skall respekteras.

I den trotskistiska världsrörelsens omvandlingsprocess från propagandagrupper till organisationer som är förmögna till politiska initiativ i klasskampen är Fjärde Internationalens enhet och tillväxt ett viktigt styrkeelement. Vid sidan av vårt program är existensen av en internationell organisation – vilket är en del av vårt program – vårt huvudsakliga kännetecken. Det finns många nationellt organiserade centristiska eller ultravänsteristiska grupper i världen, av vilka många är svagare än våra nationella sektioner i respektive land och några lite starkare. Men det finns bara en reellt fungerande internationell organisation: Fjärde Internationalen. Detta har varit en källa till stort förtroende och dragningskraft för trotskister världen över sedan återföreningskongressen. Under en tid då den stalinistiska världsrörelsen har fallit samman till åtminstone ett halvt dussin rivaliserande ”centra”, då de maoistiska grupperingarna är hopplöst splittrade i nästan alla länder och inte har varit förmögna att skapa ens skymten av ett internationellt organ, och då Healy bryter med Lambert, som inte ens kan komma överens med sin närmaste allierade, Lora, (orsaken till splittringen med Healy) – är Fjärde Internationalens existens och stärkande en absolut förutsättning för en fortsatt, för att inte tala om accelererande av den tillväxttakt som vi har upplevt sedan 1968.

Låt oss visa det revolutionära massavantgardet över hela världen, inte bara riktigheten i det leninistiska programmet utan också i de leninistiska organisationsprinciperna. Låt oss demonstrera genom det sätt på vilket vi uppträder i denna internationella debatt, att revolutionära marxister, mot de svåraste oddsen i världshistorien redan visat sig kapabla att bygga ett världsparti som idag räknar tusentals medlemmar och över inflytandet på hundratusentals människor. Att detta världsparti är förmöget att organisera demokratiska diskussioner kring omstridda frågor, att respektera tendensrätten, att garantera den friaste diskussion som någonsin förekommit inom den internationella arbetarrörelsen och samtidigt upprätthålla enhet i handling på basis av majoritetsbeslut och majoritetsledning tack vare ett gemensamt program, gemensamma principer och revolutionära mål. Om vi kan uppnå detta, och förstå det kloka påpekande som Lenin gjorde, att i alla diskussioner lär man sig någonting, därför att misstagen i sig själva är en källa till högre medvetenhet då de i allmänhet drar fram nya aspekter av verkligheten, men på ett ensidigt och överdrivet sätt, kommer den nuvarande debatten att visa sig ha varit ett fruktbart historiskt stadium i uppbygget av Fjärde Internationalen, i den historia som är lösandet av det proletära ledarskapets kris, som idag mer än någonsin är mänsklighetens kris.

5 januari 1973 E. Germain